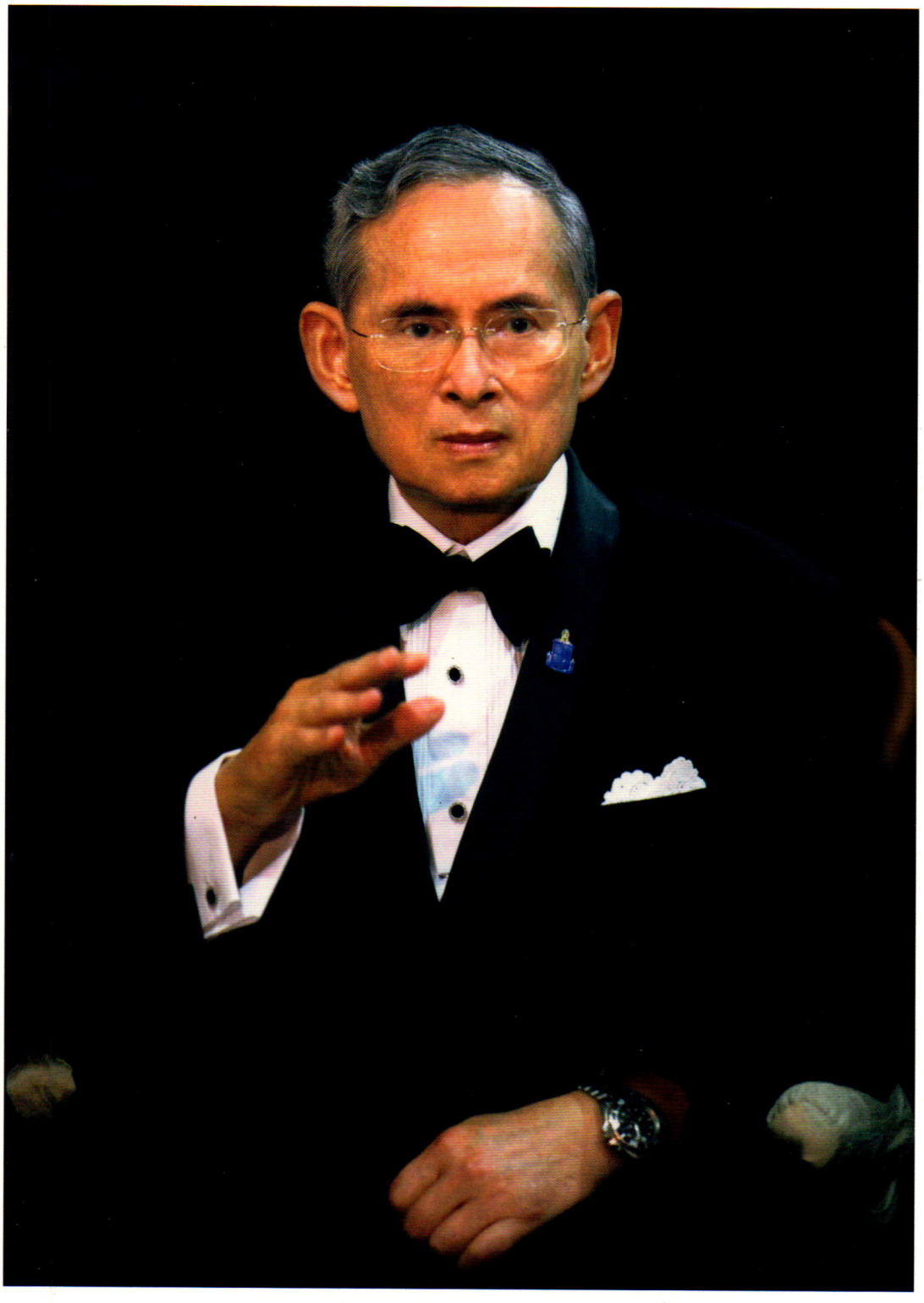

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๐๗ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๔

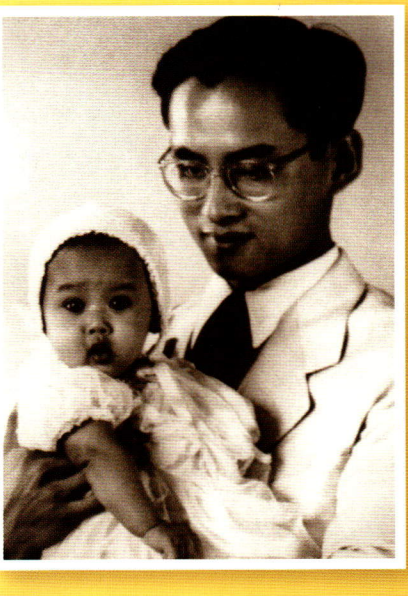

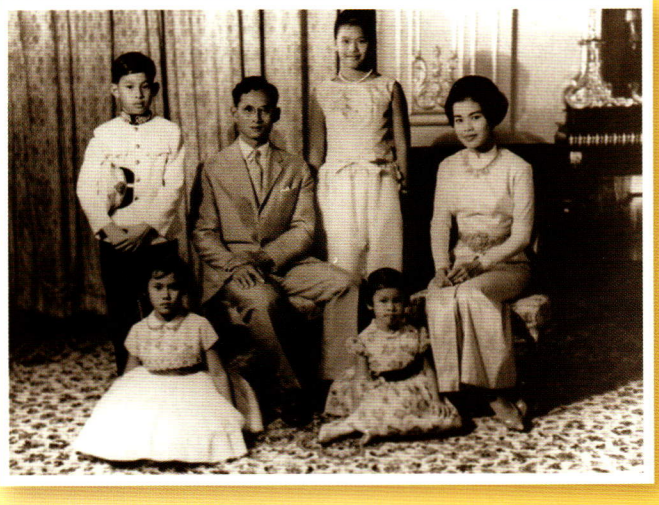

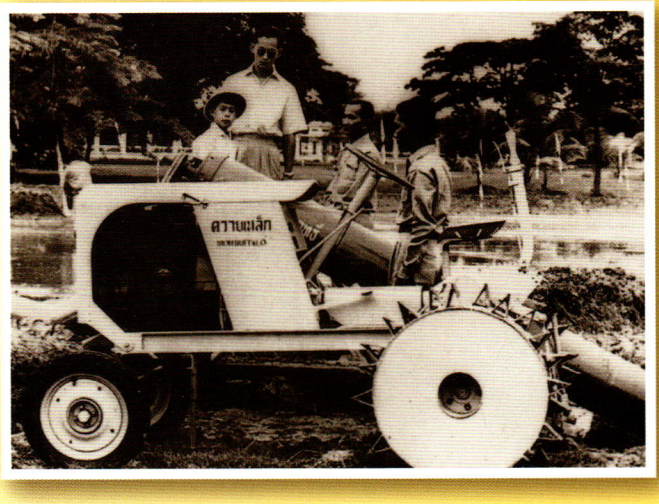
ความเร็วสูง

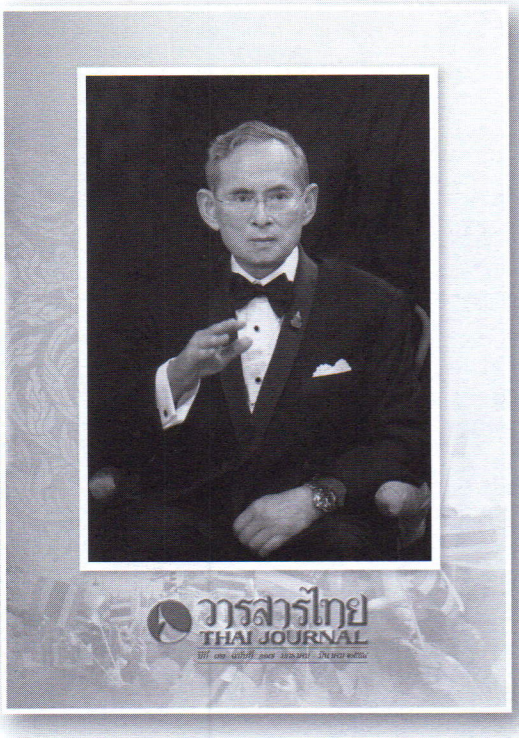

ปกหน้า: *พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (ภาพพระราชทาน)*

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๗ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๔

หมายเลขสากลประจำวารสาร ISSN 0125 572X

วารสารไทย เป็นวารสารเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ รณรงค์ ปลูกฝัง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานวารสารไทย
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๖๒๙-๙๔๘๑, ๐-๒๖๒๙-๙๔๘๓
โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๕๓๒๒
อ่านย้อนหลังได้ที่
www.identity.opm.go.th

ห้ามจำหน่าย
เผยแพร่เพื่อเป็นอภินันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พิมพ์ที่
บริษัท ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด
๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ ถนนลาดพร้าว
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๐-๒๙๖๖-๑๖๐๐-๖
โทรสาร. ๐-๒๕๓๙-๒๕๑๒
email: darnsuta@truemail.co.th
website: darnsuthapress.com

คณะอนุกรรมการจัดทำวารสารไทย

อนุกรรมการที่ปรึกษา	นายวิจิตร	อาวะกุล
อนุกรรมการที่ปรึกษา	นายเย็นใจ	เลาหวณิช
ประธานอนุกรรมการ	พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒย์	เกษมศรี
รองประธานอนุกรรมการ	คุณหญิงคณิตา	เลขะกุล
รองประธานอนุกรรมการ	นางสาวทรงสรรค์	นิลกำแหง
อนุกรรมการ	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (นายสุรินทร์ เงินรูปงาม)	
อนุกรรมการ	นางสาวฉวีงาม	มาเจริญ
อนุกรรมการ	นางสาวนัยนา	แย้มสาขา
อนุกรรมการ	นายรัตนาวุธ	วัชโรทัย
อนุกรรมการ	นางลินดา	อิศรางกูร ณ อยุธยา
อนุกรรมการ	นายสมหมาย	จันทร์เรือง
อนุกรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะคราวประชุม (ครั้งละไม่เกิน ๒ คน)	
อนุกรรมการและเลขานุการ	นางสุณี	กระจ่างวุฒิชัย
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นางสายใจ	แจ่มจิราวรรณ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นายจักรกฤษณ์	มณีปิตะสุต
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นายเกียรติกมล	จังโส

คณะบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	(นายจตุรงค์ ปัญญาดิลก)
หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี	(นายระพีพันธุ์ สริวัฒน์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	(นายสุรินทร์ เงินรูปงาม)

บรรณาธิการ
นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา
นางสุณี กระจ่างวุฒิชัย
นางสายใจ แจ่มจิราวรรณ

กองบรรณาธิการ

นางกนิษฐา	กิตติสถาพร	นางจันทนี	หาทรัพย์
นางสุรีพร	เกียรตินาวิน	นายเมธี	เผื่อนทอง
นายประยุทธ	ปัญญาศิริ	นายนพพร	บุญแก้ว
นางสุมาลี	เกตุแก้ว	นางสาวมัทวรรณ	นครไทย
นางรัชนี	ศรีสุข	นายจักรกฤษณ์	มณีปิตะสุต
นางสายใจ	แจ่มจิราวรรณ	นางสาวนันทนัท	นันทกิจ
นายเกียรติกมล	จังโส		

ศิลปกรรม
นายปรีชา ฉัตระเนตร
นางสาวเยาวภา ทิมประทุม

สารบัญ

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๗ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๔

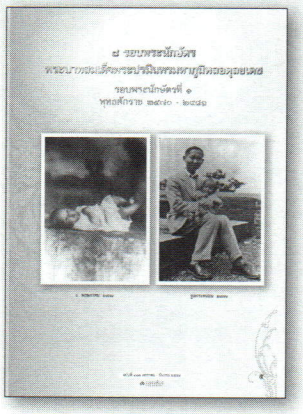

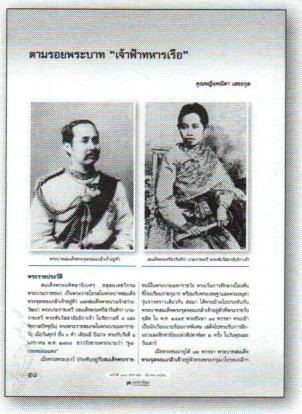
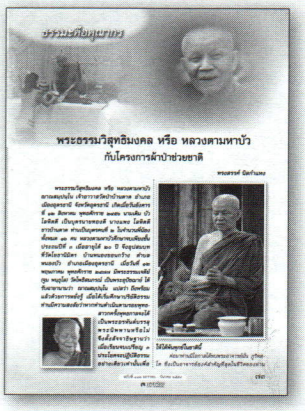

๓ บทบรรณาธิการ

๕ ภาพชุด ๗ รอบพระนักษัตร
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๒๙ เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา
ทีฆายุโกโหตุ มหาราชา
สายไหม จบกลศึก

๔๘ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม
พระบรมราชชนก พระราชบิดาแห่งการแพทย์ไทย
ขวัญแก้ว วัชโรทัย

๕๘ ตามรอยพระบาท “เจ้าฟ้าทหารเรือ”
คุณหญิงคณิตา เลขะกุล

๖๕ วันปีใหม่
หม่อมหลวงสุภรัตน์ เทวกุล

๖๘ พระที่นั่งสันติชัยปราการและสวนสาธารณะ
สันติชัยปราการเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ราชบัณฑิต

ธรรมะคือคุณากร **๗๓**
พระธรรมวิสุทธิมงคล หรือ
หลวงตามหาบัว กับโครงการผ้าป่าช่วยชาติ
ทรงสรรค์ นิลกำแหง

คำไทย-คำเทศ **๘๖**
- อธิบายศัพท์ : รู้ไว้ใช่ว่ากับโบราณศัพท์
- อธิบายศัพท์ : ศาสตราจารย์

ปกิณกะไทย *บุคคล ข่าวสาร ภาษา หนังสือ* **๙๒**
- บุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓ รับพระราชทานรางวัลเข็มเชิดชูเกียรติและเกียรติบัตร

- ปฏิทินกิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๕๔ **๙๔**

- มาใช้คำไทยกันเถิด **๙๕**

บทบรรณาธิการ

วารสารไทย ฉบับนี้เป็นฉบับแรกของพุทธศักราช ๒๕๕๔ ปีมหามงคลของพสกนิกรชาวไทยทั้งมวล ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา หรือ ๗ รอบพระนักษัตร ซึ่งเป็นคติอายุที่ชาวไทยถือว่าเป็นมงคลยิ่ง ภาพชุดสี่สี **"๗ รอบพระนักษัตร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช"** ที่ประมวลตัวอย่างพระราชกรณียกิจสำคัญในแต่ละรอบพระนักษัตร แม้แต่ละภาพจะมีความหมายเกินคำอธิบายนับพันคำ กระนั้นก็ยังไม่อาจเป็นตัวแทนที่สมบูรณ์ของพระบรมฉายาลักษณ์ที่ประทับอยู่ในใจของพสกนิกรแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีโอกาสได้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท หรือผู้ที่เพียงได้ชื่นชมผ่านสื่อต่างๆ ก็ตาม นอกจากนี้ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ยังเป็นวาระครบรอบ ๑๒๐ ปีพระราชสมภพของ สมเด็จพระ-มหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก บทความเอกประจำฉบับจึงมีทั้ง **"เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ทีฆายุโกโหตุ มหาราชา"** ของสายไหม จบกลศึก **"สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชบิดาแห่งการแพทย์ไทย"** ของขวัญแก้ว วัชโรทัย และ **"ตามรอยพระบาท 'เจ้าฟ้าทหารเรือ' "** ของคุณหญิงคณิตา เลขะกุล เพื่อผู้อ่านวารสารไทยทุกท่าน

และ**ธรรมะคือคุณากร** ฉบับนี้ ประมวลบทเทศน์ชุด **"โครงการผ้าป่าช่วยชาติ"** ของ**พระธรรมวิสุทธิมงคล** หรือ **หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน** วัดป่าบ้านตาด จังหวัดอุดรธานี เพื่อน้อมรำลึกถึงความเมตตาของท่านในการนำสามัคคีธรรมเข้าแก้ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจของชาติและสอนพุทธศาสนิกชนให้เข้าใจความหมายอันยิ่งใหญ่ของคำว่า "จาค"–การให้ปัน หรือการเสียสละ นับแต่พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาจนกระทั่งมรณภาพเมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ด้วยกุศล-เจตนาอันประเสริฐและธรรมปฏิบัติที่ท่านบำเพ็ญและสั่งสอนแก่พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย โปรดดลบันดาลให้ท่านได้บรรลุมรรคผลพระนิพพาน เทอญ

ทรงสรรค์ นิลกำแหง
บรรณาธิการ

พระราชดำรัสพระราชทานพรแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๔ พระราชทานเมื่อวันศุกร์ ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรแก่ท่านทุกๆ คน ให้มีความสำเร็จสมประสงค์ ในสิ่งที่ปรารถนา.

ความปรารถนาของทุกคน คงไม่แตกต่างกันนัก คือต้องการให้ตนเอง มีความสุขความเจริญ และให้บ้านเมือง มีความสงบร่มเย็น. ในปีใหม่นี้ ข้าพเจ้าจึงปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะเห็นคนไทยมีความสุขถ้วนหน้ากัน ด้วย**การให้. คือ ให้ความรักความเมตตากัน ให้น้ำใจไมตรีกัน ให้อภัยกัน ให้การสงเคราะห์อนุเคราะห์กัน โดยมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ด้วยความบริสุทธิ์และจริงใจ.** ทุกคนทุกฝ่าย จะได้สามารถร่วมมือ ร่วมความคิดอ่านกัน สร้างสรรค์ความสุข ความเจริญมั่นคง ให้แก่ตนแก่ประเทศชาติ อันเป็นสิ่งที่แต่ละคนต้องการ ให้สำเร็จผลได้ ดังที่ตั้งใจปรารถนา.

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้มีความสุข ไม่มีทุกข์ ไม่มีภัย ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

๗ รอบพระนักษัตร
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

รอบพระนักษัตรที่ ๑
พุทธศักราช ๒๔๗๐ - ๒๔๘๒

๖ พฤษภาคม ๒๔๗๑

๒๔๗๑

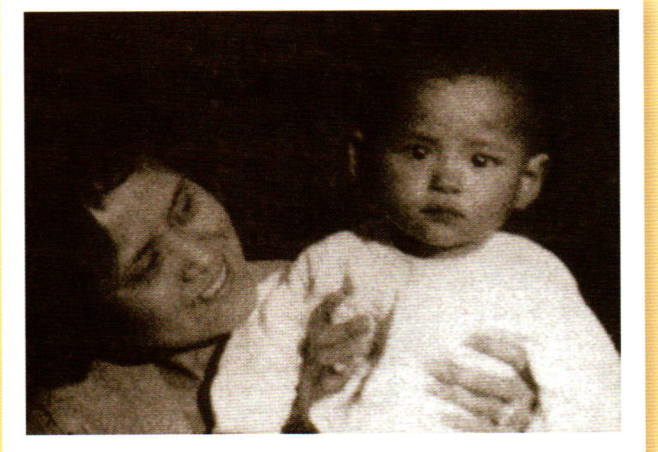

๒๔๗๑

๕ ธันวาคม ๒๔๗๒

มกราคม ๒๔๗๓

ประมาณเดือนมิถุนายน ๒๔๗๖

ตุลาคม ๒๔๗๖

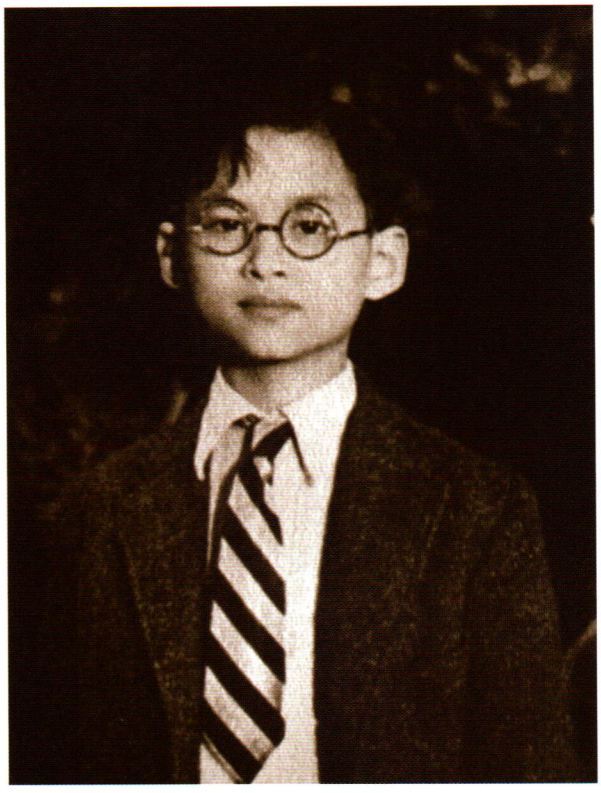

๒๓ กันยายน ๒๔๘๒

๕ ธันวาคม ๒๔๘๑

รอบพระนักษัตรที่ ๒
พุทธศักราช ๒๔๘๓ - ๒๔๙๔

๒๔๘๕

เมษายน ๒๔๘๙

๑๗ พฤษภาคม ๒๔๘๙

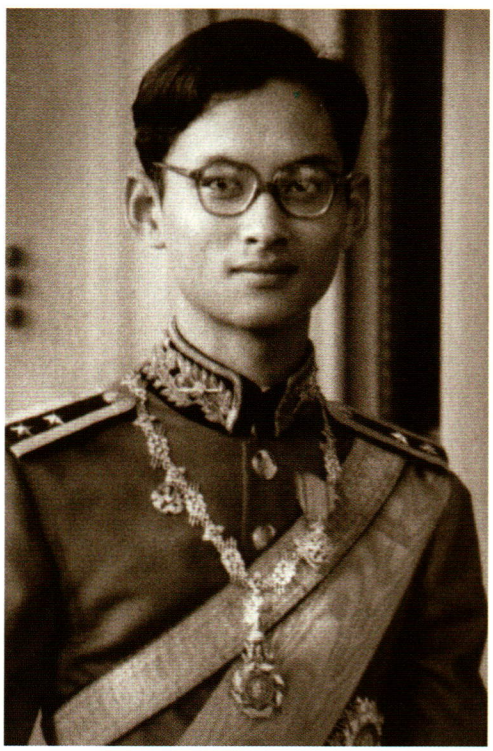

๑ มิถุนายน ๒๔๘๙

มีนาคม ๒๔๙๓

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส ๒๘ เมษายน ๒๔๙๓

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓

วันบรมราชาภิเษก ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓

ทรงสถาปนาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓

วันบรมราชาภิเษก ๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓

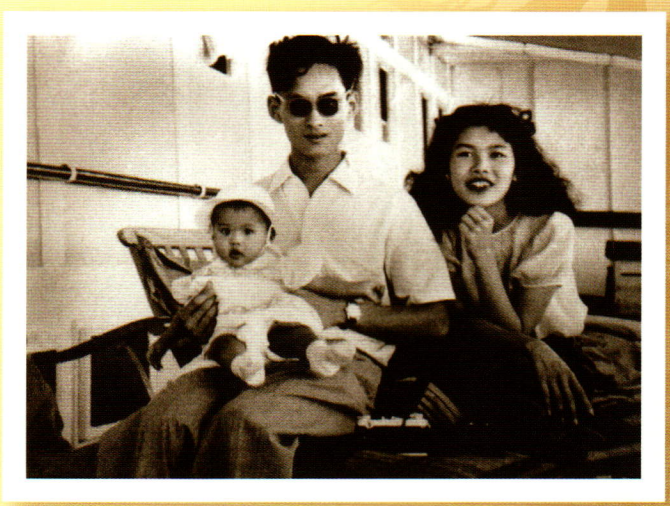

๒๔๙๔

รอบพระนักษัตรที่ ๓
พุทธศักราช ๒๔๙๕ - ๒๕๐๖

ทรงรับดอกบัวจากแม่เฒ่า ตุ้ม จันทนิตย์ คราวเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมราษฎรจังหวัดนครพนม ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๘

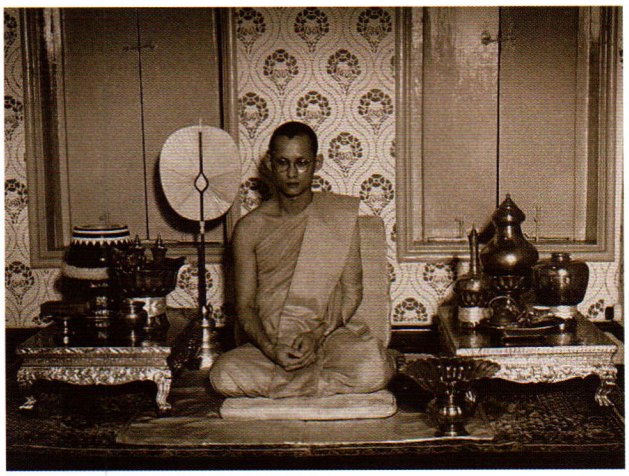

ทรงพระผนวช ตุลาคม ๒๔๙๙

ทรงรับบิณฑบาต ๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
ทุกพระองค์ทรงเจริญวัย

ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันปีใหม่ ๒๕๐๓

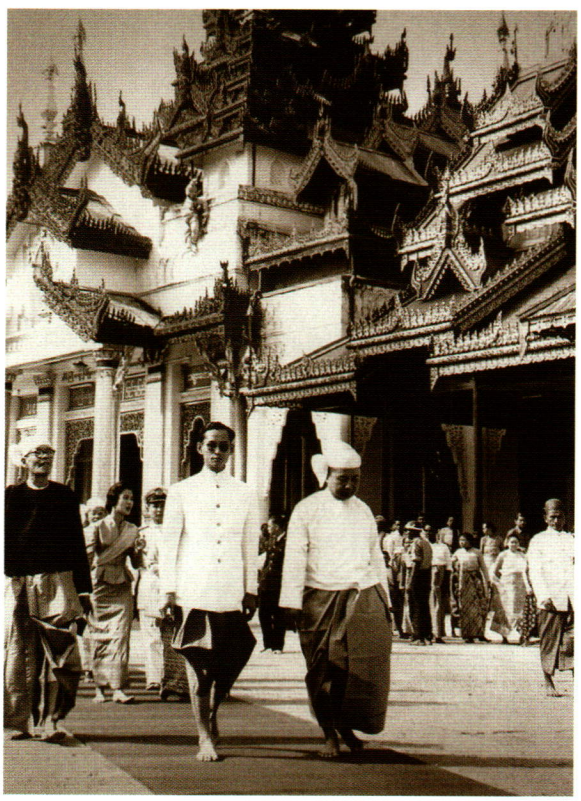

เสด็จพระราชดำเนินเยือนสหภาพพม่า
๗ มีนาคม ๒๕๐๓

เสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกา
๒๘ มิถุนายน ๒๕๐๓

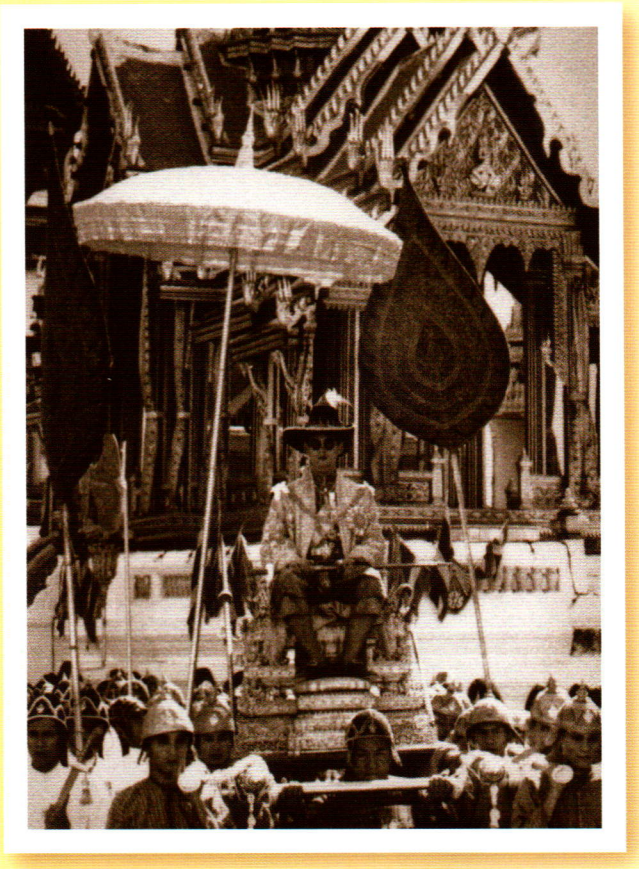

เสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตราทางสถลมารค
ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ รอบ
๗ ธันวาคม ๒๕๐๖

ทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวในแปลงนาสาธิต
โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา ๒๕๐๔

ทรงขับรถไถดินหรือควายเหล็ก
ในนาทดลอง สวนจิตรลดา

รอบพระนักษัตรที่ ๔
พุทธศักราช ๒๕๐๗ - ๒๕๑๘

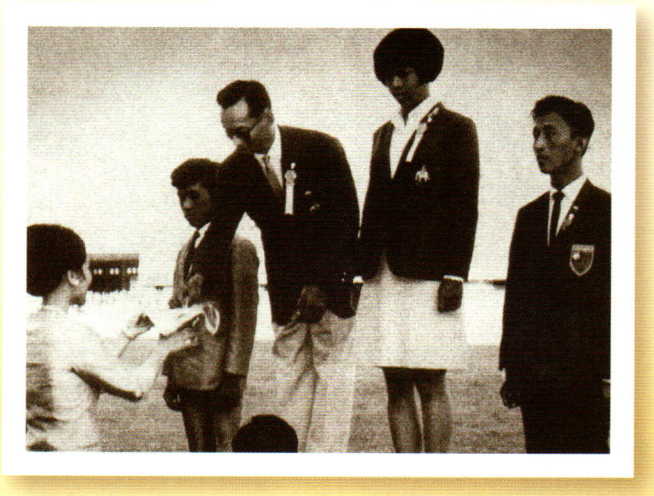

ทรงรับรางวัลเหรียญทองชนะเลิศการแข่งขันกีฬาเรือใบ ในการแข่งขันกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔
๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๐

ทรงเยี่ยมทหารบาดเจ็บที่เชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน
ประมาณพุทธศักราช ๒๕๑๐

พระราชทานเลี้ยงปีใหม่แก่เด็กพิการ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน
พระราชวังดุสิต ๑ มกราคม ๒๕๑๑

ทรงเยี่ยมราษฎรชาวไทยภูเขา
จังหวัดเชียงใหม่ ๒๕๑๒

พระราชพิธีรัชดาภิเษก ๙ มิถุนายน ๒๕๑๔

พระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๕

การถวายเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ
แด่สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒
แห่งสหราชอาณาจักร และเจ้าชายฟิลิป ดยุค
แห่งเอดินเบอระ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

เสด็จพระราชดำเนินวันทรงดนตรี

นิสิตนักศึกษาหนีภัยจากการจราจล
ในการชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญ
เข้าพึ่งพระบารมีในสวนจิตรลดา
๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

พระราชทานพระราชดำรัส ขอให้ทุกฝ่าย
ระงับความรุนแรงในการชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญ
๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖

รอบพระนักษัตรที่ ๕
พุทธศักราช ๒๕๑๙ - ๒๕๓๐

พระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยศักดิ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นการเนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ ณ พระที่นั่งอัมรินทรวินิจฉัย

ทรงวางแผนปฏิบัติการฝนหลวง ณ สนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
พุทธศักราช ๒๕๒๒

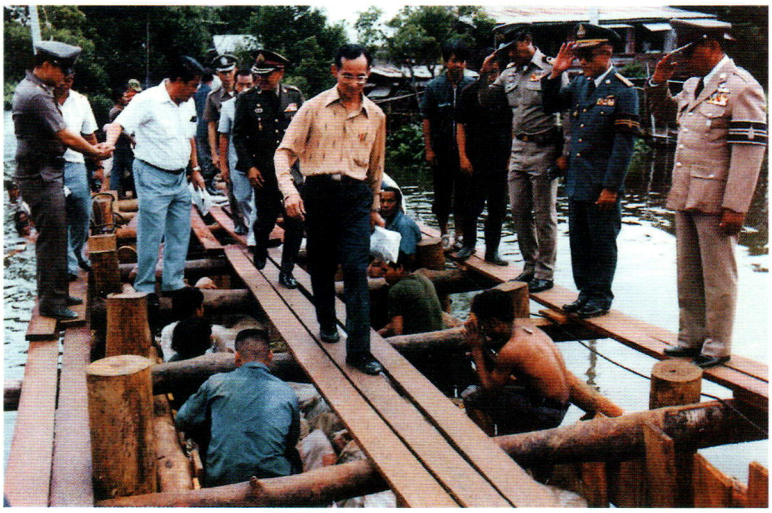

ทอดพระเนตรการสร้างทำนบกั้นน้ำ
ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
ณ คลองแสนแสบ บ้านบางชัน เขตมีนบุรี
กรุงเทพมหานคร
๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๓

ทรงร่างภาพเสก็ตช์พื้นที่บ้านบูโต๊ะ
จังหวัดนราธิวาส ๗ กันยายน ๒๕๒๔

ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน
ในโอกาสพระราชพิธีสมโภช
กรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี
๔ เมษายน ๒๕๒๕

ทอดพระเนตรงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
มีพระราชดำริเกี่ยวกับการ "แกล้งดิน"
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๖

พระราชพิธีพระราชทาน
ครอบประธานประกอบพิธีไหว้ครูนาฏศิลป์
แก่นายมนตรี ตราโมท
๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๗

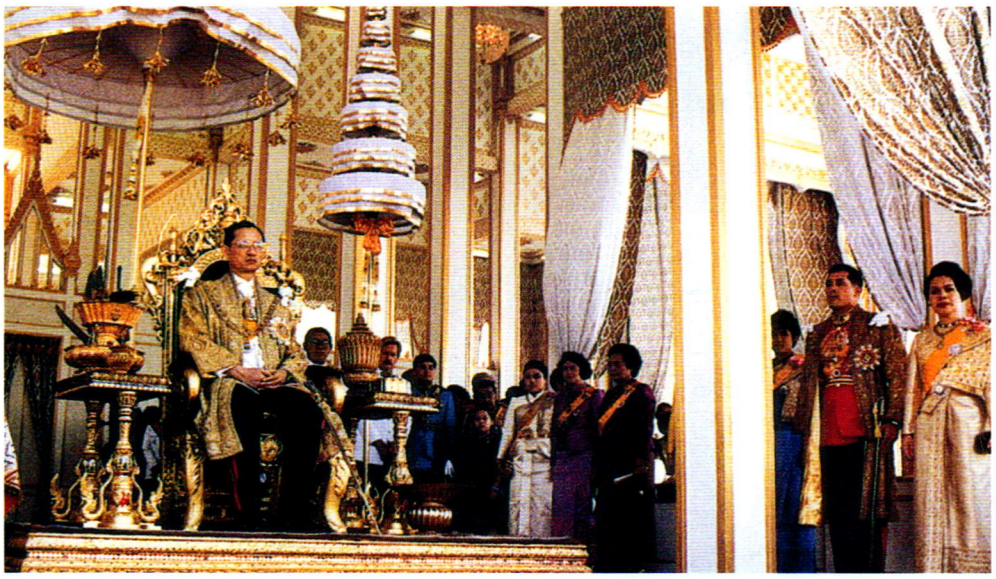

เสด็จออก ณ พระที่นั่งชัยมังคลาภิเษก ท้องสนามหลวง ในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

รอบพระนักษัตรที่ ๖
พุทธศักราช ๒๕๓๑ - ๒๕๔๒

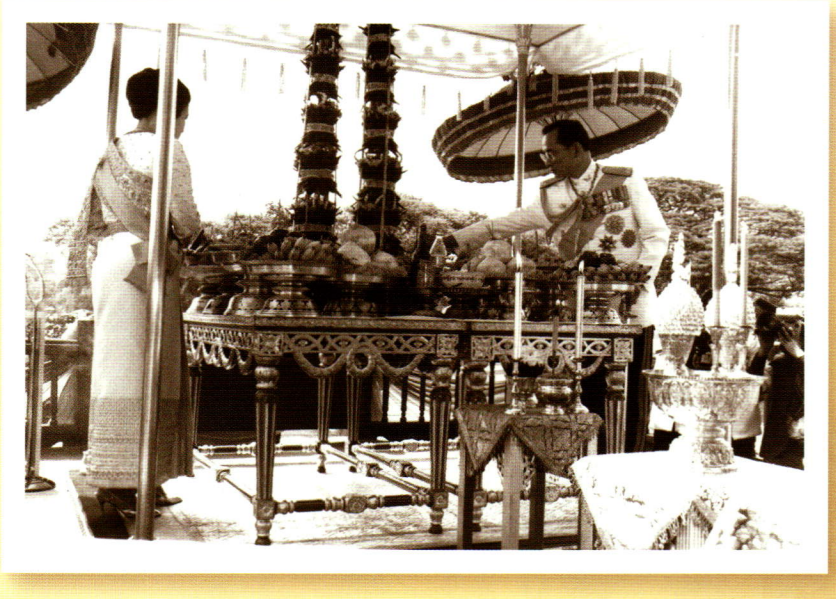

พระราชพิธีบวงสรวงสังเวยสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ พลับพลาตรีมุขในพระราชวังโบราณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องในโอกาสพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๑

นายเฟเดอริโก มายอร์ ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโก ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญฟีแล เฉลิมพระเกียรติที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในการพัฒนาท้องถิ่นและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ๒ ธันวาคม ๒๕๓๔

นายริชาร์ด จี. กริมชอว์ หัวหน้าสาขาเกษตร ฝ่ายวิชาการภูมิภาคเอเชีย ของธนาคารโลก ทูลเกล้าฯ ถวายรากหญ้าแฝกชุบสัมฤทธิ์ สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ดินและน้ำ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๖

ทรงเปิดแพรคลุมป้ายสะพานข้ามแม่น้ำโขง
หนองคาย - เวียงจันทน์ (สะพานมิตรภาพ)
พร้อมกับนายหนูฮัก พูมสะหวัน ประธาน
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ๘ เมษายน ๒๕๓๗

ทรงเยี่ยมสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ณ โรงพยาบาลศิริราช มีนาคม ๒๕๓๘

พระราชพิธีสถาปนาพระอิสริยศักดิ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
๖ พฤษภาคม ๒๔๓๘

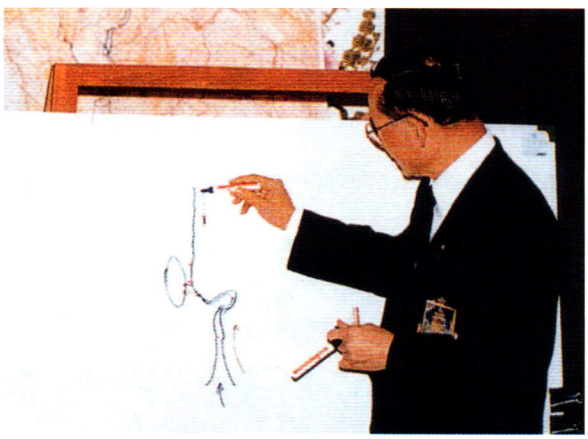

ทรงอธิบายเกี่ยวกับโครงการแก้มลิง
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา
๔ ธันวาคม ๒๕๓๘

ถวายพระเพลิงพระบรมศพ
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ณ พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง
๑๐ มีนาคม ๒๕๓๙

เสด็จออกมหาสมาคม
ในการพระราชพิธีกาญจนาภิเษก
ณ พระที่นั่งกาญจนาภิเษก ท้องสนามหลวง
๙ มิถุนายน ๒๕๓๙

พระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี ๒๕๓๙
ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
๓๐ มกราคม ๒๕๔๐

ศาสตราจารย์กอดวิน โอ.พี. โอบาชิ เลขาธิการองค์การอุตุนิยม-
วิทยาโลก ทูลเกล้าฯ ถวายสัญลักษณ์องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก
เฉลิมพระเกียรติด้านอุตุนิยมวิทยา ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

รอบพระนักษัตรที่ ๗
พุทธศักราช ๒๕๔๓ - ๒๕๕๔

ทรงเปิดสะพานพระราม ๓ เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
๓๐ มีนาคม ๒๕๔๓

ทรงอธิบายวิธีการทำฝนหลวงแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
และตอนปลาย โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์
ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมศูนย์วิจัย
ปฏิบัติการฝนหลวงเฉลิมพระเกียรติ สนามบินบ่อฝ้าย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔

นายปิแอร์ แวซอง เอกอัครราชทูตเบลเยียมประจำประเทศไทย
รับพระราชทานเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย
หรือกังหันน้ำชัยพัฒนา เพื่อไปติดตั้งที่สวนสาธารณะ
กรุงบรัสเซลส์ เบลเยียม ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕

พระราชพิธีสมโภชช้างต้น
พระเศวตอดุลยเดชพาหน ณ โรงช้างต้น วังไกลกังวล
๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗

นายโคฟี อันนัน
เลขาธิการสหประชาชาติ
ทูลเกล้าฯ ถวายถ้วยรางวัล
ความสำเร็จสูงสุด
ด้านการพัฒนามนุษย์
ณ ท้องพระโรงศาลาเริง
วังไกลกังวล
๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙

พระประมุขและผู้แทนพระองค์พระประมุขต่างประเทศถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในงานฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๙

เสด็จออกมหาสมาคม
รับการถวายพระพรชัยมงคล ณ สีหบัญชร
พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
ในพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ ๖๐ ปี ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙

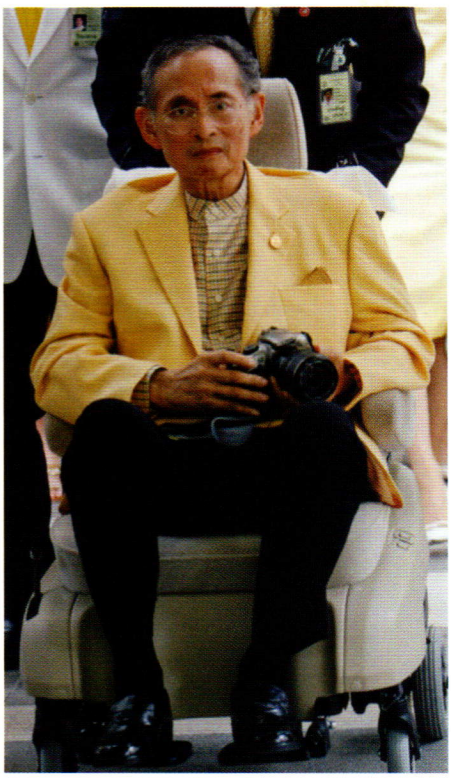

เสด็จพระราชดำเนินออกจากโรงพยาบาลศิริราช
๔ สิงหาคม ๒๕๔๙

ทรงฉายรูปพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระราชบิดา
จากศาลาศิริราช ๑๐๐ ปี
๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เสด็จออกมหาสมาคม ณ มุขเด็จพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
ในพระบรมมหาราชวัง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ทรงสักการะพระรูปสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ ศาลาศิริราช ๑๐๐ ปี
๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับที่ท่าน้ำโรงพยาบาลศิริราช ทอดพระเนตรการแสดงดนตรี
ของวง The Preservation Hall Jazz Band จากสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้บรรเลงบทเพลงพระราชนิพนธ์ถวาย
๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ทรงเปิดคลองลัดโพธิ์
และสะพานภูมิพล ๑
สะพานภูมิพล ๒
อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ทรงลอยพระประทีปในเทศกาลลอยกระทง ณ ท่าน้ำโรงพยาบาลศิริราช
๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ทรงรับสมเด็จพระราชาธิบดีและสมเด็จพระราชินีแห่งสวีเดน ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทยเป็นการส่วนพระองค์ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ส.ค.ส. ๒๕๕๔ พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย

เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ทีฆายุโกโหตุ มหาราชา

สายไหม จบกลศึก

จากวันเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ ตราบถึงปัจจุบัน ย่อมไม่มีผู้ใดพรรณนาพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ประชาชนอย่างใหญ่หลวงได้ครบถ้วนหมดสิ้น เพราะมิได้ทรงปฏิบัติเพียงพระราชภารกิจที่พระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยจะทรงกระทำได้เท่านั้น หากแต่ทรงช่วยแบ่งเบาภาระรัฐบาลที่มีหน้าที่ประจำอยู่แล้ว ให้รวดเร็วขึ้นทันเหตุการณ์ในกรณีที่เกิดความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ อีกทางหนึ่ง เป็นพระราชภาระทั้งการช่วยเหลือราษฎร การสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ดังเกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมากกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ตลอดทั้งการสร้างบุคลากรเพื่อความแข็งแกร่งทางวิชาการด้านต่าง ๆ เช่น เกษตรศาสตร์ การแพทย์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ การศึกษา ศาสนา การอาชีพ ฯลฯ

ช่วงต้นรัชสมัยระหว่างพุทธศักราช ๒๔๙๓ - ๒๕๒๐ พระราชกรณียกิจเป็นงานแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องกระทำให้ลุล่วงเพื่อบังเกิดผลสำเร็จโดยเร็วเสมือนเป็นปัญหาวิกฤติที่เร่งด่วน ส่วนนอกเหนือกว่านั้นเป็นการแก้ปัญหาระยะยาว เพราะต้องใช้เวลาในการศึกษา ทดลอง เก็บสถิติข้อมูล ทดสอบ กว่าจะแน่ในพระราชหฤทัยแล้วจึงทรงรังสรรค์ให้เป็นแบบแผน ทุกเรื่องล้วนทรงสัมผัสปัญหาและติดตามอย่างใกล้ชิดทั้งสิ้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วทุกหัวระแหงด้วยพระราชอุตสาหะแรงกล้า ด้วยพระราชหฤทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ไม่ว่าวิกฤติการณ์ใด เช่น อุบัติภัยกะทันหัน ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย หรืออัคคีภัย อันนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและความหายนะในทรัพย์สินของชุมชน ตลอดทั้งโรคภัยไข้เจ็บอันเป็นโรคติดต่อร้ายแรง ที่บั่นทอนความสงบสุขของบ้านเมือง เช่น โรคเรื้อน โปลิโอ อหิวาตกโรค และวัณโรค หรือภัยที่เกิดจากความคิดแตกต่างก่อให้เกิดผู้ก่อการร้ายจากลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ครอบคลุมพื้นที่ชายแดนกว้างขวาง ทรงยื่นพระหัตถ์กอบเกื้อพสกนิกรจริงจัง พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์แก้ไข ทรงชักชวนประชาชนที่ไม่เดือดร้อนร่วมกันสร้างกุศลโดยเสด็จพระราชกุศล อันเป็นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎรอย่างทันท่วงที เพราะภัยแต่ละประเภท ราษฎรที่เดือดร้อนจำนวนมากย่อมได้รับทุกขเวทนา เป็นการแสดงให้เห็นน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงเล็งเห็นความเดือดร้อนจากภัยพิบัตินานัปการของราษฎรอย่างถ่องแท้ สิ่งที่พระราชทาน คือ อุปกรณ์ในการดำรงชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว จนกว่าจะสามารถตั้งตัวเองได้ มีพระราชดำรัสตรัสถามราษฎรอย่างใกล้ชิด ทรงตรากตรำพระวรกายเสด็จไปเพื่อบำรุงขวัญอาณาราษฎรให้ผ่อนคลาย

การบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองอย่างไพศาลตลอดเวลาแห่ง

พระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ล้วนใหญ่หลวงทั้งสิ้น เพราะประกอบด้วยพระอัจฉริยภาพในการทรงงานที่ล้ำเลิศ มีพระราชวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ก่อสุขให้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน นับตั้งแต่การศึกษา การเกษตร คมนาคม การแพทย์และสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ ทรงคิดค้นวิธีการดำเนินการ สร้างเครื่องมือและอุปกรณ์การใช้งานเพื่อบรรเทาปัญหาให้ราษฎร ทรงแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอันยากยิ่งแก่การเอาชนะ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขความร้ายแรงเสื่อมโทรมของดิน น้ำ ป่าไม้ กลับกลายมาเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของพสกนิกรอย่างยั่งยืน พระราชวิจารณญาณอันกว้างไกลของพระองค์นั้นประดุจดั่งได้เตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อรับสถานการณ์อันเป็นผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของปวงชนในอนาคต นอกจากนั้น พระมหากรุณาธิคุณยังได้แผ่ไปยังมิตรประเทศ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ ด้านการเกษตร การอาชีพและการศึกษา เป็นต้น โดยเฉพาะการพระศาสนาและงานด้านศิลปวัฒนธรรม เครื่องหมายที่แสดงความเป็นชาติที่มั่นคง ทรงทำนุบำรุงและสร้างสรรค์อย่างชัดเจน

พระปรีชาสามารถอันเนื่องมาจากพระอัจฉริยภาพในวิทยาการที่หลากหลายสาขาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ล้วนแก้ปัญหาความเป็นอยู่ที่นำไปสู่**ระบบเศรษฐกิจพอเพียง**ทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีอย่างยั่งยืน และพัฒนาประเทศให้ก้าวทันความเจริญของโลกในยุคสมัยใหม่ที่เติบโตอย่างรวดเร็วได้ตลอดมานั้น พระเกียรติคุณจึงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศและนานาประเทศ มีสถาบันการศึกษา องค์กร สมาคม สโมสร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั่วไปในประเทศและต่างประเทศ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญา รางวัล เหรียญเกียรติคุณ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประกาศสดุดีเฉลิมพระเกียรติจำนวนมาก ตลอดทั้งมีการ **กำหนดวัน** ที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านต่าง ๆ ให้เป็นวันสำคัญประจำปี มี**การถวายพระราชสมัญญา**ในพระราชกรณียกิจสำคัญ เป็นการประกาศเกียรติคุณ เพื่อเตือนใจให้พสกนิกรได้รำลึกถึงน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงทุ่มเทไว้แก่แผ่นดิน เสมือนดังการจารึกประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ดีงามในรัชสมัยให้ปรากฏสืบไป ดังจะได้นำมาแสดงไว้เป็นหลักฐานดังนี้

การทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญา

การแก้ปัญหาทั้งหลายของบ้านเมืองย่อมอยู่บนรากฐานของวิชาการอันประกอบด้วยทั้ง **“ศาสตร์”** และ **“ศิลป์”** ทั้ง **“วิทยาศาสตร์” “ศิลปศาสตร์”** ตลอดทั้ง **“เทคโนโลยีสมัยใหม่”** หลายสาขา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาชาญเป็นเอก หาผู้ทัดเทียมได้ยาก พระราชกรณียกิจทั้งหลายจึงเสมือนเป็นทั้งหลักวิชาและหลักสูตรที่ยึดถือเป็นบรรทัดฐานได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาระดับสูงของรัฐทุกแห่งจึงทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ นับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๓ เป็นต้นมา คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ศิลปากร ศรีนครินทรวิโรฒ มหิดล เชียงใหม่ ขอนแก่น ทักษิณ บูรพา รามคำแหง สุโขทัยธรรมาธิราช ราชภัฏ สถาบันเกษตรแม่โจ้ ราชมงคล เทคโนโลยีพระจอมเกล้า นอกจากนั้นมีสถาบันการบริหารระดับสูงของชาติ ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เนติบัณฑิตยสภา สืบถึงปัจจุบันประมาณได้กว่า ๖๐ ครั้ง จำแนกสาขาคือ รัฐศาสตร์ กฎหมาย การเกษตร การศึกษา อักษรศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม ศิลปศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

นอกจากนั้นมีสถาบันระดับสูงในต่างประเทศทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญากิตติมศักดิ์ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นต้นมา คือ มหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐเวียดนาม อินโดนีเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ออสเตรีย สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สาขาวิชาที่ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อเฉลิมพระเกียรติ คือ กฎหมาย ดนตรี การแพทย์ เกษตรกรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์

การพัฒนาประเทศ รวมทั้งเฉลิมพระเกียรติคุณสูงสุดในฐานะบุคคลดีเด่น

เหรียญและรางวัลเฉลิมพระเกียรติ

ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๘ เป็นต้นมา องค์การ สถาบัน สมาคม และสโมสรในต่างประเทศหลายแห่งได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญและรางวัลเฉลิมพระเกียรติด้านต่าง ๆ คือ องค์การและโครงการระหว่างประเทศในองค์การสหประชาชาติ ๘ องค์การ สถาบัน สมาคม มูลนิธิ ธนาคาร มหาวิทยาลัย ฯลฯ ๒๒ แห่ง เป็นพระเกียรติคุณหลายด้าน ได้แก่ ด้านสันติภาพ การแพทย์และสาธารณสุข การพัฒนาท้องถิ่นและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและเกษตรกร การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด การสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์ดินโดยใช้หญ้าแฝกปรับปรุงสภาพแวดล้อม พัฒนาการศึกษา การกีฬา การพัฒนาการเกษตร ด้านการสร้างสรรค์ พัฒนาและส่งเสริมการประดิษฐ์ และการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมและดัดแปลงสภาพอากาศ เป็นต้น

ตัวอย่างเหรียญและรางวัลที่มีผู้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายระหว่างพุทธศักราช ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๐ ในมหามงคลสมัยที่ทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา คือ

รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (UNDP Human Development Lifetime Achievement Award)

เพื่อเฉลิมพระ-เกียรติและแสดงความตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระวรกายและทรงพระวิริยะอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจและริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินานัปการ พัฒนาและยกระดับความเป็นอยู่ ทั้งนำประโยชน์และความเจริญอย่างยั่งยืนมาสู่ประชาชนชาวไทย ตลอดเวลาแห่งการดำรงสิริราชสมบัติ เป็นรางวัลแรกของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Programme - UNDP) ซึ่งนายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ ณ วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อิสริยาภรณ์สดุดีลูกเสือโลก (The Bronze Wolf)

สมเด็จพระราชาธิบดีคาร์ล ที่ ๑๖ กุสตาฟ แห่งราชอาณาจักรสวีเดน ประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิลูกเสือโลก (World Scout Foundation) ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ในฐานะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระประมุขลูกเสือไทย ทรงเป็นแรงบันดาลให้มีการพัฒนากิจการลูกเสือทั้งในประเทศและเวทีลูกเสือโลก และทรงสนับสนุนให้ลูกเสือไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

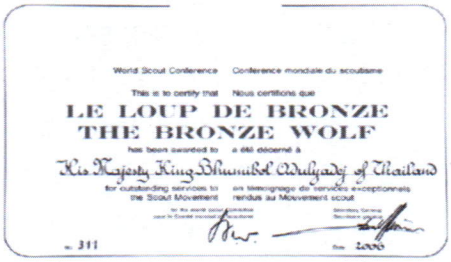
World Scout Conference Conférence mondiale du scoutisme

This is to certify that Nous certifions que

LE LOUP DE BRONZE
THE BRONZE WOLF

has been awarded to a été décerné à

His Majesty King Bhumibol Adulyadej of Thailand

for outstanding services to the Scout Movement en témoignage de services exceptionnels rendus au Mouvement scout

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ (The Order of the Golden Fleece)

สมเด็จพระราชินีโซเฟีย แห่งราชอาณาจักรสเปน ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ณ พระที่นั่งสมมติเทวราช-อุปบัติ ด้านหลังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เนื่องในโอกาสที่ทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ

รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมและการพัฒนาดัดแปลงสภาพอากาศ (UAE Prize for Weather Modification)

รัฐบาลสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เหรียญ The First Dr. Norman E. Borlaug World Food Prize Medallion

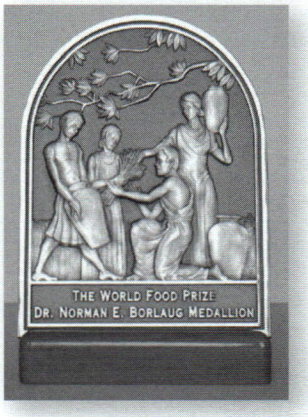

สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงช่วยเหลือพสกนิกรให้มีโภชนาการที่ดี มูลนิธิรางวัลอาหารโลก เมืองดีมอยน์ รัฐไอโอวา สหรัฐอเมริกา ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

การถวายพระราชสมัญญา

พระราชสมัญญาที่ปรากฏตามลำดับกาลเวลามีดังนี้

พระบิดาแห่งการปฏิรูปที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งการปฏิรูปที่ดิน"** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักปฏิรูปโครงสร้างทางการเกษตรเพื่อเกษตรกรพระองค์แรกของชาติไทย ดังได้ปรากฏว่าหลังจากการเสด็จเยี่ยมราษฎรตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๘ เป็นต้นมา ทรงทราบความทุกข์ร้อนของราษฎรว่า ราษฎรส่วนใหญ่ในชนบทไร้ที่ดินทำกิน พุทธศักราช ๒๕๑๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานที่นากว่าห้าหมื่นไร่ อันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้รัฐบาลวางโครงการปฏิรูปที่ดิน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนไม่มีที่ทำกิน ที่ดินต่างๆ กระจายอยู่ใน ๘ จังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา นครปฐม เพชรบุรี สุพรรณบุรี ปทุมธานี สระบุรี และนครนายก ทำให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินนอกจากจะมีที่ทำกินตลอดชั่วลูกชั่วหลาน ยังทำให้มีจิตสำนึกในความผูกพันและหวงแหนผืนแผ่นดินของตน อันเป็นผลดีต่อความมั่นคงของชาติด้วย นอกจากนั้น ได้มีโครงการจัดสรรที่ดินในจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย

อัครศิลปิน

พุทธศักราช ๒๕๒๙ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เวลานั้นสังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"อัครศิลปิน"** ในมหามงคลสมัยที่ทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ ๔๐ ปี เป็นวาระที่ตรงกับวันศิลปินแห่งชาติ คือวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ด้วยทรงพระปรีชาสามารถในการสร้างสรรค์

ศิลปกรรม ๖ สาขา ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม ดนตรี ถ่ายภาพ และวรรณศิลป์ เป็นที่ยกย่องกล่าวขานกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้น ทรงทำนุบำรุงศิลปะทุกแขนงและอุปถัมภ์บำรุงศิลปินผู้สร้างสรรค์งานในแต่ละแขนงไปพร้อม ๆ กัน

พระบิดาแห่งการจัดการทรัพยากรน้ำ

พุทธศักราช ๒๕๓๙ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งการจัดการทรัพยากรน้ำ"** เนื่องในมหามงคลสมัยที่ทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ เนื่องด้วยทรงตระหนักว่า ราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ การขาดแคลนน้ำเป็นปัญหาใหญ่ จึงทรงบริหารจัดการเรื่องน้ำเพื่อให้ราษฎรไม่เดือดร้อน มีความอยู่ดีกินดี ก่อให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมาก เมื่อคิดเทียบกับโครงการทั้งหลายแล้ว เรื่องที่เกี่ยวกับน้ำมีประมาณกว่าร้อยละ ๗๐ ของโครงการทั้งหมด เช่น การชลประทาน การจัดหาน้ำแก่เกษตรกร การแก้ปัญหาน้ำท่วม การบำบัดน้ำเสีย การสร้างฝาย อ่างเก็บน้ำ การสร้างเขื่อน และกังหันน้ำชัยพัฒนา

พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย

พุทธศักราช ๒๕๔๓ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"** เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และหลักวิชาการทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ทรงออกแบบและสร้างสายอากาศวิทยุสื่อสารเพื่อเพิ่มกำลังส่งให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ในระยะไกล ทรงทดลองส่งสัญญาณ พระราชทานข้อสังเกตคุณลักษณะการแผ่กระจายคลื่นที่ผิดไปจากข้อกำหนดเฉพาะของสายอากาศนั้นว่า เกิดจากการสะท้อนของคลื่นเนื่องจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทรงดัดแปลงเครื่องส่ง สามารถทำให้ประหยัดงบประมาณ เพราะเครื่องส่งกำลังสูงที่สั่งซื้อจากต่างประเทศมีราคาแพง สามารถนำมาใช้ในราชการเพื่อรับรู้ข่าวสารและหาทางแก้ได้ทันท่วงที เป็นประโยชน์ทั้งการทหาร พลเรือน โดยเฉพาะการรักษาความมั่นคงของชาติ การแพทย์

นอกจากนั้น เพื่อใช้สื่อสารในโครงการสำคัญ ๆ อื่น ๆ อีกหลายโครงการ คือ โครงการแก้มลิง เพื่อป้องกันน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร ในอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ทรงบัญชาการโครงการที่ปฏิบัติเนื่องด้วยหลักวิชาทางวิทยาศาสตร์อีกหลายลักษณะ

คือ ทรงบัญชาการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อบรรเทาฝนแล้ง พระราชทานพระราชดำริแกล้งดิน เพื่อบรรเทาปัญหาดินเปรี้ยว ทรงประดิษฐ์กังหันน้ำชัยพัฒนา เพื่อบำบัดน้ำเสีย พระราชทานเกษตรทฤษฎีใหม่ บริหารจัดการที่ดินสำหรับการเกษตร การปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน การค้นคว้าพลังงานทดแทน ได้แก่ การผลิตแก๊สโซฮอล์ เป็นต้น

พระบิดาแห่งฝนหลวง

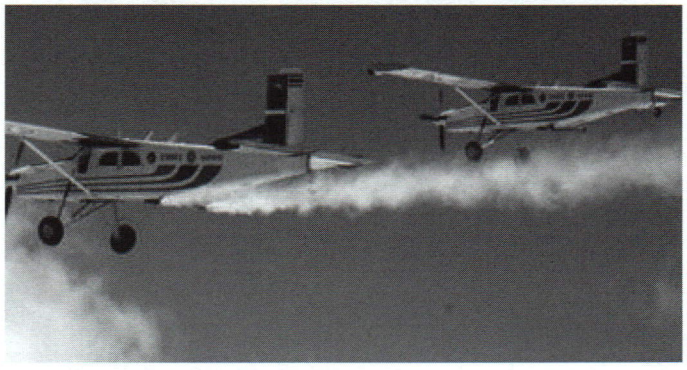

พุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งฝนหลวง"** ด้วยมีพระราชดำริจัดทำฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือราษฎร ทรงคิดค้นตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๘ และร่วมทดลองตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๒ อย่างมีความต่อเนื่องยาวนาน ทรงบัญชาการปฏิบัติการฝนหลวงเป็นผลสำเร็จ สามารถกำหนดให้ฝนตกได้ตรงตามเป้าหมาย ทรงประดิษฐ์ภาพตำราฝนหลวงพระราชทานแก่ผู้ปฏิบัติงาน ฝนหลวงบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำระหว่างฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง เสริมสร้างเส้นทางคมนาคมทางน้ำ เป็นการเพิ่มปริมาณน้ำในบริเวณที่แม่น้ำตื้นเขิน ที่เขื่อน และแหล่งเก็บน้ำ นอกจากนั้น ยังช่วยเจือจางในการบำบัดน้ำเสีย ผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งในการนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย**สิทธิบัตร เครื่องมือ "การดัดแปรสภาพอากาศเพื่อให้เกิดฝน"** เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ และสำนักสิทธิบัตรยุโรปทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรซึ่งมีผลคุ้มครองในยุโรป ๓๐ ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) และเขตบริหารพิเศษฮ่องกง

พระบิดาแห่งนวัตกรรมไทย

วันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งนวัตกรรมไทย"** ด้วยทรงคิดค้นทฤษฎีแกล้งดิน ปรับปรุงสภาพพื้นที่ดินเปรี้ยวให้สามารถเพาะปลูกได้ โดยเร่งปฏิกิริยาเคมีของดินที่มีแร่กำมะถันหรือสารประกอบไพไรต์ ทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกัน จนดินกลายเป็นดินเปรี้ยวจัด คือ เป็นกรดที่ไม่สามารถปลูกพืชได้ แล้วแก้ไขความเป็นกรดโดยเติมฝุ่นปูนซึ่งเป็นด่าง ใช้ระบบชลประทานควบคุมน้ำใต้ดิน และนำน้ำมาเจือจางดินเปรี้ยว ก็จะสามารถเพาะปลูกพืชได้ ถือว่าเป็นนวัตกรรมที่ไม่เคยมีผู้ใดกระทำมาก่อน ได้ทดลองที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จังหวัดนราธิวาส เป็นผลสำเร็จอย่างงดงาม ทำให้ราษฎรมีที่ทำกินมากขึ้น สามารถเพาะปลูกและเลี้ยงปลาในบ่อได้ ทรงจัดทำคู่มือปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อการเกษตร ได้มีการพัฒนาดินเปรี้ยวในพื้นที่เกษตรกรรมอื่น ๆ เป็นผลดีเช่นกัน ซึ่งต่อมากระทรวงพาณิชย์ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย**สิทธิบัตรในโครงการแกล้งดิน**

กษัตริย์นักพัฒนา

มูลนิธิรางวัลอาหารโลกน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **กษัตริย์นักพัฒนา** เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวไทย พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาหลายสาขา เช่น เทคโนโลยีการเกษตร การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน การส่งเสริมอนามัยเด็ก การแก้ไขปัญหาขาดแคลนสารไอโอดีน การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น

วีรชนแห่งเอเชีย

นิตยสารไทม์เอเชีย เขตบริหารพิเศษฮ่องกง น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **วีรชนแห่งเอเชีย** เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ เนื่องจากมีพระราชกรณียกิจอันโดดเด่นด้านการเมืองและการพัฒนาประเทศ

พระบิดาแห่งการวิจัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ สภาวิจัยแห่งชาติ ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งการวิจัย"** ด้วยตระหนักว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาสามารถในงานวิจัยอย่างยิ่งใหญ่กว้างขวางเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะงานวิจัยจำนวนมากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น โครงการปฏิบัติการฝนหลวง ทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หญ้าแฝก ฯลฯ ตลอดจนงานด้านการประดิษฐ์คิดค้น เช่น กังหันน้ำชัยพัฒนา ผลงานประดิษฐ์คิดค้น ซึ่งได้รับรางวัลที่ ๑ จากสภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๓๖ เป็นต้น

พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ คณะกรรมการดำเนินงานวันอนุรักษ์มรดกไทย กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย" (The Supreme Patron of Thai Culture)** ทรงสร้างสรรค์และอุปถัมภ์บำรุงศิลปะสาขาต่าง ๆ คือ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาษา วรรณกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ โบราณคดีและการพิพิธภัณฑ์ ตลอดทั้งมีพระราชดำริและพระบรมราชวินิจฉัยในการอนุรักษ์ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมทุกสาขา มีพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม

พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย

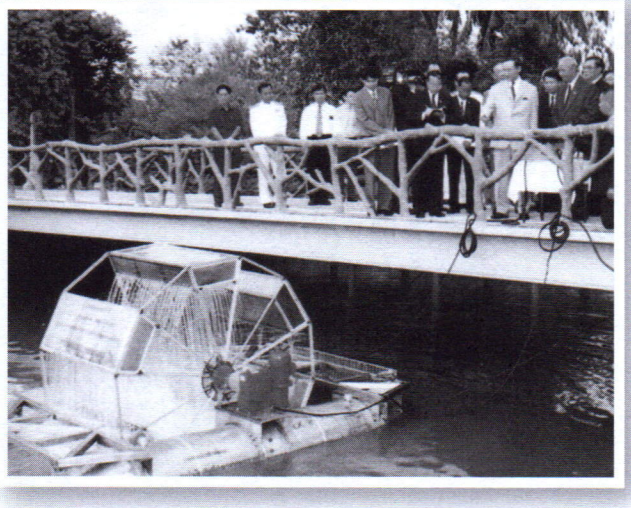

พุทธศักราช ๒๕๕๑ สมาคมนักประดิษฐ์แห่งประเทศไทย ได้ขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นแกนนำในการดำเนินการน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย"** ด้วยการสนับสนุนและเห็นชอบจากมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสมาคมแข่งเรือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้วยทรงมีประดิษฐกรรมจำนวนมาก เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตัวอักษรเทวนาครี ในพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก พระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์ เครื่องกำจัดขยะแบบครบวงจร เครื่องดักหมอก เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ หรือ กังหันน้ำชัยพัฒนา เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ ภาชนะรองรับของเสียที่ขับออกมาจากร่างกาย ฯลฯ และสมาพันธ์นักประดิษฐ์นานาชาติ ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศฮังการี ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายถ้วยรางวัลนักประดิษฐ์นานาชาติ ในปีเดียวกัน

พระบิดาแห่งมาตรฐานการช่างไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๒ กระทรวงแรงงานได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งมาตรฐานการช่างไทย"** ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยงานช่างมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงประดิษฐ์ของเล่นด้วยพระองค์เอง เช่น เครื่องร่อน เรือจำลอง ครั้นเมื่อเสด็จดำรงสิริราชสมบัติแล้ว แม้ทรงมีพระราชกรณียกิจมากมาย ทรง

โปรดกีฬา โดยเฉพาะการเล่นเรือใบ ก็ทรงให้เวลากับการช่าง ด้วยการออกแบบเรือใบแบบต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแข่งขัน ด้วยพระปรีชาสามารถในงานช่าง จึงทำให้การออกแบบและต่อเรือได้ผลดีเลิศ เรือใบที่ทรงสร้างเหมาะแก่การใช้แข่งขัน ทรงชนะเลิศในกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๔ จัดขึ้นในประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๐ ด้วยเรือที่ทรงสร้างนี้ จึงเป็นที่ประจักษ์ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอัจฉริยภาพทางการช่างอย่างแท้จริง

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

พุทธศักราช ๒๕๕๓ กระทรวงศึกษาธิการน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน"** เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ซึ่งได้มีการประกาศเฉลิมพระเกียรติในวันครูที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

นอกจากพระราชสมัญญาดังกล่าว ยังมีคำหรือพระนามที่ประชาชนพร้อมใจกันขานพระองค์ถวายด้วยความจงรักภักดี เช่น เจ้าพ่อหลวง พ่อของแผ่นดิน พระร่มเกล้าชาวไทย พระภัทรมหาราช พระบิดาแห่งการพัฒนาพลังงานไทย จอมปราชญ์แห่งสายน้ำ จอมปราชญ์แห่งแผ่นดิน กษัตริย์เกษตร กษัตริย์นักกีฬา กษัตริย์นักดนตรีแจ๊ส และคีตราชัน ที่กล่าวมา จึงเป็นประจักษ์พยานสำคัญแห่งการทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจมาอย่างต่อเนื่องยาวนานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ล้วนก่อเกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอย่างกว้างขวาง จึงไม่แปลกเลยที่ประชาชนชาวไทยจะจงรักภักดีและเคารพเทิดทูนไว้เหนือเกล้าตลอดมา

วันสำคัญเนื่องในพระองค์

แม้พระราชกรณียกิจอันเนื่องด้วยพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถด้านต่าง ๆ ที่ทรงได้รับการยกย่องถวายพระเกียรติให้ปรากฏแผ่ไพศาลดังกล่าวมาแล้วก็ตาม ก็ยังได้ปรากฏว่ามีการกำหนดวันอันเป็นที่มาของพระราชกรณียกิจนั้น ๆ ให้เป็นวันสำคัญเนื่องในพระองค์ท่านโดยเฉพาะ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากด้วยกัน ดังนี้

วันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

กำหนด***วันที่ ๑๔ มกราคม*** เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๔ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๒ พระราชกำหนดดังกล่าว ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สั่งการให้สัมปทานป่าไม้สิ้นสุดทั้งแปลง

ครั้นเมื่อเกิดอุทกภัยที่อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๑ และวาตภัยพายุใต้ฝุ่นเกย์ ที่จังหวัดชุมพร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๒ เห็นได้ชัดว่าอุทกภัยเกิดขึ้นจากการตัดต้นไม้ทำลายป่าเป็นมูลเหตุ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสให้เร่งปลูกต้นไม้ขึ้นเป็นการทดแทน เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

วันโคนมแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๑๖ มกราคม*** เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระราชาธิบดีเฟรเดอริกที่ ๘ แห่งเดนมาร์ก ทรงเป็นประธานในพิธีเปิดฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์ก เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๔ จึงถือว่าเป็นวันโคนมแห่งชาติ เป็นการน้อมรำลึกว่าพระมหากรุณาธิคุณนั้นได้พระราชทานอาชีพเลี้ยงโคนมแก่พสกนิกร

วันนักประดิษฐ์ไทย

กำหนด***วันที่ ๒ กุมภาพันธ์*** เป็นวันที่มูลนิธิชัยพัฒนา ขอจดทะเบียนสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ และจากการตรวจสอบสำนักงานสิทธิบัตรสากล ณ ประเทศออสเตรีย ปรากฏว่า กังหันน้ำชัยพัฒนามีประสิทธิภาพสูง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม กระทรวงพาณิชย์จึงทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายการจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยหรือกังหันน้ำชัยพัฒนา เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖ เป็นเครื่องที่ ๙ ของโลก กังหันน้ำชัยพัฒนาได้นำมาแสดงในงานนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ของยุโรป ที่ประเทศเบลเยียม องค์กรนักประดิษฐ์แห่งเบลเยียมได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลในฐานะที่ทรงสร้างนวัตกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม กังหันน้ำดังกล่าวได้ติดตั้งไว้ ณ สวนสาธารณะวูเลเว ประเทศเบลเยียมด้วย

วันนักประดิษฐ์โลก

กำหนด***วันที่ ๒ กุมภาพันธ์*** เนื่องจากองค์กรภาคเอกชนจากประเทศฮังการี หรือสหพันธ์นักประดิษฐ์โลก และองค์กรเอกชนจากสาธารณรัฐเกาหลี หรือสมาคมส่งเสริมการประดิษฐ์จากเกาหลีใต้ และประเทศทั่วโลก ๘๔ ประเทศ ร่วมกันเห็นพ้องให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานวันนักประดิษฐ์นานาชาติในประเทศไทยเป็นครั้งแรก โดยรวมเข้ากับการจัดงานวันนักประดิษฐ์ไทย จึงกำหนดให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ เป็นวันนักประดิษฐ์โลก

วันโปลิโอสงเคราะห์

กำหนด***วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์*** เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานทุนโปลิโอสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยโรคไขสันหลังอักเสบหรือโปลิโอ ซึ่งระบาดรุนแรงในประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๔ จากนั้นได้มีการสร้างอาคารและอุปกรณ์การรักษา ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า พระราชทานชื่อว่า ตึกวชิราลงกรณ์บำบัด เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๙๔ จึงถือเป็นวันโปลิโอสงเคราะห์ในเวลาต่อมา

วันศิลปินแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์*** เป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และเป็นวันที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **อัครศิลปิน** แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๙

วันฉัตรมงคล

กำหนด***วันที่ ๕ พฤษภาคม*** เป็นวันที่สมโภชเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ซึ่งตรงกับวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๙๓ วันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระปฐมบรมราชโองการว่า *"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"*

วันเกษตรกร

กำหนดให้***วันพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ*** ตรงกับต้นเดือนพฤษภาคม ในการพระราชพิธีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะพระราชทานรางวัลการประกวดพันธุ์ข้าวแก่ชาวนาพร้อมโล่เกียรติคุณแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสหกรณ์ดีเด่น

วันไอโอดีนแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๒๔ มิถุนายน*** เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นว่าราษฎรภาคเหนือและภาคอีสานมักขาดสาร คือเกลือไอโอดีน ทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคคอพอก ได้พระราชทานเส้นทางเกลือเพื่อเติมสารไอโอดีนลงในเกลือจากแหล่งผลิตไปสู่ปลายทาง ต่อมาได้พระราชทานเกลือเสริมไอโอดีน ทำให้ประชากรลดอัตราการป่วยด้วยโรคขาดสารไอโอดีนลงเหลือร้อยละ ๑๐ ต่อมาองค์การยูนิเซฟเชิญชวนประเทศไทยรณรงค์ลดอัตราการป่วยลงเหลือร้อยละ ๔ ความสำเร็จอันเป็นแบบอย่างแห่งการรณรงค์ไปทั่วโลก และเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๐ สภานานาชาติเพื่อการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัลเหรียญทองในฐานะที่ทรงสนับสนุนและทรงงานเกี่ยวกับการรณรงค์ควบคุมสารไอโอดีนจนสัมฤทธิผล

วันภาษาไทยแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๒๙ กรกฎาคม*** เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕

วันที่ระลึกทรงดนตรี

กำหนด***วันที่ ๒๐ กันยายน*** เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงดนตรีร่วมกับนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญ จะเสด็จพระราชดำเนินระหว่าง พุทธศักราช ๒๕๐๐ - ๒๕๑๖ เรียกว่า*วันทรงดนตรี* เป็นพระราชกรณียกิจที่ส่งเสริมการดนตรี และเป็นโอกาสให้ทรงได้รับฟังความคิดเห็นจากปัญญาชน ซึ่งได้ยุติลงเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๖ เนื่องด้วยทรงมีพระราชกรณียกิจเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มักจะกำหนดวันทรงดนตรีเป็นวันสำหรับการหาทุนมาทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสมทบทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๐ กันยายน ทุกปี

วันนวัตกรรมแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๕ ตุลาคม*** ด้วยมีพระราชดำรัสให้มีการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อการเกษตร ด้วยวิธีการแกล้งดิน

วันเทคโนโลยีไทย

กำหนด***วันที่ ๑๙ ตุลาคม*** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือทรงงานช่วยเหลือประชาชนรอบด้าน ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสำเร็จลุล่วง รัฐบาลได้กำหนดวันที่ ๑๙ ตุลาคม เป็นวันเทคโนโลยีไทย ด้วยเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบัญชาการปฏิบัติการฝนหลวงสาธิตแก่คณะผู้แทนจากประเทศสิงคโปร์ ทรงควบคุมให้เมฆนำพาฝนไปตกลงสู่พื้นที่เป้าหมาย คือ บริเวณเขื่อนแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ภายในเวลา ๕ ชั่วโมง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๕

วันพระบิดาแห่งฝนหลวง

กำหนด***วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน*** เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้ทำฝนเทียมครั้งแรก

วันสิ่งแวดล้อมไทย

กำหนด***วันที่ ๔ ธันวาคม*** รัฐบาลได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นประโยชน์ต่อชาติและประชาชนชาวไทยตลอดมา ได้มีพระราชดำรัสขอให้ชาวไทยตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปัญหาอันเกิดจากสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๒ จึงกำหนดให้วันที่ ๔ ธันวาคม เป็นวันสิ่งแวดล้อมไทย

วันเฉลิมพระชนมพรรษาและวันพ่อแห่งชาติ

ตรงกับ***วันที่ ๕ ธันวาคม*** เป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นที่รักของปวงชนชาวไทยเปรียบประดุจพ่อของแผ่นดิน ทรงเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของชาวไทยทั้งชาติ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ มีการจัดงานวันพ่อแห่งชาติเป็นครั้งแรก ด้วยความสำนึกในพระคุณพ่อ รัฐบาลจึงกำหนดวันที่ ๕ ธันวาคม เป็นวันพ่อแห่งชาติด้วย

วันชาติไทย

กำหนด***วันที่ ๕ ธันวาคม*** เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา รัฐบาลกำหนดให้เป็นวันชาติไทยด้วยชาติไทยเป็นประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามหลักของนานาประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะกำหนดวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพเป็นวันชาติของประเทศ หลังจากประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ เคยกำหนดวันที่ ๒๔ มิถุนายน เป็นวันชาติ ครั้นพุทธศักราช ๒๕๐๓ จึงได้เปลี่ยนแปลงใหม่ตามหลักสากล

วันดินโลก

กำหนด***วันที่ ๕ ธันวาคม*** เป็นวันดินโลก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานเพื่อการอนุรักษ์ดินและแก้ปัญหาดินประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องยาวนาน เป็นพระราชกรณียกิจที่ชาวไทย ตลอดทั้งนักวิทยาศาสตร์ทางดินทั่วโลกประจักษ์ชัดทั่วกัน ดังนั้น วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗ สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ จึงมีมติให้วันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ เป็นวันดินโลก

วันกีฬาแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๑๖ ธันวาคม*** เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแข่งขันแล่นเรือใบในกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔ ที่จัดขึ้นในประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๔ - ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐ ทรงชนะเลิศได้รับเหรียญทองร่วมกับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

วันมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

กำหนด***วันที่ ๒ มีนาคม*** ได้เป็นที่ประจักษ์ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอัจฉริยะทางช่างอย่างแท้จริง เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓ ในพิธีเปิดงานแนะแนวอาชีพและแข่งขันฝีมือแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ ณ สวนลุมพินี มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความเป็นช่างของคนไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ กระทรวงแรงงานจึงน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **"พระบิดาแห่งมาตรฐานการช่างไทย"** และกำหนดให้วันที่ ๒ มีนาคม ของทุกปีเป็น **"วันมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ"**

ทั้งพระราชสมัญญาที่หน่วยงานต่าง ๆ น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันอันเป็นที่มาของพระราชกรณียกิจนั้น ๆ เพื่อกำหนดให้เป็นวันสำคัญเนื่องในพระองค์ท่านโดยเฉพาะ ตามที่รวบรวมมาแสดงไว้ทั้งหมดนี้ มิได้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงพระปรีชาสามารถล้ำเลิศในการทรงงานเท่านั้น หากได้สะท้อนน้ำพระราชหฤทัยอันสุดประเสริฐที่ทรงมีให้แก่ชาวไทยทั้งประเทศด้วยพระเมตตาธรรม ทรงสร้างสรรค์สิ่งดีงามเพื่อให้บ้านเมืองเจริญก้าวหน้า ทรงปลูกฝังศิลปวัฒนธรรมหล่อหลอมให้ชาวไทยรู้จักรักและหวงแหนความเป็นชาติ รักผืนแผ่นดินสิ่งแวดล้อมเพื่อดำรงอยู่อย่างมีความสุข พระราชกรณียกิจทั้งมวลคือการสร้างชาติให้มั่นคงเป็นปึกแผ่นและร่มเย็น กาลเวลาอันยาวนานที่ทรงทุ่มเทเพื่อชาติและชาวไทยล้วนเป็นกาลเวลาที่สร้างสรรค์แต่คุณประโยชน์อเนกอนันต์ทั้งสิ้น ขอพระองค์ทรงพระเจริญยั่งยืนนาน

อย่างไรก็ตาม โอกาสนี้จะได้นำรางวัลจากหน่วยงานทั้งหลายที่จัดเป็นตารางไว้แล้วมาแสดงให้ปรากฏเพื่อความสมบูรณ์แห่งพระเกียรติยศ

รางวัลที่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อเฉลิมพระเกียรติ

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๑	วันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐	เหรียญทองจากการแข่งขันเรือใบ ประเภท โอ.เค. (Gold Medal in the "O.K. Class Yachting")	การแข่งขันกีฬาแหลมทอง กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรไทย	ทรงชนะเลิศในการแข่งขันเรือใบนานาชาติ ในการแข่งขันกีฬาแหลมทอง ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ
๒	วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘	เหรียญรัฐสภายุโรป (Special Medal of the European Parliament)	รัฐสภายุโรป กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม (The European Parliament Brussels, the Kingdom of Belgium)	เนื่องในโอกาสที่นายจอร์จ สเปนาล ประธานรัฐสภายุโรป เดินทางมาเยือนประเทศไทย ในฐานะแขกของรัฐสภา
๓	วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๙	รางวัลสันติภาพของสมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ (IAUP World Great Peace Award)	สมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี (The International Association of University Presidents (IAUP), Seoul, the Republic of Korea)	ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาระดับสูงตลอดจนส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล เป็นผู้แทนพระองค์ไปรับรางวัลที่มหาวิทยาลัยเกียงฮี กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๔	วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐	เหรียญทองสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงพระปรีชาสามารถในการพัฒนาชนบท (Gold Medal Award of His Majesty's Outstanding Leadership in Rural Development)	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย จังหวัดปทุมธานี ราชอาณาจักรไทย (Asian Institute of Technology (AIT), Pathum Thani Province, Thailand)	พระปรีชาเลิศล้ำในการนำชนบทให้พัฒนา
๕	วันที่ ๒๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐	เหรียญจำลอง โดโนแวน (William J. Donovan Medal Award)	องค์การโอ เอส เอส นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา (The Office of Strategic Services - OSS, New York, the United States of America)	เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งมิตรภาพของอดีตสมาชิกองค์การโอ เอส เอส และมูลนิธิอนุสรณ์วิลเลียม เจ โดโนแวน
๖	วันที่ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๐	เหรียญดุษฎีกิตติมศักดิ์ของโอลิมปิก "อิสริยาภรณ์โอลิมปิกชั้นสูงสุด (ทอง)" (First Class Order of Olympic (Gold))	คณะกรรมการโอลิมปิกสากล (International Olympic Committee IOC)	ในฐานะที่ทรงเป็นนักกีฬาอย่างแท้จริงและทรงสนับสนุนกีฬาจนเป็นที่ปรากฏชัดและนับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ทรงได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเหรียญโอลิมปิกชั้นสูงสุด
๗	วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๒	เหรียญทองเฉลิมฉลองการประชุมทางวิชาการร่วมกันระหว่างราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งอังกฤษ (Gold Medal to commemorate the occasion of the Joint Academic Meeting between the Royal College of Surgeons of Thailand and the Royal College of Surgeons of England)	ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งอังกฤษ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร (The Royal College of Surgeons of England, London, the United Kingdom)	เนื่องในโอกาสที่คณะกรรมการบริหารราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศอังกฤษเดินทางมาร่วมประชุมทางวิชาการ ด้านศัลยแพทย์และวิสัญญีวิทยา กับคณะกรรมการราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๘	วันที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณขององ์กรโรตารีสากล (Rotary International Award of Honour)	องค์กรโรตารีสากล รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา (Rotary International, Illinois, the United States of America)	ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่าง ๆ เป็นผลให้ประเทศเจริญพัฒนาและก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
๙	วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔	เหรียญฟีแล (Philae Medal)	องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), Paris, the French Republic)	สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจในด้านการพัฒนาท้องถิ่นและการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายจำนวน ๓ เหรียญ คือ เหรียญทอง เหรียญเงิน เหรียญทองแดง
๑๐	วันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕	เหรียญประกาศพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดีเด่นเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (UNEP Gold Medal of Distinction)	โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ กรุงไนโรบี สาธารณรัฐเคนยา (United Nations Environment Programme-UNEP, Nairobi, the Republic of Kenya)	ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดีเด่นเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑	วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๕	เหรียญทองสาธารณสุขเพื่อมวลชน (Health for All Gold Medal)	องค์การอนามัยโลก นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส (World Health Organization (WHO), Geneva, the Swiss Confederation)	ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์ทางด้านการสาธารณสุขของประเทศ
๑๒	วันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๖	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณด้านการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (Natura Pro Futura Medal)	สมาคมนานาชาติด้านนิเวศวิทยาทางเคมี รัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา (The International Society of Chemical Ecology (ISCE), Florida, the United States of America)	ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจดีเด่นในด้านการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๑๓	วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณนานาชาติ (International Merit Award)	สมาคมควบคุมการกัดเซาะผิวดินนานาชาติ รัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา (The International Erosion Control Association (IECA), Colorado, the United States of America)	ในฐานะทรงเป็นแบบอย่างสำหรับประเทศอื่น ๆ ได้ปฏิบัติตามในเรื่องของการอนุรักษ์ดินโดยใช้หญ้าแฝกและในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๑๔	วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖	รางวัลรากหญ้าแฝกชุบสำริด (The Bronze Vetiver Sculpture Award)	ธนาคารโลก กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา (World Bank, Washington D.C., the United States of America)	เพื่อสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ดินและน้ำ
๑๕	วันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖	The International Erosion Control Association's International Merit Award	สมาคมควบคุมการกัดเซาะผิวดินนานาชาติ สหรัฐอเมริกา (International Erosion Control Association (IECA), Colorado, the United States of America)	ในฐานะที่ทรงเป็นนักอนุรักษ์ดินและน้ำ
๑๖	วันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด (Award of Appreciation in Recognition of His Majesty's Outstanding Contributions to Drug Control Efforts in Thailand)	โครงการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย (United Nations International Drug Control Programme (UNDCP), Vienna, the Republic of Austria)	ในฐานะที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด
๑๗	วันที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘	เหรียญแอกริโคลา (Agricola Medal)	องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี (Food and Agriculture Organization (FAO), Rome, the Republic of Italy)	ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบอาชีพเพาะปลูก บำรุงรักษาน้ำและบำรุงรักษาป่า
๑๘	วันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๙	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงห่วงใยและอุทิศพระองค์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและพลกนิกรโดยส่วนรวม (International Rice Award Medal)	สถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ เมืองลากูนา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (International Rice Research Institute (IRRI), Laguna, the Republic of the Philippines)	ในฐานะที่ทรงห่วงใยและอุทิศพระองค์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและพลกนิกรโดยส่วนรวม

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๑๙	วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมนุษยธรรมในระดับผู้นำประเทศ (Presidential Award for Humanitarian Service)	องค์กรโรตารีสากล รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา (Rotary International, Illinois, the United States of America)	ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอุทิศพระองค์เพื่อเพื่อนมนุษย์
๒๐	วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๙	รางวัล "พาร์ทเนอริง ฟอร์ เวิลด์ เฮลท์ อวอร์ด" (Partnering for World Health Award)	วิทยาลัยแพทย์โรคทรวงอกแห่งสหรัฐอเมริกา รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา (America College of Chest Physicians, Illinois, the United States of America)	ในฐานะที่มีพระวิริยะอุตสาหะสนับสนุนให้มีการป้องกันและรักษาโรคทรวงอกในประเทศไทย
๒๑	วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๐	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านอุตุนิยมวิทยา (Award in Recognition of His Majesty's Strong Support for Meteorology and Operational Hydrology)	องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส (World Meteorological Organization (WMO), Geneva, the Swiss Confederation)	เพื่อเฉลิมพระเกียรติสดุดีพระปรีชาสามารถด้านอุตุนิยมวิทยา
๒๒	วันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๐	เหรียญทองสดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงเป็นผู้นำและชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโรคขาดสารไอโอดีนในประเทศไทย (ICCIDD Gold Medal)	องค์การสภาการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนนานาชาติ กรุงออตตาวา แคนาดา (International Council for the Control of Iodine Deficiency Disorders (ICCIDD), Ottawa, Canada)	ในฐานะที่ทรงเป็นผู้นำและชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาโรคขาดสารไอโอดีนในประเทศไทย
๒๓	วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านวรรณกรรม (Special Award in Recognition of His Majesty's Literary Works)	คณะกรรมการรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (รางวัลซีไรต์) กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรไทย (The Organizing Committee of the S.E.A. Write Award, Bangkok, Thailand)	เพื่อประกาศพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงมีพระราชนิพนธ์ทางด้านวรรณกรรมและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ
๒๔	วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐	อิสริยาภรณ์สูงสุดทางการกีฬา (OCA Merit Award)	สภาโอลิมปิกแห่งเอเชีย (Olympic Council of Asia (OCA), Kuwait City, State of Kuwait)	ในฐานะที่ทรงเป็นนักกีฬายอดเยี่ยมและทรงให้การสนับสนุนส่งเสริมการกีฬาของเอเชียและของโลกอย่างต่อเนื่อง

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๒๕	วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๑	เหรียญทองในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพปอดระดับโลก (Gold Medal Award in Recognition of His Majesty's Long Invaluable Contributions to Global Lung Health)	สหพันธ์องค์กรต่อต้านวัณโรคและโรคปอดนานาชาติ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส (International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (IUATLD), Paris, the French Republic)	ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพปอดระดับโลก
๒๖	วันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒	รางวัลของสโมสรไลออนส์สากลในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขและการศึกษา (Lions Humanitarian Award)	สโมสรไลออนส์สากล รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา (The International Association of Lions Clubs, Illinois, the United States of America)	ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขและการศึกษา
๒๗	วันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒	เหรียญเทเลฟูด (TeleFood Medal)	องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี (Food and Agriculture Organization (FAO), Rome, the Republic of Italy)	สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทางการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
๒๘	วันที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๓	เหรียญทองแซนฟอร์ด (Sanford Medal)	คณะกรรมการดนตรีแห่งมหาวิทยาลัยเยล รัฐคอนเนคทิคัต สหรัฐอเมริกา (Yale University School of Music, Connecticut, the United States of America)	สดุดีพระเกียรติคุณด้านการดนตรี
๒๙	วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๓	ถ้วยลาลาอูนิส (Lalaounis Cup)	คณะกรรมการโอลิมปิกสากล นครโลซาน สมาพันธรัฐสวิส (The International Olympic Committee (IOC), Lausanne, the Swiss Confederation)	สดุดีพระเกียรติคุณด้านการกีฬาและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงการกีฬาของไทยและระหว่างประเทศ
๓๐	วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณขององค์การอนามัยโลก โล่เฉลิมพระเกียรติ WHO Plaque	องค์การอนามัยโลก นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส (World Health Organization (WHO), Geneva, the Swiss Confederation)	ในฐานะที่ทรงเป็นแบบอย่างและผู้นำทางศีลธรรมที่มีพระวิริยะอุตสาหะในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการสาธารณสุข

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๓๑	มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๓	เหรียญรางวัล "เมริต เดอ แลงวองชิยง" (Mérit de l'Invention) รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ของสมาคมนักประดิษฐ์ แห่งราชอาณาจักรเบลเยียม	สมาคมนักประดิษฐ์ แห่งราชอาณาจักรเบลเยียม กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม (The Belgians Chamber of Inventors, Brussels, the Kingdom of Belgium)	ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญ พระราชกรณียกิจสร้างสรรค์ สรรพสิ่งนานัปการอันเป็นคุณ-ประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์
๓๒	วันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓	เหรียญเบิร์กลีย์ (The Berkeley Medal)	มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย วิทยาเขตเบิร์กลีย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (The University of California, Berkeley, California, the United States of America)	สดุดีพระเกียรติคุณ ที่ทรงบำเพ็ญ พระราชกรณียกิจต่าง ๆ อันเป็นคุณอเนกอนันต์ต่อสังคม
๓๓	วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔	เหรียญ Prix OMPI Femme Inventeur Brussels EUREKA 2000 รางวัล สิ่งประดิษฐ์ดีเด่นระดับโลก	World Organization of Intellectual Property	ในโอกาสที่พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้นำเครื่องกลเติมอากาศ ที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย หรือกังหันน้ำชัยพัฒนา ไปจัดนิทรรศการ ในงานบรัสเซลส์ ยูเรกา ๒๐๐๐ : นิทรรศการ สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ของโลก ครั้งที่ ๔๙ (Brussels Eureka 2000 : 49th Anniversary of the World Exhibition of Innovation, Research and New Technology) ระหว่างวันที่ ๑๔ – ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓ ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม
		เหรียญ Gold Medal with Mention รางวัลสรรเสริญ ในพระอัจฉริยภาพแห่ง การใช้เทคโนโลยีอย่าง มีประสิทธิภาพ	Brussels Eureka 2000	
		ถ้วย Grand Prix International รางวัลผลงานด้านการประดิษฐ์ ดีเด่นสูงสุด	International Council of the World Organization of Periodical Press	
		ถ้วย MINISTER J. CHABERT รางวัลผลงานด้านสิ่งประดิษฐ์ ดีเด่น	Minister of Economy of Brussels Capital Region	
		ถ้วย Yugoslavia รางวัล สรรเสริญในพระอัจฉริยภาพ ด้านการประดิษฐ์	สหพันธ์สาธารณรัฐ ยูโกสลาเวีย	
๓๔	วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๔	เหรียญสดุดีพระเกียรติคุณ "โกลเด้น ชายนิง ซิมโบล ออฟ เวิลด์ ลีดเดอร์ชิพ" (Golden Shining Symbol of World Leadership)	สภามวยโลก กรุงเม็กซิโกซิตี สหรัฐเม็กซิโก (World Boxing Council, Mexico City, the United Mexican States)	ในฐานะที่ทรงสนับสนุน การกีฬาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬามวย

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๓๕	วันที่ ๒๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕	ถ้วย D'Un Concept Nouveau de Développment de la Thaïlande รางวัลผู้ให้แนวคิดใหม่ เพื่อการพัฒนาประเทศไทย	องค์การบรัสเซลส์ ยูเรกา (Brussels Eureka)	ในงานบรัสเซลส์ ยูเรกา ๒๐๐๑ : นิทรรศการสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย และเทคโนโลยี สมัยใหม่ของโลก ครั้งที่ ๕๐ (Brussels Eureka 2001 : 50th World Exhibition of Innovation, Research and New Technology) ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม
		ถ้วย Spécial PRIX รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ด้านการประดิษฐ์คิดค้น ทฤษฎีใหม่ น้ำมันปาล์ม และฝนหลวง		
		เหรียญ Gold Medal with Mention รางวัลสดุดี พระเกียรติคุณ ด้านการประดิษฐ์คิดค้น โครงการน้ำมันไบโอดีเซล สูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม		
		เหรียญ Gold Medal with Mention รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ด้านการประดิษฐ์คิดค้น โครงการทฤษฎีใหม่		
		เหรียญ Gold Medal with Mention รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ด้านการประดิษฐ์คิดค้น โครงการฝนหลวง		
๓๖	วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๗	รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณ ของโครงการตั้งถิ่นฐาน ของมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-HABITAT Scroll of Honour Award)	โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ แห่งสหประชาชาติ กรุงไนโรบี สาธารณรัฐเคนยา (United Nations Human Settlements Programme (UN-HABITAT), Nairobi, the Republic of Kenya)	ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญ พระราชกรณียกิจด้วย พระวิริยะอุตสาหะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนชาวไทย ทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งยังทรงมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาการตั้งถิ่นฐาน อย่างยั่งยืน

ลำดับ	ระยะเวลา	รางวัล/เหรียญรางวัล	หน่วยงาน	รายละเอียด/เหตุผล
๓๗	วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙	รางวัลรวงข้าวทองคำ (Golden Ear of Paddy Award)	สมาคมสินเชื่อการเกษตร และชนบทภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรไทย (Asia Pacific Rural and Agricultural Credit Association (APRACA), Bangkok, Thailand)	สดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงอุทิศพระองค์ เพื่อพัฒนาชนบท และการเกษตร
๓๘	วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙	รางวัลความสำเร็จสูงสุด ด้านการพัฒนามนุษย์ (The UNDP Human Development Lifetime Achievement Award)	โครงการพัฒนา แห่งสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา (United Nations Development Programme (UNDP), New York, the United States of America)	สดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงอุทิศพระวรกาย และมีพระวิริยะอุตสาหะ ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ น้อยใหญ่นานัปการ เพื่อยังประโยชน์และ ความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน มาสู่ชนชาวไทยทั้งประเทศ
๓๙	วันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙	อิสริยาภรณ์สดุดีลูกเสือโลก (รางวัลอันทรงเกียรติสูงสุด ขององค์การลูกเสือโลก) (The Bronze Wolf)	มูลนิธิลูกเสือโลก นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส (World Organization of the Scout Movement, Geneva, the Swiss Confederation)	ในฐานะพระประมุข แห่งลูกเสือไทย และทรงบำเพ็ญ พระราชกรณียกิจ เพื่อประโยชน์แก่ประเทศไทย และนานาชาติ
๔๐	วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๙	สิทธิบัตร “เครื่องมือดัดแปลง อากาศเพื่อให้เกิดฝน” (Weather Modification by Royal Rainmaking Teachnology)	กระทรวงพาณิชย์และ สำนักสิทธิบัตรยุโรป จำนวน ๓๐ ประเทศ ที่เป็นภาคีทรัพย์สิน ทางปัญญาโลก (WIPO) และเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ให้ความคุ้มครอง	ทรงผลิตตำราและเครื่องมือ การทำฝนหลวง บรรเทาความเดือดร้อน ในเวลาที่ฝนแล้ง
๔๑	วันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๒	ผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา (WIPO Global Leader Award)	องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization (WIPO))	ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ที่อุทิศพระองค์และ ใช้งานทรัพย์สินทางปัญญา

หมายเหตุ: ตารางรางวัลที่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อเฉลิมพระเกียรติ เป็นข้อมูลจากหนังสือ *จดจารพระกรุณา พระมหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อปกป้องประชาร่มเย็น: หนังสือรวบรวมสถิติและเอกสารสำคัญที่เกิดขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในรอบ ๖๐ ปีแห่งการครองราชย์* (กรุงเทพฯ: บริษัทดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด, ๒๕๕๑) และที่ผู้เขียนตรวจสอบเพิ่ม

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชบิดาแห่งการแพทย์ไทย

*ขวัญแก้ว วัชโรทัย**

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทรงฉายกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ยุโรป เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๐ พระชนมายุ ๑๗ พรรษา

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทรงฉายกับสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสา-อัยยิกาเจ้า

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวหรือพระปิยมหาราช กับสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสา-อัยยิกาเจ้า ทรงศึกษาในโรงเรียนนายร้อยทหารบกเมื่อต้นปีพุทธศักราช ๒๔๕๐ ต่อมาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อ ณ โรงเรียนนายร้อยในประเทศเยอรมนี แล้วทรงเปลี่ยนไปเรียนวิชาทหารเรือตามพระราช-ประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จกลับมาประเทศไทย ทรงรับราชการในกองทัพเรือ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๘ ประจำกรมเสนา-ธิการทหารเรือ แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษา

* *รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ*

บรรยายพิเศษที่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

การแพทย์และสาธารณสุข ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา รับสั่งกับ พลตรี พระศักดาพลรักษ์ว่า *"ฉันจะไปเรียนหมอละ เพราะเป็นวิชาที่สนุกดี เรามีโอกาสรักษาคนได้ทั้งคนจนคนมั่งมีและเจ้านายต่างๆ ได้เต็มที่ หมอทำการกุศลในการรักษาพยาบาลได้ดี"* และรับสั่งต่อไปว่า *"เมืองไทยเราถ้าเจ้านายทรงทำหน้าที่อย่างสามัญเข้าบ้าง เขาว่าเสียพระเกียรติ ฉันรู้สึกว่ามัวแต่รักษาพระเกียรติอยู่ก็ไม่ต้องทำอะไรกัน"* พระองค์ทรงศึกษาแพทย์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจนสำเร็จ แล้วเสด็จกลับประเทศไทย ทรงเป็นแพทย์รักษาผู้ป่วยที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิค จังหวัดเชียงใหม่ และทรงช่วยเหลือโรงพยาบาลศิริราชในเรื่องการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์และโรงเรียนพยาบาล ต่อมาทรงรับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ในการขยายกิจการแพทย์ในประเทศไทย โรงเรียนแพทย์และโรงเรียนพยาบาลค่อยๆ เจริญเติบโตขึ้นเป็นระดับมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์และพยาบาลในปัจจุบันได้ก็ด้วยพระราชวิริยะอุตสาหะและสายพระเนตรกว้างไกลของสมเด็จพระบรมราชชนกโดยแท้ ด้วยประการนี้ทางโรงพยาบาลศิริราชจึงเทิดทูนเฉลิมพระเกียรติคุณว่าเป็น ***"พระบิดาแห่งการแพทย์"***

จากพระราชจริยาวัตรอันงดงามที่ทรงปฏิบัติตลอดมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์จนเจริญพระชนมายุ จะเห็นว่าพระจริยธรรมประเสริฐยิ่งแก่ประชาชนไทย คือทรงอุทิศพระองค์และทรงพยายามที่จะยกฐานะทางด้านการสาธารณสุขของประชาชนพลเมืองให้ได้รับการรักษาพยาบาลดีขึ้นและอย่างทันสมัย การที่ทรงขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาและขยายกิจการทางการแพทย์ เป็นการสร้างคนชั้นสมองในด้านวิชาการและการปฏิบัติ คือ แพทย์ พยาบาล และการสาธารณสุข ตลอดจนพระราชทานทุนการศึกษาอันเป็นสิ่งสำคัญดังกล่าว โดยเฉพาะการที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประชาชนและบ้านเมือง เป็นพื้นฐานมั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งทรงเชิญชวนเจ้านายให้ร่วมโดยเสด็จพระราชกุศลสร้างตึกในโรงพยาบาลศิริราช เพื่อบรรเทาทุกข์ของราษฎรที่ป่วยไข้ซึ่งมีเป็นจำนวนมิใช่น้อย

ถ้าเราจะย้อนมาพิจารณาสภาพสังคมในสมัยนั้น ซึ่งก็คงทราบกันอยู่แล้วว่าสังคมขณะนั้นค่อนข้างจะแตกต่างกัน ยังมีช่องว่างระหว่างผู้มียศศักดิ์และชนธรรมดาสามัญ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงใช้ความพยายามอุทิศพระองค์เองลดช่องว่างนั้นด้วยวิธีการประชาธิปไตย ทรงวิริยะอุตสาหะปฏิบัติเพื่อมนุษยธรรมด้วยน้ำพระราชหฤทัยใสบริสุทธิ์จนประสบผลสำเร็จ เริ่มตั้งแต่การเข้าศึกษาวิชาการแพทย์ และวิชาการพยาบาล ทั้งที่ในสมัยนั้นต้องจ้างคนหรือให้แข่งขันกันเข้าเรียนวิชานี้เพื่อทำประโยชน์แก่ราษฎร

ขอนำบทความสุนทรพจน์ของ พลตรี พระศักดาพลรักษ์ แสดงที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๕ เรื่อง**น้ำพระทัยของสมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงสงขลานครินทร์** เหตุผลที่ทรงสนพระทัยที่จะบำรุงโรงพยาบาลศิริราชว่า *"ทางฝั่งพระนครมีโรงพยาบาลสมัยใหม่ ที่มีทุนรอนมากตั้งอยู่แล้ว"* ทรงหมายถึงโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ส่วนทางฝั่งธนบุรีนั้น โรงพยาบาลยังไม่เจริญพอ และเป็นโรงพยาบาลเก่าแก่ เป็นโรงเรียนผลิตแพทย์ด้วย อีกประการหนึ่งราษฎรชาวเรือกสวนไร่นามาโรงพยาบาลทางเรือได้สะดวก เพราะเวลานั้นทางคมนาคมส่วนมากเป็นทางน้ำ พระองค์รับสั่งว่าอยากจะขุดเป็นคลองเล็ก ๆ ให้เรือผู้ป่วยเข้าไปให้ถึงตึกรักษาไข้ด้วยซ้ำไป มีพระราชประสงค์จะขุดคลองคือถนนพรานนกในปัจจุบัน แต่ภายหลังทรงเปลี่ยนพระดำริใหม่ เพราะในขณะนั้นมีการใช้เปลหามและรถเข็นผู้ป่วยกันแล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องขุดคลอง เรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่งที่พระองค์ท่านทรงเป็นห่วงมากคือเรื่องน้ำประปา จึงได้ทรงขอร้องให้ทางกระทรวงมหาดไทยวางท่อประปาข้ามแม่น้ำส่งมาทางโรงพยาบาลฝั่งธนบุรีด้วย

สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงมีลายพระหัตถ์เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๑ ถึงสภานายกและสมาชิกสโมสรแพทย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยความว่า

"ในขณะมีการเลี้ยงดู ณ สโมสรแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลวงเฉลิมคัมภีรเวชช์ ได้ขอให้ข้าพเจ้ากล่าววาจา แต่ข้าพเจ้ามิได้รับเพราะรู้สึกว่าเสียงอ่อน จะส่งไปทั้งสี่มุมสนามไม่ได้ จึงเกรงว่าจะลำบากแก่ผู้ฟังและเสียเวลา ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าขอถือโอกาสอันนี้แสดงความยินดีที่ได้ไปพบกับท่านทั้งหลาย และขอขอบใจท่านที่ได้มีใจอารีเชิญข้าพเจ้าไปร่วมสมาคมเลี้ยงดูแข็งแรง ทำให้เกิดความระลึกถึง

ด้วยความภาคภูมิใจว่าข้าพเจ้าก็ได้เกียรติยศเป็นภราดรแพทย์ผู้หนึ่งในคณะของท่าน

แพทย์วิทยา ผิดกันกับ ดาราศาสตร์ หรือวิชาคำนวณ ทั้งสองอย่างนี้เป็นวิทยาศาสตร์แม่น คำนวณได้ถึง วัน ยาม นาที ส่วนวิชาแพทย์นั้นเป็นวิชาแม่นแต่บางส่วน แต่เป็นทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่จะประกอบโรคศิลปะ นอกจากที่จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ จึงยังต้องบริบูรณ์ด้วยคุณลักษณะอื่นอีกหลายประการจึงจะเป็นผู้ทำการสำเร็จได้

คุณลักษณะสำหรับการเป็นแพทย์นั้น คือความเชื่อถือไว้ใจ

๑. ท่านต้องมีความเชื่อในความสามารถของตนเอง คือมีความมั่นใจ

๒. ท่านต้องมีความไว้ใจระหว่างแพทย์กันเอง คือความเป็นปึกแผ่น

๓. ท่านต้องได้ความเชื่อถือจากคนไข้ของท่าน คือความไว้ใจของคณะชน

คุณสมบัติสามประการนี้เป็นอาวุธเกราะ และเครื่องประดับอันงามของแพทย์

ท่านควรยกย่องคณะที่ให้การศึกษาแก่ท่าน ท่านควรมีความภูมิใจในคณะของท่าน และท่านไม่ควรเรียนวิชานี้ขึ้นใจแล้วใช้เป็นเครื่องมือหากินเท่านั้น ควรเก็บคำสอนใส่ใจและประพฤติตามวิธีที่ตัวสอนแก่คนไข้แล้ว จะหาความไว้ใจจากคนไข้อย่างไรได้

ท่านควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ใช่อวดดี ท่านต้องรู้สึกความรับผิดชอบ และทำไปด้วยความตั้งใจดี

พวกเราแพทย์แผนปัจจุบัน มายิ้มเยาะแพทย์แผนโบราณว่า เขาใช้ยาไม่มีหลักวิทยาศาสตร์ แต่ถึงกระนั้นในประเทศสยามก็ได้มีแพทย์โบราณหลายท่านที่ศักดิ์สิทธิ์จริงๆ ด้วยความเชื่อถือในความตั้งใจดี เชื่อว่าสรรพคุณยานั้นมีฤทธิ์จริง ประกอบด้วยความสังเกตอันสุขุมและความจริงใจ แพทย์เหล่านี้ทำการเป็นผล คือรักษาทางใจ แพทย์มีความเชื่อรุนแรงพอจึงส่งความเชื่ออันนี้เข้าไปถึงใจคนไข้ได้ คนไข้จึงมีใจดี ท่านก็ทราบอยู่แล้วว่า ความวิตกความกลุ้มใจทำให้โรคอวัยวะ เช่น โรคหัวใจ โรคไหลเวียนโลหิต โรคเส้นประสาท และโรคไตบางอย่างกำเริบได้ โรคอุปทาน (ฮีสตีเรีย) ปลอมการของโรคอวัยวะได้คล้ายอย่างไร

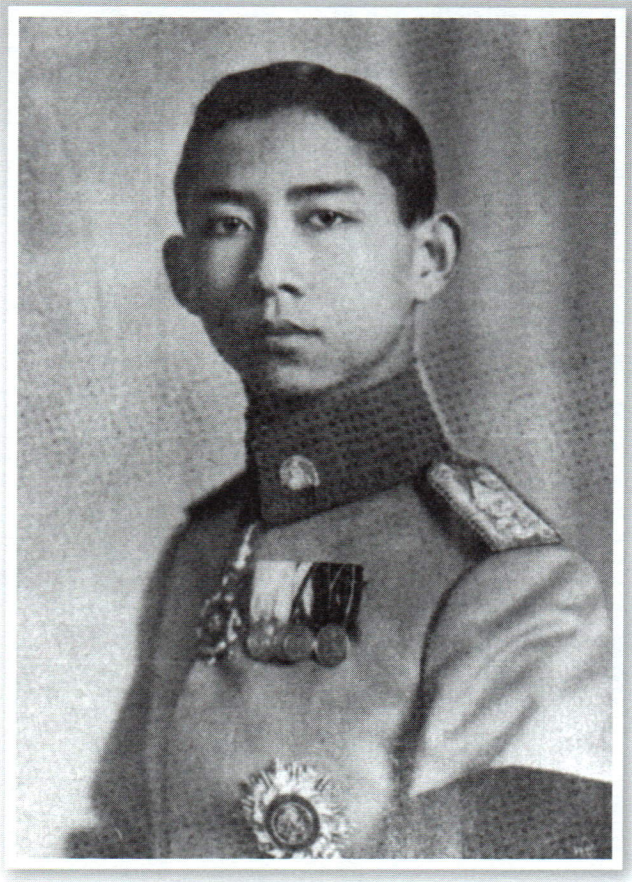

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เมื่อเป็นนายร้อยตรีทหารบก ทรงฉายเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๑ พระชนมายุ ๑๘ พรรษา

แพทย์ผู้ที่ไม่เชื่อในสิ่งที่ตนทำ และพูดหลอกให้คนไข้เชื่อนั้น คือแพทย์ทุจริตที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “แควัค” ถึงแม้ผู้นั้นจะได้รับการศึกษาวิทยาศาสตร์

ท่านนายแพทย์บุนเดสเซน ได้กล่าวว่า นักสุขวิทยาทุกคนจะต้องอยู่กินเป็นตัวอย่างสุขภาพ จึงจะเป็นพ่อค้าความสุขดี

ในขณะที่ท่านประกอบกิจแพทย์ อย่านึกว่าท่านตัวคนเดียว จงนึกว่าท่านเป็นสมาชิกของ “สงฆ์” คณะหนึ่งคือคณะแพทย์ ท่านทำดีหรือร้ายได้ความเชื่อถือหรือความดูถูก เพื่อนแพทย์อื่นๆ จะพลอยยินดีหรือเจ็บร้อนอับอายด้วย นึกถึงความรับผิดชอบต่อผู้ที่เป็นแพทย์ด้วยกัน

แพทย์ทุกคนมีกิจที่จะแสดงความกลมเกลียวในคณะแพทย์ต่อสาธารณชน เมื่อเกิดความเลื่อมใสในคณะแพทย์ขึ้นในหมู่ประชาชนแล้ว ผู้ที่จะตั้งต้นทำการแพทย์ ถึงจะยังไม่ได้มีโอกาสตั้งตัวในความไว้ใจของคน ก็จะได้ส่วนความไว้ใจเพราะเป็นสมาชิก

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เมื่อเป็นนายเรือตรีราชนาวี ทรงฉายเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ พระชนมายุ ๒๑ พรรษา

ของคณะที่มีผู้นับถือ เราเห็นพระบวชใหม่ที่ยังไม่เป็นสมภารเราก็ยกมือไหว้ เพราะเรามีความนับถือในลัทธิของพระสงฆ์ฉันใดก็ดี แพทย์หนุ่มก็ได้ความไว้ใจเพราะคณะของเขาเป็นที่น่าไว้ใจ เพราะฉะนั้นความประพฤติของแพทย์บุคคลนำมาซึ่งประโยชน์แก่แพทย์ใหม่ และเราก็อยากจะช่วยผู้ที่ตั้งต้นในอาชีพของเราเสมอไป

ท่านโฮเมอร์ คาลเวอร์ ได้กล่าวไว้ว่า ทีแรกมีผู้เกรงว่าวิชาแพทย์ป้องกัน หรือ สาธารณสุขจะทำลายการหากินของแพทย์รักษาพยาบาล ครั้นตรวจดูผลตรงกันข้าม ความกลมเกลียวระหว่างการแพทย์ป้องกันกับแพทย์รักษา กลับทำให้แพทย์รักษาทำมาหากินดี

ฉะนั้นการสมาคมกันแลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญแทนที่จะหวงวิชาหรือแก่งแย่ง ร่วมมือร่วมใจกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกลับนำผลมาให้ทั้งสองข้าง

ท่านศาสตราจารย์เทาสิกได้กล่าวไว้ว่า การค้าขายแลกเปลี่ยนกันโดยคลองธรรมนำโภคทรัพย์มาให้ทั้งสองฝ่าย เป็นอย่างนั้นในการค้าขายวัตถุแล้ว การแลกเปลี่ยนวิชาคงนำความจำเริญมาให้ทั้งสองข้างเหมือนกัน

การที่จะได้ความไว้ใจของคนไข้ ขอท่านถือสุภาษิตว่า "ใจเขาใจเรา" ท่านคงจะคิดได้ว่า ท่านอยากได้ความสบายแก่ตัวท่านอย่างไร ก็ควรพยายามให้ความสบายแก่คนไข้อย่างนั้น ความตั้งใจจริงเป็นยาประเสริฐ ได้ผลคือความเชื่อ และเมื่อคนไข้เชื่อท่านแล้ว เขาจะทำตามทุกอย่าง คนไข้โดยมากอยากรู้ความจริง เราไม่เชื่อความหลอกลวงของเราเองแล้วที่ไหนจะหวังให้คนไข้เชื่อ ถ้าท่านหลอกคนไข้แล้ว ท่านก็ต้องรักษาเขาได้หนเดียว โลกนี้เล็ก ถ้าท่านไม่ให้ยาจนเขาตายเลยท่านจะเจอเขาอีก และเขามีปากบอกความชั่วความดีกันไปต่อ ๆ

ท่านศาสตราจารย์แคโบต ได้สอนให้กล่าวความจริงเสมอ เพราะท่านถือว่าคนไข้โดยมากทนความจริงที่พูดตรงๆ ได้ดีกว่าความจริงที่ได้รู้เข้าเมื่อได้จับความเท็จของท่านได้แล้ว ท่านระวังบอกแต่สิ่งที่เป็นจริงๆ ไม่ใช่สิ่งที่ท่านทายว่าจะเป็น หรือจะไม่เป็น เช่นการทำนายผลสุดท้าย (ปรอดโนลิส) ถ้าท่านมานึกดูให้ดีแล้ว ท่านจะบอกคนไข้ได้ยาก เพราะโดยมากก็เป็นการเดา แต่ถ้าท่านมีหลักฐานบอกได้แน่แล้วกลับช่วยให้คนไข้ได้สติ เตรียมจะตายหรือจะพิการ หรือหวังจะหาย ทำนายแน่ไม่ใคร่จะทำอันตราย ทำนายเดานั้นเป็นสิ่งอันตรายมาก อาจารย์โดยมากจึงสอนให้ปิด

ในการรักษาคนไข้นั้นข้าพเจ้าเห็นสุภาษิตดีอันหนึ่ง ซึ่งท่านศาสตราจารย์พีบอดี ผู้ล่วงลับไปแล้ว ได้กล่าวว่า "ความลับของการรักษาคนไข้นั้นคือความรักคนไข้"

ความเชื่อสามประการนี้ ท่านได้ปฏิบัติสำเร็จด้วยการตั้งสโมสรนี้

การที่ให้นามสโมสรนี้ว่า "แพทย์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" นั้น แสดงว่าท่านมีความเชื่อถือและภูมิใจในโรงเรียนของเรา ท่านถือตัวท่านว่าเป็นศิษย์มีครู ท่านเชิดชูโรงเรียนของท่านไม่อับอายปิดบัง และท่านได้มีความรู้สึกความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ท่านจึงเอาชื่ออันเป็นพระบรมนามาภิไธยของปิย-

มหาราชของเราไปใช้ เพราะท่านตั้งใจจะบำเพ็ญตนให้เป็นที่ไว้วางใจได้ และเชื่อในความสามารถของท่านว่าจะรักษาชื่อนี้ไว้ได้ไม่ให้เสีย

ท่านตั้งสถานที่ประชุมแลกเปลี่ยนความอารีเป็นสามัคคีกันนับว่าทำการบำเพ็ญความเชื่อถือของคณะและอุดหนุนซึ่งกันและกัน

ท่านตกแต่งหนังสือข่าวแพทย์เพื่อความรู้ความเอาใจใส่แก่สาธารณชน และได้เชิญผู้ที่ไม่เป็นแพทย์มาสมาคมกับแพทย์ ความคุ้นเคยส่วนตัวย่อมนำมาซึ่งความไว้ใจ

ด้วยเหตุดังนี้ ข้าพเจ้ามีความโสมนัสอวยพรให้สโมสรนี้รุ่งเรือง ให้หนังสือข่าวแพทย์แพร่หลาย และให้สมาชิกทุกคนสมบูรณ์ในกิจอาชีพที่เป็นกำลังทั้งรักษาและป้องกันประชาชนสยามให้พ้นจากโรคภัยทั้งหลาย ขอให้เจริญยิ่งๆ เทอญ

ด้วยความนับถือ

(ลงพระนาม) มหิดล

ลายพระหัตถ์อีกฉบับ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๔๗๑ ถึง ดอกเตอร์เอลลิส

"การที่เรียนจบหลักสูตรวิชาแพทย์นั้น ไม่ได้หมายความว่านักเรียนผู้นั้นได้เรียนรู้การแพทย์หมดแล้ว แต่เป็นทางตรงกันข้าม การที่เรียนจบนั้นเป็นแต่เพียงขั้นหนึ่งของวิชาการศึกษาแพทย์ คือว่าความจริงนักเรียนผู้นั้นได้เรียนจบตามตำราและบัดนี้เป็นผู้ที่สมควร และสามารถจะรับผิดชอบในการเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนที่ไม่สมบูรณ์โดยวิธีทำการจริง และโดยลำพังตนเองได้เท่านั้น เป็นการเรียนวิชาแพทย์ต่อ แต่เป็นโดยวิธีที่ต่างกับวิธีเดิมบ้างเล็กน้อย จะเป็นแพทย์ที่ดีต่อไปในภายหน้าไม่ได้นอกจากแพทย์ผู้นั้นเมื่อสำเร็จวิชามาใหม่ๆ จะรู้สึกว่าตนจะต้องยังคงเป็นนักเรียนอยู่ต่อไปอีกตลอดเวลาที่ทำการแพทย์นั้น

ด้วยเหตุนี้ ฉันเห็นว่าผู้ที่สำเร็จจากการศึกษาวิชาแพทย์มาใหม่ๆ ควรจะให้ได้มีโอกาสที่จะตั้งต้นดำเนินการในชีวิตของเขา ความจริงก็เป็นแต่เพียงการศึกษาอีกอันหนึ่ง โดยให้ทำงานในหน้าที่แพทย์ประจำบ้าน หรือทำงานในห้องทดลองวิทยาศาสตร์อย่างน้อยสักหนึ่งปี และให้อยู่ในความควบคุมดูแลแนะนำของผู้ที่ชำนาญกว่าจนกว่าตนจะมีความเชื่อมั่นในตนเองพอและมีความรู้สึกในความรับผิดชอบของตนพอที่จะตั้งต้นทำการโดยลำพังเองได้ เป็นที่น่าเสียดายว่า การที่จะฝึกหัดในโรงพยาบาลเมื่อสำเร็จจากการศึกษาแล้วนั้น ยังยากและอยู่ในวงจำกัด เพราะฉะนั้นฉันจึงได้จัดตั้งทุนนี้ให้ไว้แก่นักเรียนที่เรียนจบปีนี้ ซึ่งยังไม่ได้ฝึกหัดในโรงพยาบาลเพื่อที่จะให้โอกาสเขาได้ทำการฝึกฝนจริง อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ชำนาญในวิชาแพทย์พิเศษบางแผนก"

เรื่องเกี่ยวกับการศึกษา

ลายพระหัตถ์ ถึง นายซุ่นใช้ แม้นมาษ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๗๒ ความว่า

"จดหมายของท่านลงวันที่ ๒ เดือนนี้ได้รับแล้ว ขอบใจมาก เมื่อตัวท่านหรือคณะใดคณะหนึ่ง มีความเดือดร้อนอย่างใด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตไว้ให้ถวายฎีกาได้ และท่านก็ได้ปฏิบัติตามพระบรมราชานุญาตข้อนี้แล้ว เห็นว่าเป็นการถูกต้อง ราษฎรทุกคนมีสิทธิที่จะกราบบังคมทูลความทุกข์สุขแด่พระเจ้าแผ่นดิน และเมื่อถวายฎีกาแล้ว ก็ควรหวังในพระมหากรุณาธิคุณทรงตัดสินได้ และควรไว้ใจและทำตามพระบรมราชวินิจฉัย ไม่เห็นจำเป็นที่จะฟ้องร้องแก่คนอื่นต่อไป

จดหมายของท่านที่ถึงข้าพเจ้าจึงต้องถือว่าเป็นการปรับทุกข์กันเท่านั้น จะมุ่งหมายให้ข้าพเจ้าไปกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการช่วยท่านมิได้ จนได้รับพระบรมราชวินิจฉัยแล้ว ข้าพเจ้าจึงจะพร้อมใจปฏิบัติตามพระบรมราชวินิจฉัยนั้น

ข้าพเจ้าเองไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้วยการดำเนินการศึกษาในประเทศสยาม แต่มีความสนใจในเรื่องนี้เป็นอันมาก จึงขอถือโอกาสนี้ชี้แจงกับท่านเป็นฉันทมิตรพูดกับมิตรว่า การศึกษานั้นเป็นคุณล้ำเลิศและของดีทุกอย่างต้องมีราคาสูง ถ้าไม่มีราคาสูงจะดีอย่างไรได้ การตั้งโรงเรียนและจะบำรุงให้ดีขึ้นก็ต้องการเงินบำรุง เป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้รับผลประโยชน์จะต้องเป็นผู้บำรุง จึงต้องเก็บเงินจากผู้ที่จะเข้าเรียน

จริงอยู่รัฐบาลมีกิจที่จะให้การศึกษาแก่ราษฎร จึงได้มีการเก็บเงินรัชชูปการจากราษฎรชายฉกรรจ์ทุก

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

คน และเก็บเงินค่าศึกษาพลีโดยเฉพาะในบางมณฑล เพื่อทำการศึกษาสำหรับประชาชน ราษฎรของเราจนและยังมีความนิยมน้อยในการศึกษา จึงต้องเก็บแต่น้อย เมื่อเก็บได้น้อยจำจะต้องมีโรงเรียนที่มีหลักสูตรแต่ชั้นต่ำคือ ปฐมศึกษาเท่านั้น เพราะเงินรายได้มาจากราษฎรโดยมาก ผลประโยชน์ก็ย่อมต้องแผ่ไปให้ตกแก่ชนหมู่มาก ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมุ่งบำรุงปฐมศึกษาเป็นส่วนมาก จะเก็บเงินจากหมู่มากมาบำรุงโรงเรียนมัธยมสูงๆ เช่นโรงเรียนที่ท่านได้กล่าวนามมานั้น สำหรับชนหมู่เล็กนั้นเชื่อว่าไม่ถูกธรรมของการปกครอง ด้วยเหตุฉะนี้เมื่อมีผู้ประสงค์จะได้รับการศึกษาสูงขึ้นไป บุคคลผู้นั้นก็จะต้องให้ราคาสูงแลกเปลี่ยนกับประโยชน์ที่ตนจะได้ เห็นว่าเป็นการยุติธรรม

เมื่อเปรียบเทียบถึงการใช้จ่ายสำหรับการศึกษาในบ้านเมืองที่ใกล้เคียงกับประเทศของเราแล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศสยามยังจ่ายเงินสำหรับการศึกษาน้อยนัก ถ้าจะพิจารณาต่อไปแล้ว ก็จะแลเห็นได้ว่าคนไทยเรายังไม่มีความนิยมในการศึกษา

แต่เมื่อพิจารณาถึงสถิติของการใช้จ่ายสำหรับชนิดของการศึกษาต่างๆ แล้ว จะแลเห็นได้ว่าประเทศสยามกลับเป็นประเทศที่ใช้จ่ายเงินสำหรับมัธยมศึกษามากกว่าประเทศอื่น ข้าพเจ้าระลึกได้ว่าประเทศญี่ปุ่นจ่ายประมาณ ๑๓ เปอร์เซ็นต์ของรายจ่ายการศึกษาทั้งหมดให้แก่โรงเรียนมัธยม รัฐบาลฟิลิบปินส์จ่ายประมาณ ๑๑ เปอร์เซ็นต์ รัฐบาลอินเดียจ่ายประมาณ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ แต่รัฐบาลสยามจ่ายถึง ๑๗ เปอร์เซ็นต์ ประเทศยุโรปและอเมริกาจ่ายกันประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ฉะนั้นจะว่ารัฐบาลสยามบำรุงโรงเรียนมัธยมน้อยไปนั้นเห็นจะไม่ได้ ถ้าจะว่าเพียงแต่รัฐบาลสยามบำรุงการศึกษาทั่วไปยังน้อยอยู่ก็ว่าได้ แต่ข้าพเจ้าก็ชี้เหตุผลให้แล้วว่าเพราะเรายังขาดความนิยม

คราวนี้กล่าวถึงความชำนาญของข้าพเจ้าเองในเรื่องการศึกษาในประเทศสยาม ข้าพเจ้าสนใจในการศึกษามาก จึงมีผู้ปรึกษาถึงการศึกษาของบุตรและธิดาหลายราย และบางรายก็ขอความอุดหนุนแทบทุกราย ข้าพเจ้าได้มีโอกาสพิจารณางบประมาณใช้จ่ายของครอบครัวนั้น เห็นว่าโดยมากเขาตั้งรายจ่ายสำหรับการอยู่กิน การแต่งกาย การทำบุญ การรับแขก การเล่น และการมหรสพ แต่น้อยรายที่ตั้งรายจ่ายสำหรับการศึกษา ในโรงเรียนสตรีแห่งหนึ่งมีนักเรียนหลายรายที่นุ่งซิ่นแพร สวมเสื้อแพร และแต่งเครื่องเพชรทอง แต่ไม่มีเงินมาใช้ค่าเล่าเรียน มีมารดาของเด็กหลายคนมาร้องไห้อ้อนวอนให้ข้าพเจ้าออกเงินให้แก่บุตรของเขาได้เล่าเรียน แต่ตนเองนั้นนั่งรถยนต์มาและสวมแหวนเพชรทั้งสองมือ เมื่อยกผ้าเช็ดน้ำตาครั้งใด แสงเพชรก็วูบวาบเข้าตา ข้าพเจ้ารู้สึกว่าดูจะเหมือนอิเหนาฉายกฤชในเรื่องละคร เมื่อเป็นเช่นนี้จะให้ข้าพเจ้าเชื่ออย่างไรได้ว่าผู้นั้นยากจนถึงไม่มีเงินจะให้การศึกษาแก่ลูกของตนเอง

รวมใจความว่า รายจ่ายสำหรับการศึกษานั้นยังไม่มีตำแหน่งในงบประมาณของครอบครัวคนไทย

มิใช่แต่การศึกษาที่ขึ้นราคาเท่านั้น น้ำมันรถยนต์ก็ขึ้นราคา บุหรี่ สุรา การดูภาพยนตร์ ก็ขึ้น

ราคาเหมือนกัน แต่ก็ไม่มีใครร้องว่าไม่มีเงินสำหรับบำรุงของเหล่านี้ให้มีตำแหน่งอยู่ในงบประมาณของการใช้จ่ายแห่งครอบครัว ยังไม่เห็นมีใครเลิกสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เพราะราคาของเหล่านี้แพงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงเห็นวิธีแก้ปัญหาเรื่องนี้ จำจะต้องพยายามให้เกิดความนิยมในการศึกษามากขึ้นทั้งในที่สูงและที่ต่ำ ให้เกิดความเล็งเห็นว่า การศึกษานั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น และเห็นว่าตัวท่านก็เป็นผู้มีความคล่องแคล่วในการแต่งหนังสือ ควรคิดอ่านแต่งเรื่องต่างๆ ชักชวนให้คนเรานิยม เห็นว่าการศึกษานั้นเป็นสิ่งควรซื้อด้วยทุนทรัพย์ อันมีค่าเหมือนอาหารหรือเครื่องแต่งกาย ฉะนั้นมนุษย์เราทุกคนยินดีแต่งกาย บางคนลงทุนแต่งกายมากกว่ารายได้เสียอีก กล่าวคือเสมียนเงินเดือน ๓๐ บาท ต้องนุ่งผ้าม่วงสวม ถุงน่อง รองเท้าเหมือนพระยาเงินเดือน ๕๐๐ บาท เหตุใดเราจึงยอมเสียเงินแต่งแต่กาย และทำไมเราจึงจะไม่ยอมเสียเงินค่าปัญญาบ้าง

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ท่านสนใจในเรื่องนี้ จึงขอวิงวอนให้ใช้ความรู้ความสามารถของท่านมาช่วยกันหาวิธีช่วยบิดามารดาผู้ปกครองของเด็กนักเรียนกันบ้างเถิด

(ลงพระนาม) มหิดล

ทรงใช้จ่ายอย่างประหยัด

พันตรี นายแพทย์นิตย์ เวชชวิศิษฏ์ นักศึกษาแพทย์ซึ่งได้รับพระราชทานทุนการศึกษา บันทึกไว้ว่า

"ทรงมอบเงินทั้งปีให้ไว้จับจ่ายเอง โดยรับสั่งว่าจะได้รู้ว่าควรระวังการใช้สอยอย่างไร เป็นการฝึกหัดให้รู้จักกระเหม็ดกระแหม่ให้พอเพียงที่จะใช้ตลอดปี ทั้งยังได้รับสั่งเตือนสติอยู่เสมอว่า ***'เงินที่ฉันได้ใช้ออกมาเรียนหรือให้พวกเธอออกมาเรียนนี้ไม่ใช่เงินของฉัน แต่เป็นเงินของราษฎรเขาจ้างให้ฉันออกมาเรียน ฉะนั้นเธอต้องตั้งใจเรียนให้ดี ให้สำเร็จ เพื่อที่จะได้กลับไปทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และขอให้ประหยัดใช้เงิน เพื่อจะได้มีเงินเหลือช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป'***

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

เพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนความตั้งพระทัยในเรื่องใช้จ่าย พระองค์มิได้เพียงแต่จะรับสั่งอย่างเดียวเท่านั้น พระองค์ทรงปฏิบัติจริงๆ ดังเห็นได้เสมอบ่อยครั้งที่พระองค์ทรงชุนถุงพระบาทเอง บางคู่ชุนแล้วก็ขาด ขาดแล้วก็ทรงชุนใหม่ ตลอดจนทรงซักถุงพระบาท ผ้าซับพระพักตร์หรือสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ แล้วนำไปผึ่งไว้บนที่ที่ทำความอบอุ่น ซึ่งไม่นานผ้าเหล่านั้นก็แห้งใช้ได้ต่อไป ทั้งนี้เป็นการช่วยประหยัดค่าซักฟอก เมื่อเวลาว่างก็ทรงเสื้อกางเกงคนงานและล้างทำความสะอาดรถยนต์ แม้แต่ใต้ท้องรถก็มิได้ทรงละเว้น รถยนต์ที่ทรงซื้อก็คือบูอิคตอนเดียวชนิดธรรมดา ไม่ใช้ชนิดหรูแฟ่แต่ประการใด รับสั่งเสมอว่า พระองค์ต้องซื้อรถยนต์ก็เพราะพระองค์จะต้องรีบไปโรงเรียนแพทย์ที่บอสตันตั้งแต่เช้า เย็นลงก็ทรงหอบงานมาทรงทำต่อ ณ ที่ประทับ เช่น หนังสือ กล้องจุลทรรศน์ เป็นต้น เพื่อศึกษาวิชาจุลกายวิภาคศาสตร์ พร้อมทั้งทรงวาดภาพจากกล้องจุลทรรศน์ด้วยฝีพระหัตถ์อันประณีตซึ่งกินเวลานาน เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ทรงสามารถจะทำให้ดีได้ในเวลาเรียน"

ชีวิตเรียบง่าย

คุณหญิงพิณพากย์พิทยาเภท บุตรี พลตรี พระยาดำรงแพทยาคุณ (ฮวด วีระไวทยะ) ซึ่งพระองค์ทรงคุ้นเคยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ได้เล่าไว้ว่า

"บางคราวทั้งสองพระองค์ คือ สมเด็จพระบรมราชชนกและสมเด็จพระบรมราชชนนี พระราชทานเลี้ยงอาหารแก่นักเรียนซึ่งสมเด็จพระบรมราชชนนีฯ ทรงทำเอง คราวนี้ ถึงตักของรับประทาน นักเรียนเด็กๆ บางคนที่ผลุบผลับทำของตกจากโต๊ะ ท่านก็ไม่ว่า แต่มีคนอื่นสะกิดกัน นักเรียนผู้นั้นนั่งตัวตรงขึ้น เพราะรู้สึกอายๆ และทราบได้ว่าสมเด็จพระบรมราชชนกทรงใช้วิธีสอนแบบใหม่ คือไม่แสดงให้ผู้ทำผิดต้องเสียใจ แต่กลับทำให้ผู้นั้นจำใส่ใจไว้ตลอดกาล พอรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ทรงลุกขึ้น ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยล้างชาม ท่านรับสั่งว่า 'ฉันทำเอง' แล้วทรงจัดการใส่ผ้ากันเปื้อน ทรงล้างภาชนะแต่ละส่วนแต่ละสิ่ง เช่น แก้ว ช้อนส้อม ถ้วยชาม ตั้งแต่ล้างน้ำ ล้างสบู่ และล้างน้ำใหม่จนสะอาด ไม่ให้เลอะเทอะเปรอะเปื้อน คนอื่นๆ ก็ช่วยกันเช็ดและจัดเข้าที่ เสร็จแล้วกลับมาทรงสนทนาด้วยใหม่ ทรงมองโลกในแง่ดีเสมอ

ทรงมีพระอุดมคติอันสูงส่งและน้ำพระทัยที่เปี่ยมด้วยความเมตตาปรานี ดังครั้งหนึ่งสมเด็จพระบรมราชชนกได้ทรงรู้จักชายไทยคนหนึ่งผู้มารับจ้างทำงานที่บ้านผู้มีฐานะคนหนึ่งที่พระองค์รู้จัก ชายไทยคนนี้ได้เก็บเงินค่าจ้างแรงงานไปเรียนจนได้ปริญญา สมเด็จพระบรมราชชนกทรงเมตตา ทรงเห็นความอุตสาหะของเขาจึงได้พระราชทานทุนเล่าเรียนให้และทรงตั้งพระทัยให้เข้าเรียนแพทย์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แต่นักเรียนผู้นี้เรียนทางวิทยาศาสตร์ไม่ไหวเลยต้องแยกแนวเรียน"

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ ประเทศต่างๆ ถวายความช่วยเหลือก็มี ทูลเกล้าฯ ถวายทุนการศึกษาก็มี เป็นต้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิอานันทมหิดลซึ่งทรงพระราชดำริตั้งขึ้นให้ควบคุมดูแลผู้ได้รับพระราชทานทุน เมื่อนักเรียนทุนมูลนิธิอานันทมหิดลที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้รับราชการเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศอยู่ในปัจจุบันนี้ บุคคลเหล่านั้นเป็นมันสมองของประเทศทั้งสิ้น

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก กับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงดำเนินรอยตามพระยุคลบาท สมเด็จพระราชสวามี พระองค์เป็นสมเด็จพระราชมารดาของพระราชโอรสถึงสองพระองค์ ผู้เสด็จดำรงอยู่ในหัวใจของประชาชนตลอดมาอยู่แล้ว ครั้นในกาลต่อมาได้เถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์สุดประเสริฐทั้งสองพระองค์ ประชาชนของไทยเทิดทูนไว้เหนือเกล้าและต่างสำนึกในพระกรุณาธิคุณแห่งสมเด็จพระบรมราชชนนี เป็นที่ยิ่งพระราชธิดาอีกหนึ่งพระองค์ คือสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ผู้ทรงบำเพ็ญประโยชน์เจริญรอยตามสมเด็จพระบรมราชชนนีอยู่เป็นนิจกาลในปัจจุบันนี้* นอกจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จะพระราชทานทุนการศึกษาต่อแล้วยังมีพระกรุณาธิคุณแก่ประชาชนในจังหวัดชายแดนทั่วประเทศไทยอีกนานัปการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗

* *คือพุทธศักราช ๒๕๓๕ - บรรณาธิการ*

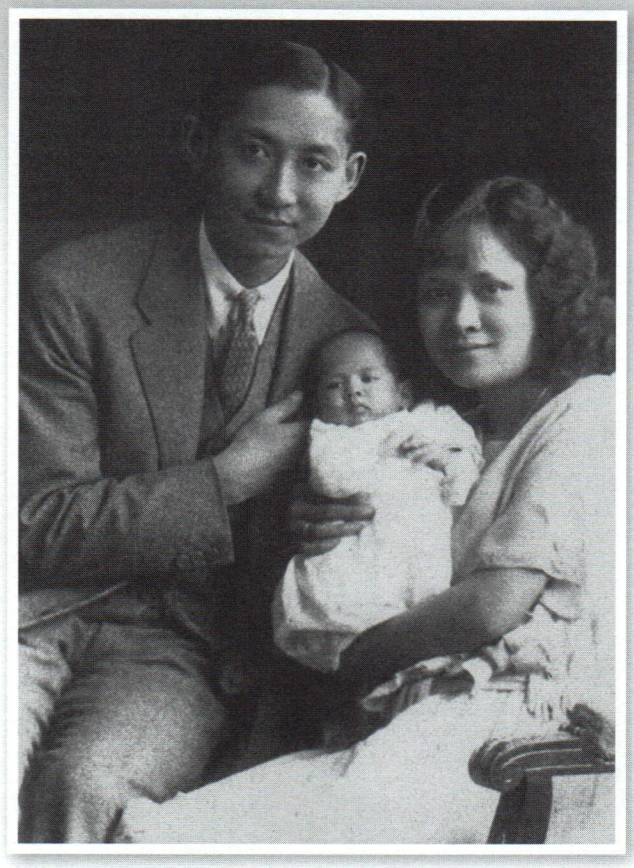

พระราชธิดา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

พระราชโอรสพระองค์แรก พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

กระทรวงศึกษาธิการยังขยายเขตการศึกษาไปไม่ถึง ทรงเป็นห่วงว่าประชาชนของไทยที่อยู่ชายแดนซึ่งบางเผ่ามิได้พูดภาษาไทย จึงอาจจะทำให้ชนชายแดนเหล่านั้นคิดว่าเขาเป็นชนของประเทศอื่น ดังนั้นเพื่อเยาวชนชายแดนได้รู้ตัวว่าเขาเป็นคนไทยเหมือนคนไทยคนอื่นๆ ในประเทศไทยด้วย จึงพระราชทานแผนที่ให้เป็นอุปกรณ์การศึกษา สำหรับให้ครูสอนว่าที่ที่เขาตั้งบ้านเรือนอยู่นั้นอยู่ในประเทศไทย และทรงเชิญชวนข้าราชบริพารที่มีฐานะดีช่วยกันสร้างโรงเรียนและบ้านพักครูขึ้น เพื่อเป็นสถานศึกษาของเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ชายแดน ทรงมุ่งที่จะยกฐานะจากผู้ไม่รู้ให้เป็นผู้รู้ พระราชทานสัญลักษณ์แห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือ ธงชาติไทย พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเครื่องวิทยุ เพื่อชนเหล่านั้นจะได้ทราบข่าวสารทันเหตุการณ์ของชาติบ้านเมือง เมื่อมีโรงเรียนแล้วก็ต้องมีถังน้ำฝน บ้าน

พระราชโอรสพระองค์ที่สอง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พักครู จึงเสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจตราบ้านพักครู เมื่อทรงเห็นพื้นไม้ของบ้านพักครูแห้ง เป็นร่องแยกห่างจากกัน ก็ทรงเกรงว่ายุงจะลอดช่องไม้ขึ้นไปกัด โปรดให้ตำรวจตระเวนชายแดนไปซื้อพรมน้ำมันมาปูพระราชทาน เมื่อเสด็จทรงเยี่ยมประชาชนชายแดนและชนในถิ่นทุรกันดาร ตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งตามเสด็จได้รับข้าวห่อพระราชทานเป็นเนืองนิจ และทรงแนะนำเขาว่า ให้เขาพิจารณาดูก่อนว่าจะรับประทานข้าวหมดห่อหรือไม่ ถ้ามากเกินไปก็ให้แบ่งออกเก็บไว้ให้ผู้อื่นที่ยังไม่ได้รับประทาน และเมื่อรับประทานหมดแล้วต้องขุดหลุมฝังสิ่งที่จะต้องทิ้งเหล่านั้น อย่าโยนทิ้งไว้เลอะเทอะ แม้พระองค์เองก็ทรงปฏิบัติเช่นกัน การที่ทรงแนะนำอย่างนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปในเวลาเดียวกัน

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีวิธีสอนโดยทรงยกตัวอย่างว่า ถ้าเราจะไปนำคนมาจากชายแดนหรือจากเกาะแก่งแห่งใด มานั่งกับเราแล้วบอกว่า ***"เราทุกคนเท่ากันนะ"*** โดยที่เรายังไม่ได้ให้การอบรมศึกษาแก่เขา เขาเหล่านั้นก็คงอึดอัดปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง บางคราวทรงยกตัวอย่างว่า เรายกมือขึ้นดูก็จะเห็นว่านิ้วของเรายาวไม่เท่ากันและการเรียกชื่อนิ้วก็ไม่เหมือนกัน แล้วพิจารณาดูว่า นิ้วแต่ละนิ้วก็มีหน้าที่ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นเราก็ไม่สามารถทำตัวเราให้เท่ากัน หรือคนเราถ้าอยู่ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป คนหนึ่งรู้สึกร้อน คนหนึ่งหนาว คนร้อนจะเปิดพัดลมก็ต้องมีความเกรงใจคนที่เขาหนาว ตัวอย่างเหล่านี้คือพื้นฐานประชาธิปไตย ทรงมีวิธีอบรมสั่งสอนแบบนี้ตลอดมาตั้งแต่สมัยที่สมเด็จพระบรมราชชนกยังทรงพระชนม์อยู่ ได้ทรงเชิญชวนบุคคลผู้ที่มีฐานะสูง หรือมีอำนาจวาสนาให้ความเมตตากรุณาต่อผู้ขาดแคลนซึ่งมีฐานะต่ำกว่า และทรงอบรมผู้มีฐานะต่ำกว่าและขาดแคลนทรัพย์สินให้ได้ศึกษาการอนามัย การสาธารณสุข เพื่อปลอดจากโรคร้าย และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น นี่คือวิธีที่ทรงปูพื้นฐานของประชาธิปไตยแก่ประชาชน

สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงพระราชสมภพมาครบหนึ่งร้อยปีแล้ว[๒] ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจและกรณียกิจน้อยใหญ่มาตลอดพระชนมชีพ โดยมิได้ทรงอวดอ้างผู้ใดเลยว่าพระองค์ทรงฝึกสอนและเผยแพร่ประชาธิปไตยให้แก่คนไทยมาแล้ว ควรอย่างยิ่งที่ชาวไทยทั้งหลายจะรำลึกพระกรุณาธิคุณของพระองค์ เฉลิมพระเกียรติถวายพระราชสมัญญา **พระบิดาประชาธิปไตย** เพิ่มขึ้นจาก **พระบิดาแห่งการแพทย์**

สมเด็จพระบรมราชชนก ทรงมีพระวิญญาณครู ซึ่งทรงรับสืบทอดมาจากสมเด็จพระราชมารดา คือ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสา-อัยยิกาเจ้า และพระวิญญาณครูของสมเด็จพระบรม-ราชชนกยังทรงสืบทอดมาถึงสมเด็จพระบรมราชชนนี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ และสมเด็จพระเจ้าหลานเธอ ทุกพระองค์

ท่านจะเห็นในทุกวันนี้จากพระราชกรณียกิจ พระราชภารกิจที่ทรงปฏิบัติประจักษ์ชัดในปัจจุบัน ในพระราชดำรัส พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของสมเด็จพระบรมราชชนนี ซึ่งทรงอิงหลักพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอันเป็นหลักการประชาธิปไตยโดยแท้ ทุกพระองค์ทรงห่วงใยต่อประชาราษฎร ทรงใช้สัจจะและอมตธรรม ผู้ใดได้ฟังกระแสพระราชดำรัสแล้วย่อมเกิดความปลาบปลื้มเทิดทูนพระมหากรุณาธิคุณ พระเมตตาคุณไว้ในหัวใจ และรับใส่เกล้าใส่กระหม่อมไปพิจารณาปฏิบัติตามเพื่อความสุขความเจริญของตนและของชาติ

[๒] *เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕ - บรรณาธิการ*

ตามรอยพระบาท “เจ้าฟ้าทหารเรือ”

คุณหญิงคณิตา เลขะกุล

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า

พระราชประวัติ

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี (สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในรัชกาลที่ ๘ และรัชกาลปัจจุบัน) ทรงพระราชสมภพในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือนยี่ ปีเถาะ ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๔ ชาววังขานพระนามว่า *“ทูลกระหม่อมแดง”*

เมื่อทรงพระเยาว์ ประทับอยู่กับสมเด็จพระราชชนนีในพระบรมมหาราชวัง ทรงเริ่มการศึกษาเบื้องต้นที่โรงเรียนราชกุมาร พร้อมกับพระเชษฐาและพระอนุชารุ่นราวคราวเดียวกัน ต่อมา ได้ทรงย้ายไปประทับกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชวังดุสิต ใน พ.ศ. ๒๔๔๕ พระชันษา ๑๑ พรรษา ทรงเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยภาคพิเศษ เสด็จไปทรงรับการฝึกแถวและฝึกท่ามือเปล่าสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ในวันพุธและวันเสาร์

เมื่อพระชนมายุได้ ๑๒ พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

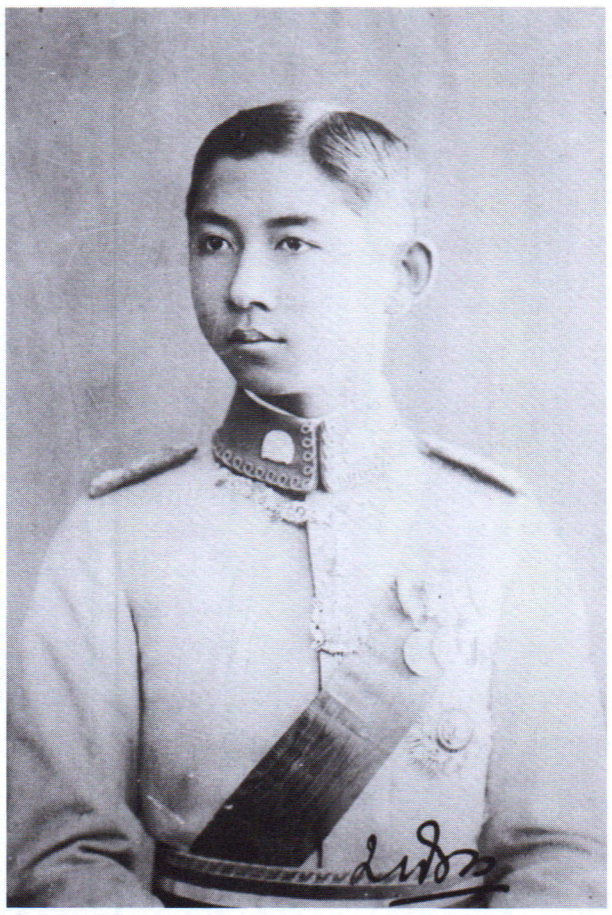

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

ให้จัดพระราชพิธีโสกันต์ ในวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ และเฉลิมพระนามว่า *"สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหิดลอดุลเดชฯ กรมขุนสงขลานครินทร์"* ปีต่อมา ได้ทรงบรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม แล้วเสด็จไปประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหารเป็นเวลา ๔ เดือน จึงทรงลาสิกขา เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๗

การศึกษาที่ประเทศอังกฤษ

เมื่อพระชนมายุ ๑๓ พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จไปศึกษาวิชา ณ ประเทศอังกฤษ พร้อมด้วยสมเด็จเจ้าฟ้าอัษฎางค์เดชาวุธ กรมขุนนครราชสีมา และสมเด็จเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย โดยเรือมหาจักรีไปสิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ แล้วเสด็จโดยเรือเยอรมันจากสิงคโปร์ไปถึงกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในวันที่ ๑๑ มิถุนายน ปีเดียวกัน

หลังจากประทับอยู่ที่สถานทูตไทยในกรุงลอนดอนได้ ๘ วัน สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อุดลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก และสมเด็จเจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย ได้เสด็จไปประทับกับครอบครัวนายคอลเชสเตอร์-วีมส์ ณ เมืองเวสต์เบอรี่ ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ไม่ไกลจากกรุงลอนดอนนัก เพื่อทรงศึกษาภาษาอังกฤษและความรู้อื่นๆ ให้ดีพอที่จะเสด็จเข้าศึกษาในโรงเรียนแฮร์โรว์ได้ ทั้งสองพระองค์ทรงวาดรูปเก่ง โปรดการวาดภาพมาก นายวีมส์ จึงจ้างครูวาดเขียนมาสอนพิเศษ

สมเด็จพระบรมราชชนกก็ได้เสด็จเข้าโรงเรียนแฮร์โรว์ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ทรงมีปัญหากับภาษาฝรั่งเศสและภาษาละติน ดังนั้น เมื่อโรงเรียนหยุดหน้าร้อน นายวีมส์ ก็จัดให้สมเด็จพระบรมราชชนกไปประทับกับครอบครัวครูภาษาฝรั่งเศสของโรงเรียนแฮร์โรว์ ชื่อ มินเซ็น ที่เมืองแวร์ไซย์ในประเทศฝรั่งเศส เพื่อจะได้เรียนภาษาฝรั่งเศสและภาษาละตินให้ดีขึ้น

การศึกษาวิชาทหารที่ประเทศเยอรมนี

ใน พ.ศ. ๒๔๕๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสยุโรปเป็นครั้งที่ ๒ เพื่อรักษาพระอนามัย เมื่อเสด็จไปประเทศเยอรมนี พระเจ้าไกเซอร์วิลเฮล์มที่ ๒ ทรงทวงให้ส่งพระราชโอรสไปศึกษาวิชาทหารที่ประเทศเยอรมนีอีกพระองค์หนึ่ง พระโอรสพระองค์แรกที่ทรงศึกษาวิชาทหารที่เยอรมนี คือสมเด็จเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต

ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับ ณ เมืองบาดฮอมบูร์ก พระราชโอรสที่ทรงศึกษาอยู่ตามประเทศต่างๆ ในยุโรปได้เสด็จมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทกันพร้อมหน้า เมื่อการจัดงานเฉลิมพระชนมพรรษาผ่านพ้นไปแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกเสด็จไปประเทศเยอรมนี เพราะมีพระราชประสงค์ให้ไปเรียนวิชาทหารที่ประเทศนั้น ดังที่ทรงเล่าไว้ในพระราชนิพนธ์ **"ไกลบ้าน"** ความตอนหนึ่งว่า

"วันนี้เปนวันที่จะแยก ต่างคนต่างไปในทิศานุทิศต่างๆ ลูกเอียดเล็กแลติ๋วไปอิงแลนด์กับพระยาวิสูตร-

ทรงฉาย ณ เมืองบาดฮอมบูร์ก เมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสยุโรปใน พ.ศ. ๒๔๕๐

โกษา ลูกแดงจะไปเบอลินกับพระยาศรีธรรมสาส์น"

สมเด็จพระบรมราชชนกเสด็จตรงไปกรุงเบอร์ลิน โดยมิได้เสด็จกลับอังกฤษก่อน ในตอนแรกประทับที่สถานทูตไทย ต่อมา ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๕๐ จึงได้เสด็จไปประทับที่บ้านเช่า ณ เมืองปอตสดัม ซึ่ง ร้อยเอก เอ็ก (Captain Eck) ผู้ที่พระเจ้าไกเซอร์วิลเฮล์มที่ ๒ ทรงจัดมาเป็นพระอภิบาลได้เช่าไว้ใกล้ๆ กับกรุงเบอร์ลิน แล้วเสด็จเข้าศึกษาที่โรงเรียนนายร้อยชั้นต้นปอตสดัม (Cadet School of Potsdam) และทรงศึกษา ณ ที่ประทับด้วย ระหว่างการศึกษา ต้องทรงรักษาพระองค์ เพราะกระดูกสันหลังคด และไหล่สูงไม่เท่ากัน แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านกระดูกได้ถวายการรักษาด้วยการนวด การออกกำลังพระวรกาย และการทรงเครื่องดัดพระวรกาย จนหายเป็นปกติ

สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงนิพนธ์ถึงการศึกษาของสมเด็จพระบรมราชชนกไว้ในหนังสือ **"สมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลฯ และงานศิลปะ"** ความตอนหนึ่งว่า

"...นอกนั้น ทรงศึกษาประวัติศาสตร์และเสด็จตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ โดยมีผู้เชี่ยวชาญนำเสด็จ ได้รับพระราชทานยศเป็นนายร้อยตรีจากพระบรมชนกนาถตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติในราชสำนักเยอรมัน เมื่อเจ้านายเสด็จเข้าโรงเรียนทหาร อีก ๒ ปีกว่าๆ ทรงจบหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยชั้นต้นปอตสดัม แล้วเสด็จเข้าโรงเรียนนายร้อยชั้นสูงที่โกรสลิชเตอร์เฟลเด้..."

เมื่อสมเด็จพระบรมราชชนกจะทรงขึ้นปีสองของโรงเรียนนายร้อยชั้นสูงโกรสลิชเตอร์เฟลเด้ ก็ต้องเสด็จกลับประเทศไทย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต ก่อนที่จะเสด็จกลับกรุงเทพฯ ได้ทรงปรารภกับทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลินว่าทรงเบื่อวิชาทหาร มีพระประสงค์จะทรงเปลี่ยนไปเรียนวิชาช่างเขียนหรือศิลปะ แต่การณ์มิได้เป็นไปตามพระประสงค์ ด้วยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่โปรดเกล้าฯ จึงเสด็จกลับไปทรงศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยชั้นสูงโกรสลิชเตอร์เฟลเด้ ทรงสอบได้เป็นเฟนริช คือทรงสำเร็จวิชาการทหารบกใน พ.ศ. ๒๔๕๔

เจ้าฟ้าทหารเรือ

พระเจ้าไกเซอร์วิลเฮล์มที่ ๒ พระราชทานพระราชานุญาตให้สมเด็จพระบรมราชชนกทรงสอบเข้าศึกษาวิชาการทหารเรือ ที่โรงเรียนนายเรือเฟลนส์บูร์ก มุรวิก และจักรพรรดินาวีเยอรมันรับพระองค์เข้าศึกษาเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงเป็นนักเรียนนายเรือเยอรมันรุ่น ๒๔๕๕ พร้อมพระสหาย ๒๔๕ นาย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนายเรือตรีแห่งราชนาวีไทย และพระเจ้าไกเซอร์วิลเฮล์มที่ ๒ ก็โปรดให้เป็นนายเรือตรีแห่งจักรพรรดินาวีเยอรมัน ทรงเป็นนายเรือตรีที่อายุน้อยที่สุดของจักรพรรดินาวีเยอรมัน

สมเด็จพระบรมราชชนกได้รับการฝึกทหารราบทั้งภาคทฤษฎีและภาคสนามร่วมกับนักเรียนนายเรือเยอรมันที่โรงเรียนนายเรือเฟลนส์บูร์ก มุรวิก เป็นเวลา ๖ สัปดาห์ แล้วทางโรงเรียนได้จัดให้มีพิธีสาบานธงของนักเรียนนายเรือ จากนั้นนักเรียนนายเรือ ๒๔๕ นาย ได้แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะลงเรือลำหนึ่ง เรือของสมเด็จพระบรมราชชนกชื่อ เรือหลวงวิคตอเรีย หลุยส์ เป็นเรือลาดตระเวนหุ้มเกราะขนาดใหญ่ ระวางขับน้ำ ๕,๖๖๐ ตัน มีทหารประจำเรือ ๔๗๓ นาย และนักเรียนนายเรือ ๕๙ นาย รวมกำลัง ๕๓๒ นาย เริ่มออกฝึกทางทะเลตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

เรือหลวงวิคตอเรีย หลุยส์ ออกเดินทางจากหน้าโรงเรียนนายเรือไปยังเมืองคีล ขณะจอดอยู่ที่เมืองคีล สมเด็จพระบรมราชชนกได้เสด็จไปเป็นผู้แทนพระองค์

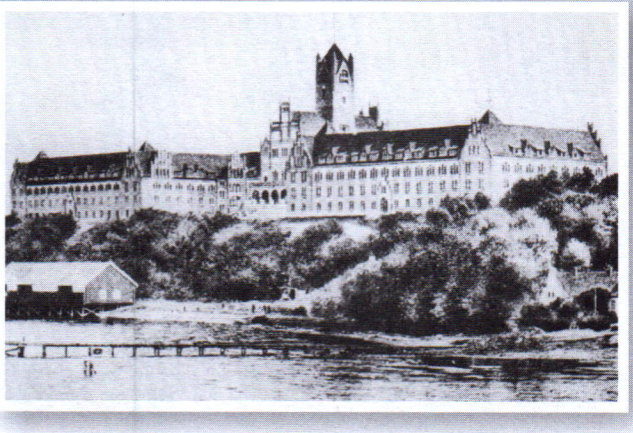

โรงเรียนนายเรือเฟลนส์บูร์ก มุรวิก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไปร่วมพระราชพิธีพระบรมศพพระเจ้าเฟรเดอริคที่ ๘ แห่งเดนมาร์กที่โคเปนเฮเกน เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ แล้วได้ออกฝึกต่อ เมื่อเรือหลวงวิคตอเรีย หลุยส์ แวะจอดที่สตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน สมเด็จพระบรมราชชนกได้เสด็จไปร่วมในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่สตอกโฮล์ม ในวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ นับเป็นเจ้านายไทยพระองค์แรกที่เสด็จไปในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงศึกษาและฝึกอย่างหนักอยู่ในทะเลบอลติกและทะเลเหนือ กลับไปกลับมา จากนั้น เรือหลวงวิคตอเรีย หลุยส์ แล่นออกสู่มหาสมุทรแอตแลนติก ไปหมู่เกาะอะซอร์ส แคนาดา นิวยอร์ก อเมริกากลาง หมู่เกาะอินดิสตะวันตก อเมริกาใต้ เกาะบาร์บาดอส หมู่เกาะแคนารี สเปน แล้ว กลับเมืองคีล ซึ่งเป็นฐานทัพเรือ

ในหนังสือ **"สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี"** ของโครงการไทยศึกษา ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีบันทึกถึงการฝึกทางทะเลของ "ทูลกระหม่อมที่เคารพรัก" ความตอนหนึ่งว่า

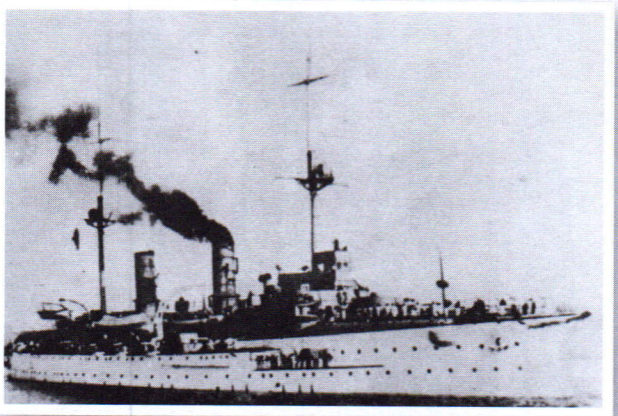

เรือหลวงวิคตอเรีย หลุยส์

"ผู้บังคับการเรือรบที่เสด็จออกไปฝึกทางทะเล พระอภิบาลและผู้ตรวจการศึกษาชาวเยอรมัน ต่างทำรายงานเสนอกระทรวงทหารเรือเยอรมัน ซึ่งสรุปความได้ตรงกันว่า สมเด็จเจ้าฟ้าพระองค์นี้ทรงพระปรีชาสามารถ เข้าพระทัยและเอาพระทัยใส่ในหน้าที่และการศึกษาทุกวิชา ไม่เฉพาะแต่ด้านการทหารเรือเท่านั้น ..."

หลังจากการฝึกภาคทะเลอันยาวนานจบลงในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงศึกษาวิชาการทหารเรือที่โรงเรียนนายเรือเฟลนส์บูร์ก มุรวิก อีกราว ๑๑ เดือน ระหว่างการศึกษาทรงพระประชวร ได้เสด็จไปพักรักษาพระองค์ที่เมืองบาดฮอมบูร์ก เมื่อหายประชวรแล้วก็เสด็จกลับมาศึกษาต่อจนจบหลักสูตร ทรงสอบไล่ได้ดี ได้**เป็นนักเรียนทำการ** เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖

จากนั้น สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ได้เสด็จไปทรงฝึกหัดวิธีอย่างทหารราบตามหลักสูตรของนักเรียนทำการ ที่กองพันนาวิกโยธินที่ ๒ เมืองวิลเฮมส์ฮาเฟน ราว ๑ เดือน การศึกษาภาคสนามได้ผลดี แม้จะมีอุปสรรคด้านพระวรกายที่มักประชวร จบแล้วทรงศึกษาหลักสูตรตอร์ปิโดสำหรับนักเรียนทำการกับเรือหลวงวุรเตมแบร์ก ซึ่งเป็นเรือหุ้มเกราะ ใช้เป็นโรงเรียนตอร์ปิโดที่เมืองเฟลนส์บูร์ก ประมาณ ๓ เดือนเศษ ทรงสอบได้ดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ในหนังสือ **"เจ้าฟ้าทหารเรือ"** ที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นบรรณาธิการจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี แห่งวันพระราชสมภพ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก มีบันทึกลายพระหัตถ์สมเด็จพระบรมราชชนกถึงสมเด็จแม่ (สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี) ความตอนหนึ่งว่า

"...เมื่อสองสามวันมานี่หม่อมฉันได้สอบไล่วิชาการจัดการสำหรับรบในเรือ และวิชารบทหารบก และวิชาลูกระเบิดใต้น้ำ วิชาจัดการรบสำหรับในเรือนั้นสนุกมาก ต้องคิดทุกอย่างว่าในเวลาที่รบนั้นจะควรทำ

อะไรบ้าง เปนต้นว่า การจะยิงปืนนั้นช่างการใหญ่จริงจริง ต้องคิดทางที่วางแลที่เก็บลูกปืนไม่ให้ระเบิดได้ แลรวังไม่ให้เสียคน เสียเวลา แลการป้องกันไม่ให้น้ำเข้าเรือถ้าเรือถูกลูกปืน แลวิธียาเรือ สูบน้ำทิ้ง การไม่ใช่เล็กน้อย แต่วิชาระเบิดใต้น้ำนั้นเปนสำคัญที่สุดสำหรับป้องกันแม่น้ำเจ้าพระยาของเราเมื่อคราวรบฝรั่งเศส (ร.ศ.) ๑๑๒ นั้น ถ้าวางลูกระเบิดใต้น้ำดีดีแล้วฝรั่งเศสคงจะเข้าเมืองไม่ได้ แต่ในเวลานั้นเรายังไม่ได้เตรียมตัวเลย...”

ต่อมา ในวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๗ สมเด็จพระบรมราชชนกได้ทรงศึกษาวิชาการปืนใหญ่เรือสำหรับนักเรียนทำการที่โรงเรียนปืนใหญ่ทหารเรือเมืองซอนเดอร์บูร์กประมาณหนึ่งเดือน โรงเรียนก็ปิดบรรดานักเรียนนายเรือได้รับคำสั่งให้เข้าประจำการในกองทัพเรือเยอรมันทุกคน เพราะสงครามโลกครั้งที่ ๑ กำลังจะเกิดขึ้น แต่เพื่อความเป็นกลางของประเทศ สมเด็จพระบรมราชชนกจึงทรงลาออกจากจักรพรรดินาวีเยอรมัน ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ และเสด็จกลับประเทศไทย

รับราชการในกระทรวงทหารเรือ

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงเข้ารับราชการในกระทรวงทหารเรือ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยศเป็นนายเรือโท รับราชการในตำแหน่งสำรองราชการกรมเสนาธิการทหารเรือ เพื่อให้ทรงศึกษาระเบียบราชการทหารเรือ และวิธีบริหารราชการจากกรมเสนาธิการทหารเรืออยู่ประมาณ ๔ เดือน ก็ทรงย้ายไปรับตำแหน่งในกองอาจารย์นายเรือแผนกแต่งตำรา กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ เพื่อจะได้ทรงมีเวลาศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรของวิชาและวิธีการสอนในโรงเรียนนายเรือ

การจำลองยุทธทางเรือ

ขณะทรงรับราชการที่กรมยุทธศึกษาทหารเรือนั้น ได้ทรงร่วมหารายได้ให้แก่กระทรวงทหารเรือเพื่อจัดซื้อเรือหลวงพระร่วง โดยทรงร่วมจัดแสดงจำลองยุทธทางเรือขึ้น ที่สระอโนดาตในเขาดินวนา ระหว่างวันที่ ๖-๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงสร้างเรือรบจำลองลำหนึ่งด้วยพระองค์เอง โดยเลียนแบบมาจากเรือลาดตระเวนเบาเอมเดนของเยอรมัน ซึ่งกำลังมีชื่อเสียงในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ขณะนั้น เรือรบจำลองที่ใช้แสดงนี้ทำด้วยไม้ มีทั้งหมด ๘ ลำ เป็นเรือสงคราม ๓ ลำ เรือลาดตระเวน ๑ ลำ และเรือพิฆาต ๔ ลำ การแสดงจำลองยุทธทางเรือได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

ทรงเครื่องแบบเต็มยศนายเรือตรีแห่งจักรพรรดินาวีเยอรมัน ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระราชโอรสและพระราชธิดา

บันทึกความเห็นเรื่องเรือดำน้ำ

ในหนังสือ **"เจ้าฟ้าทหารเรือ"** มีบันทึกความเห็นเรื่องเรือดำน้ำ ของสมเด็จพระบรมราชชนกที่เสนอต่อเสนาธิการทหารเรือ ความตอนหนึ่งว่า

"ขณะที่ทรงรับราชการที่กรมเสนาธิการทหารเรือได้ประมาณ ๒ เดือนเศษ ทรงถวายบันทึกรายงานความเห็นเรื่องเรือ "ส" (หมายถึงเรือดำน้ำ ย่อมาจาก Sub-marine) ต่อเสนาธิการทหารเรือ (นายพลเรือโท พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นสิงหวิกรมเกรียงไกร) เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๔๕๘ มีความยาว ๙๔ หน้ากระดาษ มีรายละเอียดเกี่ยวกับการนำเรือดำน้ำมาใช้ปฏิบัติงาน ประโยชน์ที่ได้รับ ขนาดและคุณลักษณะของเรือดำน้ำ การนำเครื่องยนต์ดีเซลมาใช้กับเรือดำน้ำ ฐานปฏิบัติการ พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ..."

ในช่วงเวลาดังกล่าว เรือดำน้ำกำลังอยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไปเป็นอันมาก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยและทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่อง ***"เรือใต้น้ำหลวงนนทรี"*** เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มในกิจการเรือดำน้ำ เป็นการปลุกใจให้คนไทยสนใจและกล้าหาญที่จะปฏิบัติงานในเรือดำน้ำ

อีก ๒๐ ปีต่อมา กองทัพเรือตกลงใจสั่งต่อเรือดำน้ำจากประเทศญี่ปุ่นจำนวน ๔ ลำ ใน พ.ศ. ๒๔๗๙ มีผลให้ฝรั่งเศสไม่กล้าส่งกำลังทางเรือเข้ามาในอ่าวไทยระหว่างสงครามอินโดจีน เพราะเกรงว่าจะถูกเรือดำน้ำลอบโจมตี

โครงการสร้างกองเรือรบ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงพบเอกสารฉบับหนึ่งในห้องสมุดโรงพยาบาลประสาท **เป็นสมุดแบบฝึกหัดมีลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เป็นภาษาเยอรมัน จำนวน ๒๖ หน้า และมีภาพร่างของเรือรบแบบต่างๆ ด้วย** จึงได้พระราชทานสำเนาเอกสารนี้แก่ พลเรือเอก ประพัฒน์ จันทวิช รองผู้บัญชาการทหารเรือขณะนั้น เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ หลังจากได้ดำเนินการแปลแล้วเสร็จออกมา ก็ทราบว่า เป็นร่างโครงการสร้างกองเรือรบ หรือโครงสร้างกำลังทางเรือ (ทั้งกองทัพ)

เอกสารนี้ นับว่ามีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ของกองทัพเรือ เพราะทำให้ทราบว่า เมื่อครั้งสมเด็จพระบรมราชชนกรับราชการในกระทรวงทหารเรือนั้น

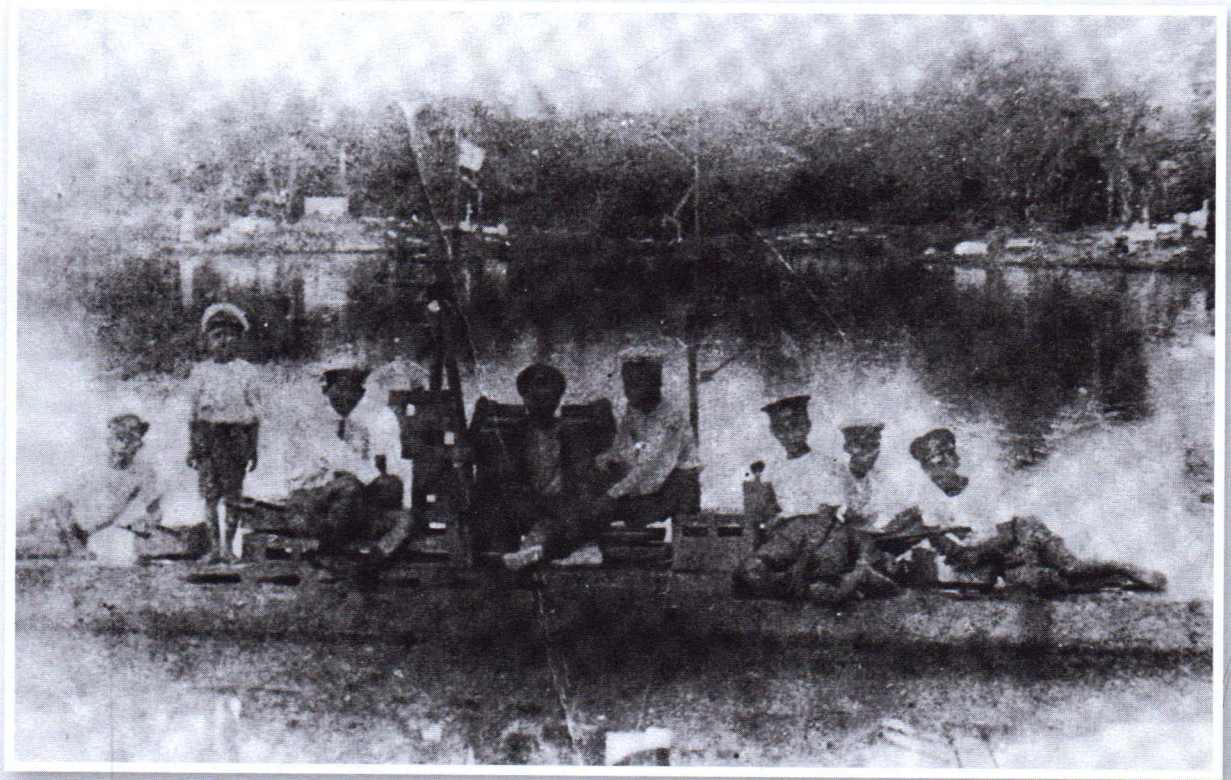

ทรงแสดงการจำลองยุทธทางเรือ ณ สระอโนดาต เขาดินวนา กรุงเทพฯ

นายเรือโทแห่งราชนาวีไทย

นอกจากได้ทรงจัดทำโครงการเกี่ยวกับเรือดำน้ำแล้ว ยังได้ทรงร่างโครงการสร้างกำลังทางเรือทั้งกองทัพไว้อีกด้วย แต่ยังไม่ได้ทรงจัดทำเป็นงานให้เรียบร้อย ก็ทรงลาออกจากกระทรวงทหารเรือเสียก่อน

สมเด็จพระบรมราชชนกมีพระประสงค์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในเรือตอร์ปิโด และออกทะเล แต่กระทรวงทหารเรือเห็นว่าไม่สมควรที่สมเด็จเจ้าฟ้าจะทรงปฏิบัติเช่นนั้น เมื่อทรงรู้สึกว่าทรงทำประโยชน์ไม่ได้พอ จึงกราบถวายบังคมลาออกจากทหารเรือ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๘ เพื่อเสด็จไปศึกษาวิชาการสาธารณสุขและวิชาแพทย์ต่อไป หลังจากทรงลาออกไปแล้วเกือบ ๑๐ ปี ทรงได้รับพระราชทานเลื่อนยศจาก นายเรือโท เป็น นายนาวาเอก

บรรณานุกรม

กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. **เจ้านายเล็กๆ - ยุวกษัตริย์** (พิมพ์ครั้งแรกในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐)

_____. **สมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลฯ และงานศิลปะ**. กรุงเทพฯ : วงศ์จร, ๒๕๓๘ (พิมพ์ในโอกาสที่พระธิดาครบ ๖ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๘)

_____. **เจ้าฟ้าทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๔ ถึง ๒๔๕๘.** กรุงเทพ - มหานคร : กองทัพเรือ ๒๕๓๕ (จัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งวันพระราชสมภพสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ๑ มกราคม ๒๕๓๕)

โครงการไทยศึกษา ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับธนาคารนครหลวงไทย จำกัด. **สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี.** (พิมพ์ในวโรกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงมีพระชนมายุ ๘๔ พรรษา ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๗)

วันปีใหม่

หม่อมหลวงสุภรัตน์ เทวกุล

มกราคม ๑

ชาวไทยได้ฉลองวันขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ มกราคม เช่นเดียวกับชาวโลกอารยะทั้งหลาย นับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๘๔ ถึงพุทธศักราช ๒๕๕๔ ในปัจจุบันเป็นเวลา ๗๐ ปีแล้ว

วันขึ้นปีใหม่ของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามคตินิยมพื้นบ้านถึง ๔ ครั้ง โดยเริ่มแรกแต่โบราณกาลไทยถือเอา**วันแรม ๑ ค่ำเดือนอ้ายหรือเดือน ๑ เป็นวันขึ้นปีใหม่** ในทางดาราศาสตร์ เป็นวันที่ดวงอาทิตย์อยู่ห่างจากเส้นศูนย์สูตรของโลกมากที่สุด ในทางพระพุทธศาสนา เป็นวันเริ่มต้นของฤดูหนาว หลังจากที่ฤดูฝนสิ้นสุดลงพร้อมกับสิ้นเทศกาลเข้าพรรษา การกำหนดวันขึ้นปีใหม่นี้ใช้หลักเกณฑ์ทางจันทรคติ คือถือเอาการโคจรของดวงจันทร์เป็นหลัก

ต่อมาเมื่อลัทธิพราหมณ์จากอินเดียแผ่ขยายเข้ามามีอิทธิพลในการดำรงชีวิตของคนไทย วันขึ้นปีใหม่ได้แปรเปลี่ยนไปเป็น**วันขึ้น ๑ ค่ำเดือน ๕** ตามคติพราหมณ์

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงศ์วโรปการ ได้ทรงคำนวณปฏิทินตามหลักทางสุริยคติ พร้อมกับทรงตั้งชื่อเดือนต่าง ๆ ทั้ง ๑๒ เดือน นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเรียกว่า **"เทวะประติทิน"** และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศใช้เป็นปฏิทินหลวงครั้งแรก **ในวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๓๒** ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ พอดี

หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในพุทธศักราช ๒๔๗๕ รัฐบาลได้จัดงานรื่นเริงวันขึ้นปีใหม่

ในวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๗ เป็นครั้งแรกในกรุงเทพ ฯ และได้แพร่ขยายออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในปีต่อมา จนถึงพุทธศักราช ๒๔๗๙ จึงกล่าวได้ว่ามีการจัดงานรื่นเริงปีใหม่ทั่วทุกจังหวัด ซึ่งในสมัยนั้นทางราชการเรียก**วันที่ ๑ เมษายนว่า วันตรุษสงกรานต์**

ในพุทธศักราช ๒๔๘๓ คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดวันปีใหม่ให้สอดคล้องกับสากลนิยม มีพลตรี หลวงวิจิตรวาทการ (กิมเหลียง วัฒนปฤดา) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ เคยรับราชการในกระทรวงการต่างประเทศ และได้ประจำการอยู่ที่สถานเอกอัครราชทูตในประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส อีกทั้งได้ผ่านงานการประชุมระดับนานาอารยประเทศในสันนิบาตชาติมาก่อน ซึ่งภูมิหลังของท่านอาจจะมีผล

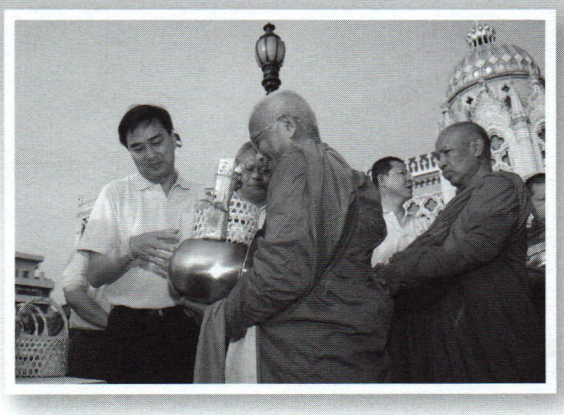

ต่อมติของที่ประชุม ฯ ที่เสนอให้วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันปีใหม่

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล จึงได้ประกาศให้**วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่** ด้วยเหตุผลว่า เพราะวันที่ ๑ มกราคม ใกล้เคียงวันแรม ๑ ค่ำ เดือนอ้าย เป็นการเริ่มต้นปีในฤดูหนาว สอดคล้องกับคติทางพระพุทธศาสนาและจารีตประเพณีของไทยแต่โบราณ และตรงกับวันปีใหม่ของนานาประเทศ โดยให้เริ่มใช้ตั้งแต่**วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔** เป็นต้นไป ดังปรากฏความตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๓๑

การปรับเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่เป็นวันที่ ๑ มกราคม ทำให้ประเทศไทยมีงานฉลองสองครั้ง คือยังคงฉลองตรุษสงกรานต์ในเดือนเมษายนอยู่ด้วย โดยได้มีการรื้อฟื้นขนบธรรมเนียมประเพณีสงกรานต์ขึ้นมาใหม่ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พุทธศักราช ๒๔๙๐ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้**ยกการพระราชกุศลสดับปกรณ์ผ้าคู่ในวันขึ้นปีใหม่ไปใช้ในพระราชพิธีสงกรานต์ ในวันที่ ๑๓ - ๑๔ - ๑๕ เมษายน**

ต่อมาเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้งดการพระราชกุศลสวดมนต์เลี้ยงพระในวันขึ้นปีใหม่ เปลี่ยนเป็น**เสด็จออกทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่** แทนในพุทธศักราช ๒๕๐๑ และวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ไปยังพระบรมมหาราชวัง ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการพระพุทธปฏิมาที่พระแท่นนพปฎลมหาเศวตฉัตรภายในท้องพระโรงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เวลา ๗ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินลงยังสนามหน้าพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย แล้วทรงบาตรพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี รัฐมนตรี ข้าราชการ ทุกกระทรวงทบวงกรม โดยจัดเป็นสายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ ๕๐ รูป นอกนั้นสายละ ๒๕ รูป รวมพระสงฆ์ ๓๐๐ รูป เสร็จแล้วเสด็จขึ้น งานนี้แต่งเครื่องแบบปรกติขาว มีสังข์แตรปี่พาทย์ประโคมตั้งแต่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงจุดเทียนจนเสด็จขึ้น และในวันที่ ๑ มกราคม ทุกปี สำนักพระราชวังได้จัดที่สำหรับลงพระนามและลงนามถวายพระพรไว้ที่พระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่เวลา ๙ นาฬิกาจนถึงเวลา ๑๗ นาฬิกา

ในกาลต่อมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้**เปลี่ยนการพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตรขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ มกราคมเป็นวันที่ ๓๑ ธันวาคม** ซึ่งเป็นวันสิ้นปี และตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตรขึ้นปีใหม่เป็นงานส่วนพระองค์ ณ พระราชฐานที่ประทับ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานกระแสพระราชดำรัสอำนวยพรแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ทุกวันสิ้นปีนับตั้งแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ดังขออัญเชิญพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันปีใหม่องค์แรกที่พระราชทานไว้เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ มาแสดง ณ ที่นี้

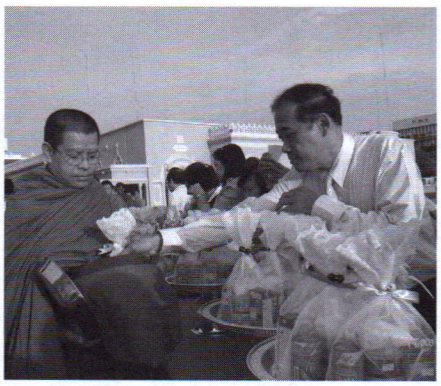

กระแสพระราชดำรัส
พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย
ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๔๙๔
วันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓

"...ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้ปรากฏตลอดมาว่า ชาติใดเสื่อมสูญย่อยยับอับปางไปก็เพราะประชาชาติขาดสามัคคีธรรม แตกแยกเป็นหมู่คณะ เป็นพรรค เป็นพวก คอยเอารัดเอาเปรียบประหัสประหารซึ่งกันและกัน บางพรรคบางพวกถึงกับเป็นไส้ศึกให้ศัตรูมาจู่โจมทำลายชาติของตน ดังนี้ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนพี่น้องชาวไทยทั้งหลาย ให้ระลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษ ซึ่งได้กอบกู้รักษาบ้านเกิดเมืองนอนของเรามานั้นให้จงหนัก แล้วถือเอาความสามัคคี ความยินยอมเสียสละส่วนตัว เพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ เป็นคุณธรรมประจำใจอยู่เนืองนิจ จึงขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลาย จงบำเพ็ญกรณียกิจของตนแต่ละคนด้วยซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทนกล้าหาญ แล้วอุทิศความเสียสละส่วนตัว ความเหน็ดเหนื่อยลำบากยากแค้นเป็นพลีบูชาบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้ก่อสร้างชาติเป็นมรดกตกทอดมาถึงพวกเราชาวไทยจนบัดนี้..."

ในปีต่อมา เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะพระราชทานพรปีใหม่แก่พสกนิกรด้วยเพลง จึงทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลง **"พรปีใหม่"** นับเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ ๑๓ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ (หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์) นิพนธ์คำร้องเป็นคำอวยพรปีใหม่ กล่าวกันว่าทรงพระราชนิพนธ์เพลงนี้เสร็จภายในเวลาครึ่งชั่วโมงเท่านั้น แล้วพระราชทานแก่วงดนตรี ๒ วง คือ วงดนตรีนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำออกบรรเลงที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวงดนตรีสุนทราภรณ์ นำออกบรรเลงที่ศาลาเฉลิมไทย ในวันปีใหม่ซึ่งตรงกับวันอังคาร ที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๕

เป็นเวลา ๕๙ ปีมาแล้วที่พสกนิกรทุกหมู่เหล่าได้ยินเพลงนี้บรรเลงขับกล่อมทุกวันขึ้นปีใหม่จนจำได้ขึ้นใจ...

สวัสดีวันปีใหม่พา ฤกษ์ยามดีเปรมปรีดิ์ชื่นชม
ข้าวิงวอนขอพรจากฟ้า โปรดประทานพรโดยปรานี
ให้บรรดาปวงท่านสุขสันต์ ให้รุ่งเรืองในวันปีใหม่
ตลอดปีจงมีสุขใจ ให้สิ้นทุกข์สุขเกษมเปรมปรีดิ์
ให้บรรดาเราท่านรื่นรมย์ ต่างสุขสมนิยมยินดี
ให้บรรดาปวงท่านสุขศรี ให้ชาวไทยล้วนมีโชคชัย
ทุกวันทุกคืนชื่นชมให้สมฤทัย ผองชาวไทยจงสวัสดี
ตลอดไปนับแต่บัดนี้ สวัสดีวันปีใหม่เทอญ

ในพุทธศักราช ๒๕๕๔ นี้ เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา จึงขอเชิญชวนประชาชนชาวไทยน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลให้ทรงพระเกษมสำราญ และทรงพระเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย สถิตเป็นมิ่งขวัญแก่พสกนิกรตลอดกาลนาน

พระที่นั่งสันติชัยปราการ และสวนสาธารณะสันติชัยปราการ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ราชบัณฑิต

เป็นบุญของชาวไทย ที่ได้เกิดและดำรงชีวิตในผืนแผ่นดินไทย ภายใต้พระบารมีของ **พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** ผู้ทรงพระปรีชาสามารถปราดเปรื่อง ทรงสมบูรณ์ด้วยทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตรธรรม และราชสังคหวัตถุ ทรงเปี่ยมด้วยน้ำพระราชหฤทัยห่วงใยเอื้ออาทรแก่อาณาประชาราษฎร์ ทรงอุทิศกำลังพระวรกาย กำลังพระปัญญา และกำลังพระราชทรัพย์ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขพสกนิกรทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยมิได้ทรงย่อท้อต่อความยากลำบากตรากตรำพระวรกาย แผ่นดินไทยจึงร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา แม้มีวิกฤติการณ์ใด ก็ทรงขจัดปัดเป่าให้ปลาตไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาพระราชทานความรักอันยิ่งใหญ่แก่พสกนิกรทั้งปวงตลอดมา ทวยราษฎร์ต่างจงรักภักดี สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

พระที่นั่งสันติชัยปราการและสวนสาธารณะสันติชัยปราการเป็นหนึ่งในอนุสรณ์สถานแห่งความจงรักภักดีของทวยราษฎร์ ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่รัฐบาลและปวงชนชาวไทยพร้อมใจกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติสำแดงความกตัญญูกตเวทีกันถ้วนหน้า

คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลสมัยดังกล่าว ซึ่งมี **นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี** เป็นประธาน ได้มีมติให้คณะกรรมการฝ่ายพิธีฯ ดำเนินการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์บริเวณ**ป้อมพระสุเมรุ** และจัดสร้างพระที่นั่งประดับตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ พร้อมท่ารับเสด็จขึ้นลงเรือพระที่นั่ง เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นถาวรวัตถุที่ระลึกแห่งพระมหากรุณาธิคุณ สถานที่นี้จะใช้เป็นที่เฝ้าฯรับเสด็จ หรือจัดพระราชประเพณี หรือประเพณีต่างๆ เช่น เฝ้ารับเสด็จในพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินโดยขบวนพยุหยาตราชลมารค

โครงการบูรณะและจัดสร้างสถานที่นี้ แบ่งเป็นโครงการย่อย ๔ โครงการ ได้แก่ **การบูรณะป้อมพระสุเมรุและการปรับปรุงภูมิทัศน์เป็นสวนสาธารณะ การก่อสร้างพระที่นั่งประดับตราสัญลักษณ์ การจัดทำประติมากรรมวิถีชีวิตบางลำพู การจัดทำหุ่นจำลองพระที่นั่ง**

พื้นที่ของโครงการนี้ เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวน ๘ ไร่ ๑๙๓ ตารางวา หน้าที่ดินกว้างติดคลองบางลำพู ความกว้างฝั่งที่ติดบ้านเจ้าพระยา ๗๘ เมตร ความยาวฝั่งถนนพระอาทิตย์ ๙๘ เมตร และความยาวติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา ๑๒๖ เมตร ในการนี้ กรุงเทพมหานครเช่าพื้นที่ใกล้เคียงป้อมพระสุเมรุ จำนวน ๒,๒๐๐ ตารางเมตร เนื่องจากมีโครงการสร้างสวนสาธารณะชุมชนอยู่แล้ว อีก ๖๑๒ ตารางวากรมโรงงานอุตสาหกรรมเช่าดำเนินการอยู่ และอีก ๕๘๑ ตารางวาบริษัท ศรีมหาราชา จำกัด เช่าดำเนินการ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นค่าธรรมเนียมเช่าช่วงที่ดินรวม ๓๓,๓๕๖,๓๐๐ บาท

ป้อมพระสุเมรุ เป็นป้อมปราการที่สร้างขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พร้อมกับการสร้างกำแพงเมืองเมื่อแรกสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานี ในปัจจุบันเป็นป้อมริมแม่น้ำเจ้าพระยาป้อมเดียวที่เหลืออยู่ จึงเป็นโบราณสถานที่ทรงคุณค่า มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ป้อมพระสุเมรุ เป็นป้อมก่ออิฐสอปูน ทรงแปด

เหลี่ยม หันหน้าออกสู่คลองบางลำพู กรมศิลปากรได้บูรณะครั้งใหญ่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ เนื่องในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ทำให้ทราบว่าป้อมและกำแพงมีรากฐานมั่นคงมาก โดยก่อเป็นฐานแผ่ อยู่ต่ำกว่าระดับผิวดินถึง ๒ เมตร วัดจากด้านเหนือไปใต้กว้าง ๔๕ เมตร สูงจากพื้นดินถึงยอดใบเสมาบนป้อม ๑๐.๕๐ เมตร และจากพื้นป้อมชั้นบนถึงหลังคาหอรบ ๑๘.๙๐ เมตร ลักษณะเป็นป้อม ๓ ชั้น มีบันไดขึ้นป้อมจากด้านในกำแพง ๓ บันได มีเชิงเทินและแผงบังปืน

ป้อมชั้นล่างและชั้นบน มีประตูออกไปสู่ส่วนหน้าของป้อม ชั้นล่างนี้มีกำแพง มีลูกป้อมแปดเหลี่ยมใหญ่แต่ละลูกป้อมเจาะช่องตีนกา หรือช่องกากบาทเล็กๆ หลายช่อง

ป้อมชั้นที่ ๒ มีบันไดทางขึ้นอยู่ทางส่วนหลังของป้อม ๑ บันไดมี ๑๖ ขั้น มีใบเสมาบนกำแพงป้อม เจาะช่องต่ำจากใบเสมาลงมาเป็นช่องโค้งปลายแหลม (Pointed Arch) ด้านละ ๔ ช่อง และมีช่องตีนกาเล็กเรียงสับหว่างกันอีก ๓ แถว ตรงกลางป้อมก่อผนังเป็นห้องๆ เพื่อเก็บกระสุนดิน ดินดำ และอาวุธ

ส่วนหอรบรูปหกเหลี่ยม และหลังคาป้อม ได้พังทลายไปแล้วตั้งแต่ในรัชกาลที่ ๕ ถึงรัชกาลที่ ๗ หลังจากบูรณะป้อมพระสุเมรุเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔ แล้ว กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนป้อมพระสุเมรุเป็นโบราณสถานของชาติ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๖๔ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๙

การบูรณะป้อมพระสุเมรุ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๒ มีแนวทางที่จะปรับปรุงให้มีสภาพสวยงามแบบดั้งเดิมและให้มีสีสันงดงาม โดยบูรณะบริเวณโดยรอบประกอบด้วยพันธุ์ไม้ต่างๆ และเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของป้อม กรมศิลปากรได้จัดทำป้ายแสดงประวัติของป้อมมาติดตั้งไว้ ปรับปรุงพื้นที่ภายในป้อม จัดเป็นพิพิธภัณฑ์ และคงรักษาสิ่งของโบราณวัตถุที่ขุดค้นพบในบริเวณป้อม มีพื้นดินเปิดหลุมบริเวณมุมป้อมไว้ จัดทำเป็นบ่อลึกเท่าระดับจริง กว้างยาวตามความเหมาะสม และจัดทำโครงสร้างต่างๆ ตามหลักฐานที่พบในบ่อแสดงไว้ตามแบบจริง เพื่อให้ประชาชนเข้าชมศึกษาหาความรู้ได้

ในการดำเนินงานบูรณะป้อมพระสุเมรุ กรมศิลปากรได้จัดทำโบราณคดีสภาพภูมิทัศน์ จัดทำโบราณคดีเพื่อการบูรณะ โดยขุดรอบฐานป้อม จัดทำแผนการบูรณะ เริ่มตั้งแต่บูรณะหอรบเชิงเทิน ซึ่งเป็นส่วนยอดของป้อมก่อน แล้วจึงบูรณะบริเวณฐานป้อมเป็นแผนสุดท้าย เพื่อให้สัมพันธ์กับการขุดสำรวจสภาพภูมิทัศน์

การบูรณะป้อมพระสุเมรุ ใช้งบประมาณ ๑๐,๔๕๗,๑๗๗ บาท กรมศิลปากรรับผิดชอบดำเนินการ

นอกจากการบูรณะป้อมพระสุเมรุแล้ว คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ได้มอบให้กรมศิลปากรดำเนินการก่อสร้างถาวรวัตถุที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งในบริเวณป้อมพระสุเมรุ คือ **พระที่นั่งประดับตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ** ซึ่งต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาพระราชทานนามว่า **"พระที่นั่งสันติชัยปราการ"**

พระที่นั่งสันติชัยปราการ นี้ สร้างขึ้นในบริเวณป้อมพระสุเมรุ ซึ่งอยู่ตรงคุ้งน้ำที่มีทิวทัศน์สวยงาม **พลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น อธิบดีกรมศิลปากร** ขณะนั้นมียศเป็นนาวาอากาศเอก เป็นสถาปนิกผู้เชี่ยวชาญสถาปัตยกรรมไทย เคยมีผลงานสถาปัตยกรรมไทยสำคัญ เช่น พระเมรุมาศถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นผู้ออกแบบพระที่นั่งนี้

พระที่นั่งเป็นแบบสถาปัตยกรรมไทย ขนาดย่อม กว้าง ๘.๗๐ เมตร และยาว ๑๔.๒๐ เมตร รวมเนื้อที่ ๑๒๓.๕๔ ตารางเมตร สูง ๙ เมตร แผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีชานต่อจากตัวพระที่นั่งทั้ง ๓ ด้าน เว้นด้านทิศตะวันออก เป็นทางเสด็จพระราชดำเนิน มีบันได ๕ บันได เป็นทางเสด็จด้านทิศตะวันออก และบันไดเล็ก ๒ บันได และบันไดลงสนามด้านทิศตะวันตก ๒ บันได ตัวพระที่นั่งโครงสร้างทั้งหมดเป็นไม้ หลังคาซ้อน ๒ ชั้น จัตุรมุข ด้านทิศตะวันตก ตะวันออก เป็นมุขประเจิด ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ไม้จำหลักลายประกอบหลังคาปีกนกโดยรอบที่ปลายตะเฆ่ลิบ หลังคาปีกนกนาคปักทั้ง ๔ มุข หน้าบันประดับตราสัญลักษณ์งานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ปิดทองล้อมรอบด้วยลายสลักก้านขดหัวนาค เสาเป็นเสาไม้แปดเหลี่ยม เฉพาะแถวนอกมีบัวปลายเสา หว่างช่วงเสามีคูหาไม้จำหลักลายทุกช่องเว้นห้องสรง ที่หน้าเสามีคันทวยรับชายคาปีกนก ที่เพดาน ขื่อ คอสอง ปิดทองลายฉลุ ลายดอกไม้ พื้นทั้งหมดเป็นหินอ่อน ที่หน้าห้องสรงติดตั้งฉากบังเขียนลายรดน้ำรูปไม้ดัด หยักลูกกรงไม้จำหลักลายเลียนแบบพนักกันยาเรือพระที่นั่ง ฐานโครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐ ฉาบปูน เป็นลวดบัว

พระที่นั่งองค์นี้ มีลักษณะเรียบง่าย ภายนอกทาสีแดงทั้งหลัง ซึ่งแสดงถึงฐานันดรของพระมหากษัตริย์ ไม่ปิดทอง แต่อวดความงามของฝีมือช่างแกะสลักไม้ที่บริเวณเชิงชาย หน้าบัน คันทวย ใบระกา และเนื่องจากเป็นสถานที่ที่จะใช้เกี่ยวกับพระราชพิธีทางน้ำ จึงมีลวดลายเกี่ยวกับน้ำ เช่น คันทวยเป็นรูปสัตว์น้ำนาค เป็นต้น การที่ไม่ปิดทองทั้งหลังยกเว้นดวงตรา

สัญลักษณ์ที่หน้าบัน เพื่อมิให้ข่มโบราณสถานสำคัญที่อยู่ใกล้เคียง คือ ป้อมพระสุเมรุ

การดำเนินการออกแบบและจัดสร้าง ใช้เวลาประมาณ ๘ เดือน ขั้นตอนการดำเนินงานคือ เขียนแบบ ขยายแบบเท่าจริง และมอบชิ้นส่วนไม้ที่จะแกะสลักให้ช่างภายนอกที่ผ่านการทดสอบฝีมือจากกรมศิลปากรแล้ว แยกกันไปดำเนินการ โดยช่างจากกรมศิลปากรควบคุมให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด หลังจากนั้นจึงนำชิ้นส่วนต่างๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วทันเวลากำหนด โครงสร้างพระที่นั่งใช้ไม้ตะเคียน ไม้แกะสลักลวดลายใช้ไม้สัก เป็นการอวดฝีมือประติมากรรมแกะสลักไม้อันเป็นศิลปะประจำชาติ เป็นภูมิปัญญาไทยอีกด้วย งบประมาณในการก่อสร้างพระที่นั่ง เป็นเงิน ๗,๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดล้านเจ็ดแสนบาทถ้วน)

พระที่นั่งสันติชัยปราการนี้ หลังจากดำเนินการจัดสร้างเสร็จและน้อมเกล้าฯ ถวายแล้ว สำนักพระราชวังเป็นผู้ดูแลรักษาและกำหนดการใช้งานในพระราชพิธีและงานประเพณีต่อไป

นอกจากบูรณะป้อมพระสุเมรุ และก่อสร้างพระที่นั่งสันติชัยปราการแล้ว กรุงเทพมหานครยังได้รับมอบหมายให้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่รอบป้อมพระสุเมรุ ถนนพระอาทิตย์ เป็นสวนสาธารณะ ซึ่งได้รับพระราชทานนามสวนว่า **สวนสาธารณะสันติชัยปราการ**

พื้นที่บริเวณโดยรอบป้อมพระสุเมรุ แต่เดิมเคยเป็นบริเวณที่มีต้นไทรและต้นลำพูขึ้นอยู่หนาแน่น ต้นไม้เหล่านี้เป็นต้นไม้ประจำท้องถิ่นกรุงรัตนโกสินทร์มาแต่อดีต ในปัจจุบัน ยังคงมีต้นไทรยืนต้นอยู่ริมถนนฝั่งตรงข้ามป้อม ต้นลำพูนั้นมีธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัยของแมลงหิ่งห้อย ซึ่งยามค่ำคืนจะมีแสงจากลำตัวหิ่งห้อยเป็นประกายระยิบระยับ อันเป็นสัญลักษณ์สำคัญในอดีตของชาวบางลำพู สภาพก่อนปรับปรุง ริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ป้อมพระสุเมรุนี้เป็นท่าขนทรายขึ้นจากเรือ

กรุงเทพมหานคร จัดทำโครงการปรับปรุงบริเวณรอบป้อมพระสุเมรุให้เป็นสวนสาธารณะที่มีภูมิทัศน์สวยงาม เพื่อลดความแออัด เปิดโล่งให้เป็นพื้นที่สีเขียวมากที่สุด พัฒนาสภาพแวดล้อมให้ประชาชนมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ได้อนุรักษ์ระบบนิเวศของพื้นที่ โดยเปิดโล่งให้เห็นความสง่าของป้อมพระสุเมรุ อันเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ปลูกไม้ยืนต้นอันเป็นพันธุ์ไม้เอกลักษณ์ของบริเวณนี้แต่ดั้งเดิม คือ ต้นไทรและต้นลำพู เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และขยายพันธุ์หิ่งห้อย และเพื่อให้มีความร่มรื่นเหมาะสมสำหรับเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ต้นไม้ที่ปลูกนั้น ไม้สำคัญ คือ ลำพู เดิมมี ๒ ต้น ปลูกเพิ่มเป็น ๕ ต้น ราชพฤกษ์ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำชาติ ปลูกใหม่ ๒๗ ต้น พิกุล ปลูกใหม่ ๑๕ ต้น และปลูกต้นไม้ในวรรณคดีอีกหลายชนิด เช่น จำปี จำปา ลำดวน ปีบ อโศกสปัน ต้นโมก รวมต้นไม้ที่ปลูกใหม่ ทั้งต้นใหญ่และต้นเล็ก ทั้งหมด ๘๖,๙๕๕ ต้น

สวนสาธารณะสันติชัยปราการ นี้ เป็นสวนสาธารณะแห่งแรกของประเทศไทย ที่ได้ออกแบบโดยยึดหลักการที่เอื้ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการ และมีลักษณะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environmental Accessibility)

กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๕๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าสิบห้าล้านห้าแสนบาทถ้วน) เป็นงบประมาณที่รัฐบาลอนุมัติจัดสรรจากงบรายจ่ายประจำปี ๒๕๔๒ (งบกลาง) ในรายการค่าใช้จ่ายในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และงบประมาณสมทบจากกรุงเทพมหานคร ใช้เวลาก่อสร้างตามสัญญา ๖ เดือน

สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งในบริเวณสวนสาธารณะสันติชัยปราการก็คือ **ประติมากรรมวิถีชีวิตบางลำพู** ซึ่งออกแบบโดย **นายนนทิวรรธน์ จันทนะผลิน** ศิลปินแห่งชาติ ประติมากรผู้มีชื่อเสียงจากมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นประติมากรรมประเภทนูนต่ำ (Bas Relief)

สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตของชาวชุมชนบางลำพูด้านต่างๆ ตั้งแต่สมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ เนื่องจากบริเวณนี้เป็นท่าพักแรมของคนเดินทางติดต่อค้าขายติดต่อกิจการต่างๆ ทั้งนี้เพราะในอดีตแม่น้ำคือหัวใจของการสัญจร ยังไม่มีถนนหนทางเหมือนเช่นปัจจุบัน การเดินทางจึงใช้ทางเรือเป็นทางคมนาคมสำคัญ บริเวณบางลำพูเคยเป็นชุมชนเก่าของมอญและแขก และในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๒-๕ เคยเป็นชุมชนค้าขายผลไม้ ดอกไม้ ขนมไทย ในรัชกาลที่ ๕-๗ เป็นชุมชนดนตรีไทยและการแสดงต่างๆ กรมศิลปากรเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างประติมากรรมนี้ ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านแปดแสนบาทถ้วน)

สิ่งก่อสร้างในบริเวณสวนสาธารณะสันติชัยปราการอีกอย่างหนึ่ง คือ **"ท่าเสด็จ"** หรือ ท่าขึ้นลงเรือ เนื่องจากแต่เดิมที่บริเวณนี้เป็นท่าเรือสำคัญของชุมชน และโดยที่โครงการได้ก่อสร้างพระที่นั่งสันติชัยปราการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะใช้เป็นที่ประทับทอดพระเนตรพระราชพิธีทางน้ำ และเป็นที่รับรองพระราชอาคันตุกะและแขกเมืองด้วย จึงมีการก่อสร้าง **"ท่าเสด็จ"** ออกแบบให้เป็นท่าลอยตัว สามารถนำเรือมาผูกติดกับทุ่น เช่นเดียวกับทุ่นที่ท่าราชวรดิฐ ยามปกติจะ

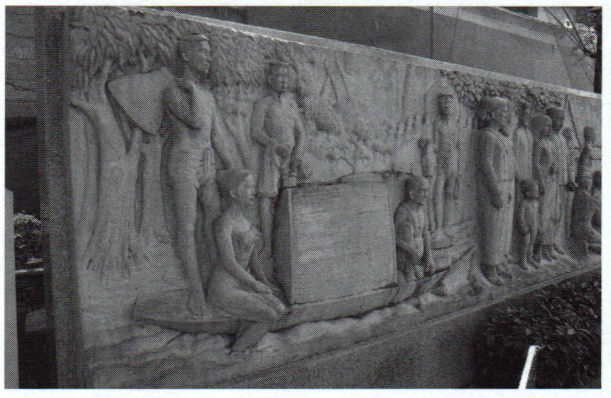

เก็บรักษาไว้ที่กรมอู่ทหารเรือ แบบ **"ท่าเสด็จ"** เป็นแบบเรียบง่าย เมื่อนำมาใช้ในพระราชพิธี จะตกแต่งด้วยผ้าระบายสวยงาม ท่าเสด็จนี้ใช้เวลาก่อสร้าง ๓ เดือน ๗ วัน งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)

หุ่นจำลองพระที่นั่งสันติชัยปราการ

ในการดำเนินงานตามโครงการนี้ กรมศิลปากรได้รับมอบหมายให้จัดสร้างหุ่นจำลองพระที่นั่งสันติชัยปราการ ขนาดเล็ก มาตราส่วน ๑ ต่อ ๕๐ เท่าของพระที่นั่งองค์จริง ทำด้วยโลหะเงินขนาด ๙๐-๙๕ เปอร์เซ็นต์ ความหนาของแผ่นเงิน เบอร์ ๒๒-๒๗ น้ำหนักเงิน ๔.๕ กิโลกรัมหรือ ๒๗๐ บาท ใช้เทคนิคการขึ้นรูปแกะสลัก บุดุนลวดลายนูน ขัดเงาผิวมัน ประดับสัญลักษณ์ตราพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ทำด้วยเงิน ไว้ที่หน้าบัน พระที่นั่งจำลองนี้ถอดออกได้เป็นชิ้นๆ ใช้เวลาดำเนินการ ๕ เดือน ใช้เงินงบประมาณค่าก่อสร้าง ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

หุ่นจำลองพระที่นั่งสันติชัยปราการนี้ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เป็นผู้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในนามของรัฐบาล ข้าราชการ และประชาชน ในงานสโมสรสันนิบาต และงานถวายพระกระยาหารค่ำเฉลิมพระเกียรติและถวายพระพรชัยมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่ทำเนียบรัฐบาล วันพฤหัสบดี ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๒ เวลา ๒๐.๐๐ น.

พระธรรมวิสุทธิมงคล หรือ หลวงตามหาบัว
กับโครงการผ้าป่าช่วยชาติ

ทรงสรรค์ นิลกำแหง

พระธรรมวิสุทธิมงคล หรือ หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เจ้าอาวาสวัดป่าบ้านตาด อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เกิดเมื่อวันอังคารที่ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ นามเดิม บัว โลหิตดี เป็นบุตรนายทองดี นางแพง โลหิตดี ชาวบ้านตาด ท่านเป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด ๑๖ คน หลวงตามหาบัวศึกษาจบเพียงชั้นประถมปีที่ ๓ เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี จึงอุปสมบทที่วัดโยธานิมิตร บ้านหนองขอนกว้าง ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีพระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) วัดโพธิสมภรณ์ เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายานามว่า ญาณสมฺปนฺโน แปลว่า ถึงพร้อมแล้วด้วยการหยั่งรู้ เมื่อได้เริ่มศึกษาปริยัติธรรม ท่านมีความสงสัยว่าหากท่านดำเนินตามรอยพุทธสาวกครั้งพุทธกาลจะได้เป็นพระอรหันต์บรรลุพระนิพพานหรือไม่ จึงตั้งสัจจาธิษฐานว่า เมื่อเรียนจบเปรียญ ๓ ประโยคจะปฏิบัติธรรมอย่างเดียวเท่านั้นเพื่อให้ได้พ้นทุกข์ในชาตินี้

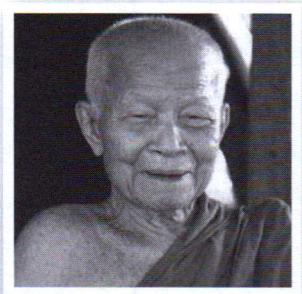

ต่อมาท่านมีโอกาสได้พบพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ซึ่งเป็นอาจารย์องค์สำคัญที่สุดในชีวิตของท่าน

หลวงตามหาบัวจึงได้เริ่มปฏิบัติกรรมฐานอย่างจริงจังกับพระอาจารย์มั่น และได้ปลีกวิเวกตามป่าเขาแถบจังหวัดนครราชสีมา และภาคอีสานเป็นส่วนใหญ่ จนพุทธศักราช ๒๔๙๘ จึงเดินทางกลับมาตุภูมิที่บ้านตาดเพื่อดูแลโยมมารดา ชาวบ้านได้นิมนต์ให้ท่านอยู่เป็นหลัก ณ ที่นั้น และได้ร่วมกันบริจาคที่ดินทั้งจัดซื้อเพิ่มเติมอีกรวมประมาณ ๓๐๐ ไร่ ตั้งเป็น**วัดป่าบ้านตาด** เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมอันสงบเรียบง่าย เป็นที่เลื่อมใสของพุทธศาสนิกชนทั่วประเทศแต่นั้นมา

หลวงตามหาบัว เจ้าอาวาสวัดป่าบ้านตาด ได้รับสถาปนาสมณศักดิ์เป็น**พระธรรมวิสุทธิมงคล** เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ ท่านจำพรรษาอยู่ ณ วัดป่าบ้านตาดมาโดยตลอด จนกระทั่งมรณภาพเมื่อวันอาทิตย์ ที่ ๓๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ สิริอายุ ๙๗ ปี ๕ เดือน ๑๘ วัน พรรษา ๗๗

เมื่อประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในพุทธศักราช ๒๕๔๐ หลวงตามหาบัวได้ตั้ง **"โครงการผ้าป่าช่วยชาติ"** ด้วยเห็นว่าจำเป็นต้องอาศัยความสามัคคีและความเสียสละของประชาชนชาวไทยทุกคนอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาวิกฤติของชาติครั้งนี้ โดยใช้ธรรมะเป็นสื่อ **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี** มีพระกรุณารับเป็นประธานโครงการ รวบรวมทองคำและเงินดอลลาร์สหรัฐ มอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยนำเข้าคลังหลวงได้ถึง ๑๕ ครั้ง ได้รับบริจาคทองคำน้ำหนักรวม ๑๒,๐๘๗.๕๐ กิโลกรัม และเงินดอลลาร์สหรัฐ ๑๐,๘๐๓,๖๐๐ ดอลลาร์ แม้จนเมื่อท่านละสังขารก็ยังปรากฏในพินัยกรรมว่า เงินที่ผู้มีจิตศรัทธาถวายร่วมในการบำเพ็ญกุศลศพของท่านทั้งหมด ให้นำสมทบในโครงการผ้าป่าช่วยชาติ

โครงการผ้าป่าช่วยชาติ

กุศลเจตนาอันประเสริฐที่พระธรรมวิสุทธิมงคลหรือหลวงตามหาบัว ได้นำปฏิบัติให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เห็นผลของสามัคคีธรรมและความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมืองโดยพร้อมเพรียงกันตลอดเวลา ๑๔ ปีของโครงการ กอปรด้วยการปฏิบัติและเผยแพร่พระธรรมที่ท่านได้บำเพ็ญมาตลอดชีวิต ท่านคงจะได้บรรลุมรรคผลพระนิพพานสมสัจจาธิษฐานทุกประการ

ประมวลบทเทศน์เกี่ยวกับ “โครงการผ้าป่าช่วยชาติ”

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๑

“บิณฑบาตเงิน”

ดีละ เอามานี่ก็หลวงตาช่วยทำบุญให้ หลวงตาทำงานแทนพี่น้องทั้งหลายต่างหากนะ ศรัทธาเป็นของพี่น้องทั้งหลาย สมบัติบุญกุศลทั้งหลายเป็นของท่านทั้งหลายเอง หลวงตาเป็นผู้ทำหน้าที่แทน ๆ เท่านั้น เหล่านี้เข้าเท่าไรก็ออกเท่านั้น ออกเรื่อย ๆ

เราไม่ได้หยุดสักวันนะ ตั้งแต่วันจันทร์มาเรื่อยจนกระทั่งถึงวันศุกร์ ไปโรงพยาบาลนั้น ๆ ทุกวัน ๆ เอาของไปแจก เอาพวกอาหารไปเทลงเลย พวกข้าวสาร เครื่องกระป๋องอะไร มันหลายอย่าง เต็มรถพอดี ๆ เมื่อวานนี้ไปส่องดาว ส่องดาวนี้ก็ช่วยมาก หลายล้านทั้งรถ ทั้งติดหนี้ ทางรัฐบาลว่าจะให้เงินงบประมาณมาให้ซื้อของในวงเงินเท่านั้น ทีนี้เวลาซื้อของมาแล้วเขาไม่มีเงินมาให้ ตกลงเลยมาทวงหนี้ตรงนี้ละ เราใช้หนี้ให้

ใช้หนี้ให้หลายโรงปีนี้ นี่ละเป็นต้นเหตุที่ให้เราได้คิดถึง เรื่อง*บิณฑบาตเงินพี่น้องทั้งหลายช่วยชาติเรา* เพราะรัฐบาลถึงขนาดที่ว่าไม่มีเงินเดือนจ่ายให้ข้าราชการที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาล มาขอหลายโรงแล้ว นี่ละสะดุดใจเอามาก เพราะฉะนั้นจึงได้ปรารภขึ้นมาถึงเรื่องการที่จะบิณฑบาตเงินช่วยชาติ บิณฑบาตหมดทั่วประเทศนี้แหละ กำลังเสนอเข้าไปทางภายใน ไม่ทราบทางโน้นจะว่ายังไงกัน

เรามีแต่ความเมตตาสงสารล้นหัวใจ ไม่ใช่ธรรมดานะ ล้นหัวใจ ครอบโลกธาตุเลย ความเมตตาแต่การปกครองบ้านเมือง บริหารบ้านเมือง เราไม่รู้ เพราะฉะนั้นจึงต้องส่งเข้าไปปรึกษาหารือทางโน้นเห็นดียังไง ถ้าทางโน้นเห็นดีด้วย เราพร้อมเสมอ เราบอก

เราจะช่วย เอาชื่อของเราลงไป ออกโทรทัศน์ออกเลย ถ้าเป็นของอย่างนี้แล้วเปิดเลย

คือเราตั้งใจช่วยโลกจริง ๆ ด้วยน้ำใจของเรา มีเท่าไรทุ่มหมดเลย เราได้บอกว่า วัดนี้อย่างน้อยที่สุดหนึ่งล้าน ตั้งไว้เลย ให้เลยทันทีหนึ่งล้านเป็นอย่างน้อย แต่เวลาเริ่มเข้าจริง ๆ อาจจะมากกว่านั้น ตั้งพื้นฐานไว้ล้านหนึ่งเลย ถ้าทางรัฐบาลเห็นดีด้วยแล้วเราก็เอาทันทีเลย เพราะเราเป็นผู้เสนอเรื่องเหล่านี้ ถ้าทางโน้นไม่เอาก็จะทำยังไง

บ้านเมืองเรารู้สึกว่ายุบยอบลงมาก เพราะฉะนั้นจึงได้เตือนพี่น้องทั้งหลายให้ประหยัดนะ อย่าลืมเนื้อลืมตัว ทุกสิ่งทุกอย่างให้ใช้พอประมาณ ๆ การอยู่การกินการใช้การสอยให้พอประมาณ อย่าลืมเนื้อลืมตัว ให้เป็นเนื้อเป็นหนังของตัวเองบ้าง เวลานี้แสดงให้เห็นชัดเจนแล้ว ประเทศเพื่อนบ้านเขา พอพูดอย่างนี้มาก็ไม่กี่วันนะก็ได้ทราบข่าวว่าเขายึด นั่นเห็นไหมล่ะ ติดหนี้เขา ไม่มีเงินให้เขา เขาเข้ายึดธนาคาร ยึดทั่วประเทศเลย นี่แบบกลืนเงียบกินเงียบ เขาเรียกสงครามเศรษฐกิจ กินแบบนี้ละ

เพราะฉะนั้นเราจึงรีบตื่นเนื้อตื่นตัวนะ เดี๋ยวเขามาฮุบเอากรึบทีเดียวแล้วหมด เมืองไทยเราหมด ไม่เคยเป็นขี้ข้าของใครเลย จะมาเป็นขี้ข้าของเขา โอ๊ย ให้ตายเสียทั้งประเทศนี้เสียดีกว่าจะไปเป็นขี้ข้าคน นี่ละเราสลดสังเวชตอนนี้ เพราะฉะนั้นเราจึงได้ออกลวดลายบ้างว่างั้นเถอะ ปีนี้หลวงตาออกลวดลาย เอ้า ชื่อของเราเอาออกเลย

แต่ก่อนใครมาถ่ายรูปหรือมาอะไรไม่ได้ทั้งนั้น แต่เวลาออกเพื่อชาตินี้ออกเลย จะออกทางโทรทัศน์ออกทางไหนออกเลย เราพร้อมเสมอเพื่อชาติ เราไม่มีอะไรในตัวของเรา มีแต่เพื่อชาติทั้งนั้น จะออกทางไหนก็ตาม เอาชื่อเราออกหน้า ๆ ได้เลย บอกว่าได้เลยได้ทั้งนั้น เปิดเลยถ้าอย่างนี้ เราเพื่อชาตินี่

โถ ชาติล่มจมเป็นของเล็กน้อยเมื่อไร ให้ตายเสียดีกว่าชาติจะล่มจม ไปเป็นขี้ข้าเขามีอย่างเหรอ นี่ซิจึงว่าเมืองไทยเราให้ต่างคนต่างเป็นจิตเป็นใจเป็นเนื้อเป็นหนังของตัวเอง ให้สงวน รักชาติทุกคนๆ หากเรื่องราวมันเกิดขึ้นมาที่จะให้เป็นอย่างที่ว่านี้จริงๆ แล้ว ทุกคนทุกบาททุกสตางค์ให้เพื่อตัวเอง เพื่อตัวเองก็เพื่อชาตินั่นเอง อย่าตระหนี่ถี่เหนียว ฟาดลงไปเป็นล้านๆ เป็นไรคนหนึ่งๆ แล้วก็ท่วมปิ๋งเลยแหละ เงินเราทั้งชาติ

ติดหนี้เขาตั้งแสนกว่าล้าน นี่ที่เราตกใจเอามากนะ ตื่น รู้สึกว่าสะดุดใจ เวลาสอบถามเขาเขาว่าติดหนี้เขาตั้งแสนกว่าล้าน น้อยเมื่อไร แล้วเพื่อนบ้านเขาถูกยึด ถูกยึด นี่ละติดหนี้เขามาก เขายึดเอา ยึดเอา เรานอนใจอยู่ได้เหรอ แต่ก่อนเรายังไม่ได้ยินเพื่อนบ้านเขาถูกยึดนะ พอพูดอันนี้แล้วเรากลัวจะถูกยึด กลัวจะถูกเขากำเอาทีเดียวแล้วตายนะ สงครามนี้สงครามเงียบนะ กลืนทีเดียวไม่ต้องเคี้ยว ต้องระวังให้ดีนะ ให้รีบตื่นเนื้อตื่นตัว พอว่าอย่างนั้นไม่นานได้ยินข่าวแล้วถูกเขายึดอย่างที่ว่า เอาเลย นี่มันเป็นอย่างนั้นเสียจะทำยังไง

ชาติเป็นใหญ่มากที่สุด พระมหากษัตริย์อยู่ตรงกลาง ชาติห้อมล้อมหมดทั่วประเทศ ห้อมล้อมหมด พระมหากษัตริย์อยู่ตรงกลาง เป็นจุดศูนย์กลาง เป็นแก่น เป็นรากแก้ว อยู่ตรงนี้ เราทำนี้เราทำเพื่อชาติ ห้อมล้อมด้วยพระมหากษัตริย์ ก็เป็นสง่าราศีซิเมืองไทยเรา ถูกเขากดพรึบทีเดียวหมดเลยไม่มีเหลือ พระมหากษัตริย์ก็ไม่มีศักดิ์ศรีอะไรเลยถ้าเขาได้ฮุบไปแล้วนะ ฮุบไปแล้วหมดเลย ชาติไทยไม่มีความหมายจะว่ายังไง เราต้องการเหรอความไม่มีความหมายในชาติของเราซึ่งเคยมีความหมายมาตั้งเดิม

นี่ละเราตกใจอันนี้ถึงได้รีบตื่น เรียกว่าตื่นตัวก็ได้ เพราะเห็นทางโรงพยาบาลต่างๆ มาขอ เงินเดือนไม่มีก็มีนะ เวลานี้เราให้เงินเดือนแทน ในโรงพยาบาลไม่ได้เงินเดือนมาเท่านั้นเดือนเท่านี้เดือน เราเสียย้อนหลังให้หมดเลย เดือนละเท่าไร ๆ เสียเดือนหนึ่ง โถ ไม่ใช่น้อยๆ นะโรงพยาบาล เสียย้อนหลังให้ เงินเดือนเขาไม่มี เอ้า ให้ๆ จ่ายให้ๆ ถ้ารัฐบาลเอามาแล้ว ที่จ่ายไปแล้วก็เป็นอันว่าจ่ายไปแล้วเราไม่เอาคืน แต่เราจะไม่จ่ายต่อไปเท่านั้นเอง ที่ให้ไปแล้วก็ให้ไปเลย ที่ยังไม่ให้ถ้ารัฐบาลเอาเงินเดือนมาให้แล้วเราก็ไม่จ่าย เท่านั้นเองเวลานี้จ่ายอย่างนั้นละ จ่ายมาได้สองเดือนสามเดือนแล้วมั้ง จ่ายย้อนหลังก็มี โถ ไม่ใช่น้อย ๆ นะ มันไหลอยู่ทั่วประเทศ เหมือนตะกร้าตักน้ำ

วัดนี้เหมือนเอาตะกร้าตักน้ำ พอยกขึ้นซ่าหมดเลยไม่มีเหลือ วัดนี้ไม่มีเหลือ พอยกขึ้น เอาตะกร้าตักน้ำพอยกขึ้นซ่าหมดเลย น้ำไหลออกหมด นี่ก็เหมือนกันไหลเข้ามาแล้วก็ไหลออก ไหลออกไม่หยุดไม่หย่อน ไม่ทราบว่าแง่ไหนมุมใดที่ช่วยโลกเวลานี้ จนกระทั่งเครื่องร้อน ต้องได้บอกเรื่อยๆ ว่าเครื่องร้อน พักเครื่องก่อนๆ ถ้าว่าเงินหมดมันเสียเกียรติ ความจริงเงินหมดแต่บอกว่าพักเครื่อง ขนาดนั้นละเดี๋ยวนี้ พักเครื่องเรื่อยนะระยะนี้

โรงเรียน วงราชการต่างๆ จำเป็นอะไรเข้ามาๆ ให้ไปๆ สำคัญที่โรงพยาบาล เวลานี้เครื่องมือแพทย์ก็หลั่งไหลเข้ามา มาที่นี่หมด เราก็รับไว้ๆ สั่งเรื่อยๆ ไหลเข้ามาๆ บิลรับเงินก็ไหลเข้ามาเรื่อยๆ พอเครื่องมือตกเข้ามาถึงแล้วบิลรับเงินก็มาพร้อมๆ กัน จ่ายเรื่อย ๆ อยู่อย่างนั้นไม่ได้หยุดได้หย่อน เราช่วยเสียให้เต็มความสามารถของเรา

นี่ก็รู้สึกว่าเป็นความแน่ใจแล้วว่าโรคท้องของเราดีขึ้นโดยลำดับ แข็งแรงขึ้น เมื่อเช้านี้บิณฑบาตสุดสายนะ ได้ ๑๗๖ บาตร เฉพาะบาตรหลวงตาองค์เดียวเต็มบาตรแล้วเทๆ ๑๗๖ บาตร บิณฑบาตได้สุดสายนะถ้าธรรมดาไม่ได้ เมื่อเช้านี้บิณฑบาตได้สุดสาย รู้สึกว่าแข็งแรงขึ้นเรื่อยๆ เป็นที่แน่ใจ

แต่ก่อนเดินจากกุฏิมาศาลานี้ก็จะไม่ถึง มันอ่อนเพลียของมัน ส่วนอื่นไม่เจ็บไม่ปวดมีแต่อ่อนลงเรื่อย ๆ เอายาอะไรมาฉันก็อ่อนลงเรื่อย ไม่สนใจ ก็มียาหมอจีนนี่ ฟื้นขึ้นมาโดยลำดับลำดา เป็นที่แน่ใจว่าหายละไม่สงสัย เพราะดีขึ้นทุกวัน ดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็ทำประโยชน์ให้โลกเรื่อย ๆ อย่างนี้ละ

เราอยู่นี้อยู่เพื่อทำประโยชน์ให้โลกนะ เราไม่ได้อยู่เพื่อทำประโยชน์ให้เรา เราพูดตรง ๆ เรานี้พอแล้วทุกอย่าง ไม่มีอะไรบกพร่องแล้ว ในหัวใจของเราเต็มไปด้วยธรรม ธรรมนั้นคือธรรมพอแล้ว เต็มหัวใจแล้ว เราไม่ต้องการอะไรทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่ดิ้นทำเพื่อโลก สำหรับเราเองไม่มีความหมายอะไรละในเรื่องเหล่านี้ เราไม่เอาเราพอแล้ว เราสร้างบุญกุศลมาตั้งแต่วันบวชจนกระทั่งป่านนี้แล้ว ได้ ๖๔-๖๕ ปีแล้วมัง บวชมานี้ ตั้งหน้าสร้างความดี ความชั่วไม่สร้างตลอดมา เอาเต็มเม็ดเต็มหน่วย จนกระทั่งถึงขั้นพอแล้ว ทีนี้เราไม่เอาอะไรอีกแล้ว เราบอกชัด ๆ เลย เราบอกพี่น้องทั้งหลาย

ปี ๒๕๔๐ นี้เป็นปีที่เปิด ทุกปีเราไม่เคยเปิด รู้เท่าไรก็เหมือนไม่รู้ไม่เห็นเสีย เทศน์สอนไปเรื่อยๆ แต่ไม่ได้บอกว่าตัวรู้ตัวเห็น ปีนี้บอกเสียแล้ว บอกว่ารู้ รู้ถึงขั้นพอแล้ว ถึงขนาดที่ว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเรา เราจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว นี่พูดอีกแล้วปีนี้ ปีนี้พูด ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเราแล้ว เราจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว เพราะฉะนั้นเราจึงทำประโยชน์ให้โลกเสียเต็มเม็ดเต็มหน่วย ถึงเวลาแล้วก็ดีดผึงเดียวเท่านั้นไม่ยากอะไร

กบเขียดตายยังไง เผากบเผาเขียดยังไงเผาเราได้อย่างนั้น เพราะฉะนั้นเราจึงทำเมรุไว้นั่น ไม่งั้นจะมาหรูหรายุ่งเหยิงวุ่นวาย เมรุเรามาทำไว้เองเป็นรอยเบอร์ของเรา หลวงตาบัวตายแล้วมาเผาตรงนี้เลยนะ ถ้าหากปล่อยให้คนอื่นทำจะเต็มไปหมด ศพของเรานี้รู้สึกว่าจะหนาแน่นยิ่งกว่าศพครูบาอาจารย์ทั้งหลายนะ เพราะสายงานมันกว้างนี่นะ ถ้าพูดถึงว่าเทศน์ก็ทั่วประเทศไทย เทปก็ทั่วประเทศไทย หนังสือทั่วประเทศไทย และการทำประโยชน์ให้โลกนี้ก็ทั่วประเทศไทย ไม่ว่าภาคไหน

ช่วยทั้งนั้น ๆ เลย

สายงานมันกว้าง ทีนี้เวลาตายแล้วคนจะมากองกันอยู่นี่ซิ เราจึงต้องทำของเราไว้เสีย ทำเมรุไว้ ใครมองไปก็เห็นเมรุทำเรียบร้อยแล้ว เวลาตายแล้วจับยัดเข้านั้นเลย สบายไปเลย ไม่ให้ยุ่ง ยุ่งอะไร เงินนั้นเอาไปทำประโยชน์อย่างอื่นดีกว่าที่จะมาทำเมรุจรดเมฆนู่น เสร็จแล้วเอาไฟเผาไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไร

ฟังทุก ๆ คนนะ การทำบุญให้ทาน การทำความดีนี้มีวันพอมีเมืองพอ แต่การดำเนินหรือการดิ้นตามกิเลสนี้ไม่มีเมืองพอ ได้เท่าไรเหมือนกับไฟได้เชื้อ ได้มาเท่าไรยิ่งอยากยิ่งหิวยิ่งโหย ยิ่งดิ้นยิ่งดีด ดิ้นจนกระทั่งวันตาย นี่เรื่องกิเลสหลอกคนต้มคนไม่มีเมืองพอ แต่ธรรมแล้วพอ ดังที่พูดนี้ นี่พอแล้ว ไม่เอาอะไรอีกแล้ว ในสามแดนโลกธาตุนี้เราไม่เอาอะไรอีกแล้ว เราพอทุกสิ่งทุกอย่าง

เรามีแต่หัวใจโลกเท่านั้นมาติดข้องอยู่ในหัวใจเรา เพราะฉะนั้นเราจึงได้ช่วยโลกเต็มกำลังความสามารถ นอกนั้นเราไม่มีอะไรติดหัวใจ บอกว่าตายแล้วก็เท่านั้นละ ดีดเลย ให้ถึงเสียเมืองพอ ไม่ต้องกลับมาเกิดอีกแล้ว ให้รู้ชัด ๆ อยู่ในหัวใจนี่ซิ พระพุทธเจ้าประทับอยู่ข้างหน้าก็ไม่ทูลถามพระองค์ เพราะเป็นของอย่างเดียวกันอันเดียวกัน ถามกันทำไม

ก็เหมือนกับต่างคนต่างรับประทาน ต่างคนต่างอิ่ม ถามกันทำไม นี่ก็เหมือนกันนั่นแหละ รสเปรี้ยว รสหวาน รสเค็มอะไร ก็รู้ในชิวหาประสาท การปฏิบัติตัวความรู้มากน้อยเพียงไร ได้ผลได้ประโยชน์มากน้อยเพียงไร มันก็รู้เป็นลำดับๆ จนกระทั่งถึงขั้นพอก็รู้

จึงขอให้พากันสร้างความดี ความดีนี่แหละจะพาเราเล็ดลอดออกจากตาข่ายแห่งความเกิดตายกองกันๆ เขาตายทับเรา เราตายทับเขา เราตายทับเรา อยู่อย่างนี้มากี่กัปกี่กัลป์แล้ว บุญกุศลยังไม่พอมันก็ต้องได้ดิ้นได้ดีดอยู่ในกองทุกข์นี่แหละ เมื่อกุศลพอแล้วดีดออกทีเดียวผึงเลย พอแล้ว ถ้าพอแล้วเท่านั้นไม่ต้องกลับมาดีดมาดิ้นในกองทุกข์นี้อีกแหละ

สร้างความดีนี้พอ ถ้าสร้างความชั่วสร้างเท่าไรไม่พอ วิ่งตามกิเลส วิ่งเท่าไรไม่พอ เอาจนตายทิ้งเปล่าๆ นั่นแหละ เศรษฐีมหาเศรษฐีก็กองทุกข์ท่วมท้น เราอย่าไปมองดูโลก ดูกิริยาอาการเครื่องประดับร้านเขาซิ ให้มองดูในร้านเขาด้วย ภายในร้านมีอะไรอยู่ในนั้น ข้างนอกประดับร้านด้วยความสวยงามหรูหราฟู่ฟ่า แต่มองเข้าไปข้างในมีแต่ขี้หมูราขี้หมาแห้ง

นี่มองอันนั้น โอ๊ย อันนั้นหรูหรา คนนั้นเขามั่งมีศรีสุข เขามีเงินมีทองมีข้าวมีของ เขามียศถาบรรดาศักดิ์สูง อันนี้เป็นเครื่องประดับร้าน แต่ดูหัวใจแต่ละคน ๆ แล้วเป็นไฟทั้งกองๆ ใหญ่เท่าไรยิ่งกองไฟกองใหญ่ นั่นดูให้ถึงความจริง ธรรมะพระพุทธเจ้าดูให้ถึงความจริง

โลกร้อนเพราะหัวใจคนร้อนต่างหาก สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ร้อน จะร้อนอะไรสิ่งเหล่านี้ ดิน น้ำ ลม ไฟ อิฐปูนหินทราย ก่อสร้างขึ้นไปจรดเมฆก็ได้ แต่มันไม่ร้อนอันนั้น แต่คนที่ดิ้นดีดก่อนี่ซิ เสาะแสวงหาเรื่อง มันเดือดร้อนเพราะอันนี้ต่างหาก เพราะฉะนั้นให้รู้จักประมาณ ทำอะไรก็ให้รู้จักประมาณ ถ้ารู้จักประมาณแล้วไม่ค่อยมีความทุกข์มาก คนเรา

สำคัญตัวโลภนี่นะ ตัวโลภนี่ขึ้นจากตัวราคะตัณหา ราคะตัณหาเป็นตัวหนุนให้ความโลภเกิดขึ้น ความโลภไม่ได้อย่างใจก็โกรธก็แค้น นี่ละสองสามตัวนี่เป็นตัวสำคัญมากทำลายโลก ยิ่งดีดยิ่งดิ้นยิ่งส่งเสริมตัวราคะตัณหานี้ไปที่ไหนมีแต่การส่งเสริมกันทั้งนั้น ดูที่ไหนดูไม่ได้นะ โห พิลึกมันจะเอาให้ตายจริงๆ นี่ราคะตัณหา

ครูอาจารย์ทั้งหลายก็ล่วงไปๆ จะหมดแล้วนะ สายหลวงปู่มั่นนี้หมดแล้ว ทีนี้หมดแล้ว ก็ยังเหลือแต่เราเอาหัวค้ำฟ้าไว้คนเดียวนี่ เดี๋ยวนี้มาอยู่เรานะนี่ องค์นั้นล่วงไปองค์นี้ล่วงไปที่อายุพรรษาแก่กว่าเรานะ ค่อยล่วงไปๆ ลงมาถึงเราก็ก๊ก เดี๋ยวนี้ถึงเราก็ก๊กแล้วนะ เราเอาหัวค้ำฟ้าไว้เดี๋ยวนี้ ก็ยังเหลืออยู่องค์เดียว สายหลวงปู่มั่นมีหลวงตาบัวว้อก ๆ อยู่นี่องค์เดียว นอกนั้นก็ไปหมดแล้ว หมดแล้วนี่เราวิตกมาก

การแนะนำสั่งสอนพระเณรก็สั่งสอนเต็มเหนี่ยวตั้งแต่ ๒๔๙๓ มาจนกระทั่งป่านนี้ ถ้าจะได้ประโยชน์ก็ได้ ถ้าไม่ได้ก็ไม่ได้เท่านั้นละ เราก็สอนเต็มกำลังความสามารถ **การสอนเราไม่ได้สอนด้วยความสงสัย เราสอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย สอนด้วยความแน่ใจทุกอย่าง พระเณรจะเอาเป็นผลเป็นประโยชน์ได้ก็ควรจะได้** ถ้าไม่ได้ก็นอนตายกองกันอยู่นี้ เราก็สุดกำลังความสามารถของเราแล้วจะทำยังไง

วันนี้พูดเพียงเท่านี้ละนะ ไม่พูดมากละ ให้พากันทำความดี อย่าลืมนะความดี อย่าหลงตามกิเลสมันจะพาจมหมดบ้านหมดเมืองเรานี่นะ ●

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๑

“เข้าคลังหลวงล้วน ๆ”

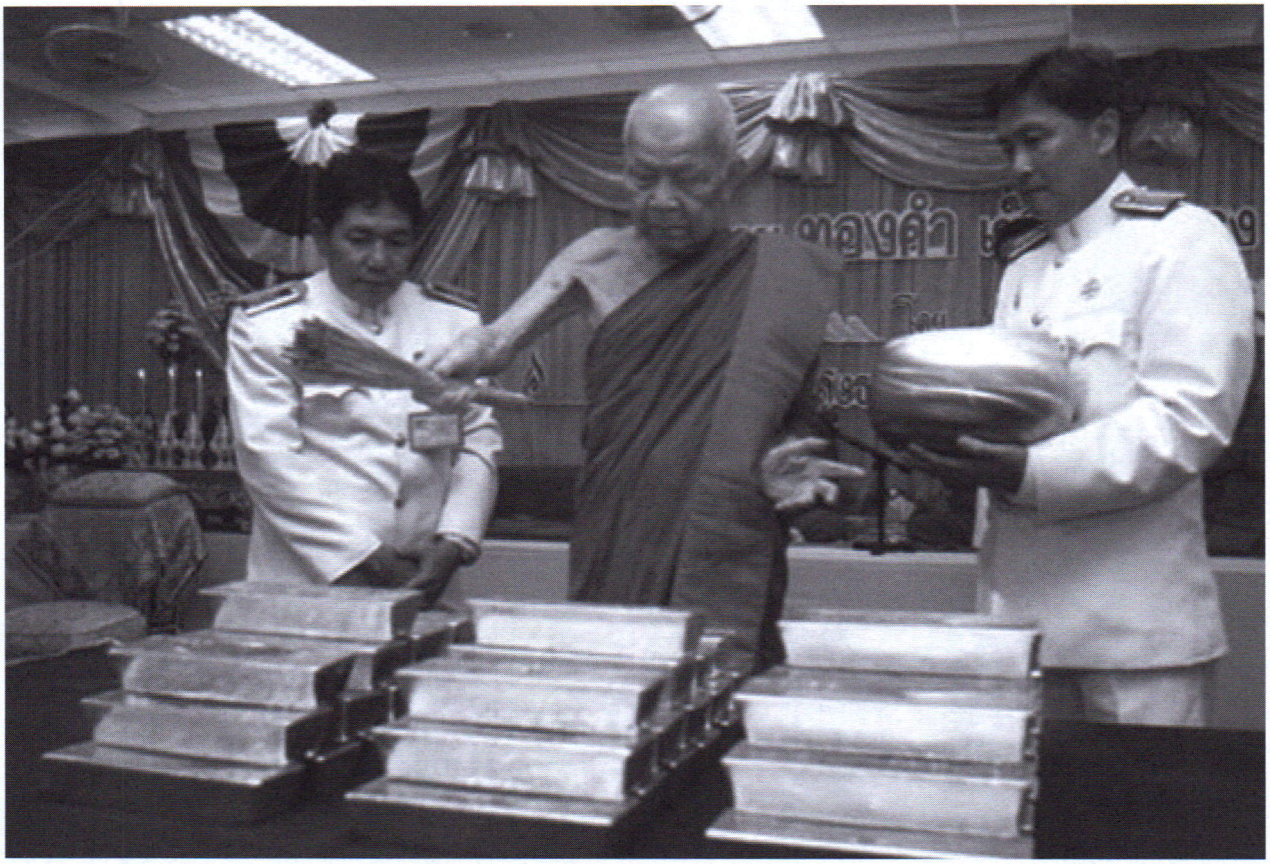

เราต้องได้ประกาศให้ประชาชนทราบเรื่อย ๆ ไม่งั้นไม่ได้นะ จะหลงกลพวกโจรพวกมารจนได้แหละ แม้แต่ประกาศไปอย่างนี้ เราก็ไม่ได้แน่ใจว่าจะไม่โดนนะ จะโดนแน่ ๆ ละ ตั้งกองบริจาคไทยช่วยไทยขึ้นมุมนั้นมุมนี้ โดยมีผู้นั้นผู้นี้ เอาผู้สูงสุดในวงราชการต่าง ๆ มา เอาหน่วยนั้นหน่วยนี้มา เป็นประธานบ้าง อะไรบ้าง อุบายของมันมีทุกอย่าง แล้วลงทะเลหลวงหมด พอให้แล้วลงทะเลหลวงหมด ไม่ได้เข้าคลังหลวงแหละ ลงทะเลหลวงหมด ให้จำให้ดีคำนี้ไม่ผิด พูดพิจารณาโดยธรรมไม่ใช่แบบโลกพิจารณาโดยธรรม

ข้าศึกของเมืองไทยเรารอบด้านใช่เล่นเมื่อไร ว่าไทยช่วยไทย ไทยทำลายไทยอยู่ในนั้นเสร็จแหละ มันมีแทรกอยู่ในนั้น ให้พากันจำให้ดีก็แล้วกัน ที่บอกไปนี้ไม่ผิด มันจะเป็นทุกหย่อมหญ้า ตั้งขึ้นทุกแห่งทุกหนกลมายาต่าง ๆ เต็มไปหมดที่จะทำลายชาติบ้านเมืองของเราให้ก้าวเดินไม่สะดวกแล้วก็ล้มเหลวไป ดีไม่ดีเขาจะมาโจมตีหลวงตาบัวอีกด้วย ให้พากันจำเอาไว้ก็แล้วกัน เขาจะมาโจมตีหลวงตาบัวอีก ผู้เป็นหัวหน้านี้ไม่ใช่เล่นนะ พวกนี้ทั้งเห่าทั้งกัดเรื่อยละ กลอุบายวิธีใดที่จะทำประชาชนผู้ที่หูเบาเชื่อง่ายล้มเหลวไปตามมัน มันจะออกวิธีนั้น ออกวิธีที่จะทำความแน่นหนามั่นคงให้ชาติไทยนี้ไม่มี พวกนี้พวกทำลาย ไม่ใช่พวกส่งเสริม ให้ระวังอันนี้ให้ดีก็แล้วกัน

มีคนถามว่าหลวงตาแข็งแรงดีหรือยังครับผม

ยังไม่แข็งแรงเท่าไร ถ้าได้ดอลลาร์มาเราจะแข็งแรงขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าได้ดอลลาร์มากเท่าไรยิ่งแข็งแรงขึ้น โรคหลวงตานี่มันโรคดอลลาร์รู้จักไหม ถ้าได้ดอลลาร์

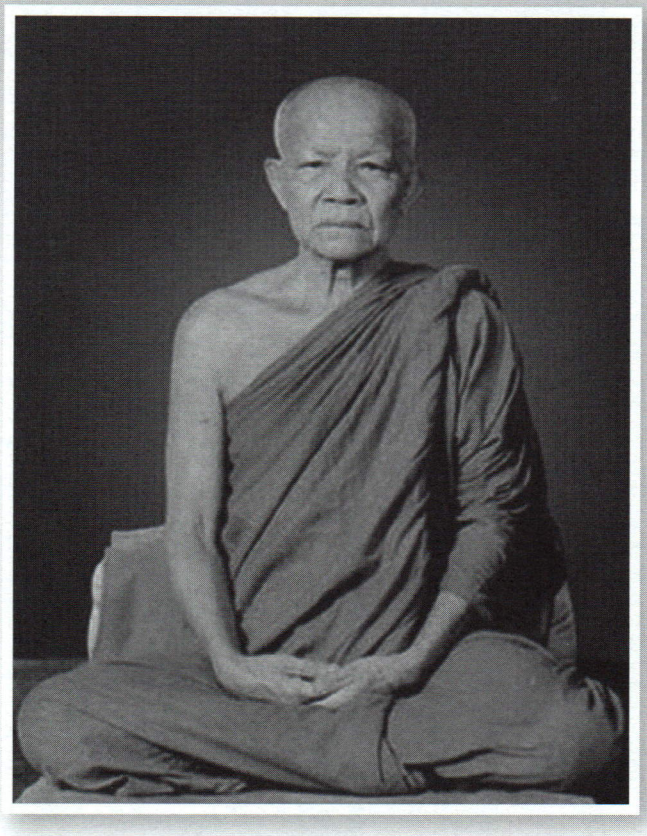

มากขึ้นเท่าไรโรคหลวงตาจะลดลงโดยลำดับ ยาไม่ค่อยมีความหมายเท่าดอลลาร์นะ ยามารักษาหลวงตานี้ไม่ค่อยมีความหมายเท่าดอลลาร์ ต้องเอาดอลลาร์มารักษา หายวันหายคืนไปเลย

สมบัติทั้งหลายที่พี่น้องทั้งหลายนำมาถวายนี้เข้าสนามบริจาคแห่งความปลอดภัยแห่งเดียว คือ วัดป่าบ้านตาด หลวงตาบัว มีแห่งเดียวเท่านั้นทั่วประเทศไทยรับบริจาค เรารับผิดชอบแต่เพียงคนเดียว เราไม่ให้ไปบริจาคที่ไหน ๆ ซึ่งเป็นความรั่วไหลแตกซึม ไม่พ้นภัยจนได้แหละ จึงต้องเอามาลงจุดเดียว ๆ เราเป็นผู้รับผิดชอบในเงินทั้งหลายไม่ว่าเงินประเภทใด ตลอดจนทองคำ จะให้มาผ่านสายตาเรา เป็นผู้รับผู้สั่งผู้เก็บผู้จ่ายแต่ผู้เดียว เพื่อความปลอดภัย เงินทั้งหลายสมบัติทั้งหลายเหล่านี้จะเข้าท้องพระคลังหลวงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีที่ว่าล่วงไหลลงมหาสมุทรมหาทะเลดังที่เคยเป็นมา

เมืองไทยที่ล่มจมอยู่เวลานี้ ส่วนมากมากต่อมาก สมบัติเงินทองข้าวของที่บรรดาประชาชนทั้งหลายทั่วประเทศไทย ริบรวมกันจากภาษีอากรต่าง ๆ รวมเข้าไปว่าจะให้เข้าคลังหลวง กลับลงทะเลหลวงเสียมากต่อมาก ควรจะเข็ดหลาบ เพราะฉะนั้นจึงต้องระวัง เวลานี้เรื่องงานการรับบริจาคเพื่อนำสมบัติเข้าสู่คลังหลวงกำลังตั้งขึ้นมา ในขณะเดียวกันพวกข้าศึกศัตรูที่จะคอยแบ่งสันปันส่วนเป็นอย่างน้อย คอยหาอุบายอันสำคัญ ๆ ขึ้นไปอีก ยังมีจำนวนมาก ไม่น้อย ให้พากันระมัดระวัง

ใครจะตั้งสถานที่รับบริจาคที่ตรงไหนโดยแอบอ้างหลวงตาบัวก็ดี โดยเอาชื่อของเมืองไทยเราไปแอบอ้างว่า ไทยช่วยไทยก็ดี ในจุดต่าง ๆ ให้พึงทราบว่าไม่ใช่สนามบินที่ปลอดภัยดังที่กล่าวนี้ สนามบินที่ปลอดภัยคือวัดป่าบ้านตาด หลวงตาบัว นี่เข้าสู่คลังหลวงล้วน ๆ ไม่มีอะไรทั้งนั้นที่จะให้สงสัย เพราะเหตุไร เราผู้ที่รับบริจาคทุกสิ่งทุกอย่างนี้ เรารับบริจาคด้วยความอิ่มพอในหัวใจของเราแล้ว เราไม่ต้องการแบ่งสันปันส่วนสมบัติอะไรจากพี่น้องทั้งหลายเข้ามาสู่ความเป็นสมบัติของตน เราจะให้เข้าสู่คลังหลวงล้วน ๆ เท่านั้น มีอย่างเดียวไม่เป็นอย่างอื่น จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายทราบเอาไว้

เหตุการณ์นี้จะเริ่มขึ้นแหละ เมื่อทางดำเนินในทางที่ถูกที่ดีเป็นธรรมปรากฏขึ้นมา สิ่งที่ไม่เป็นธรรมจะแทรกแซงออกมาทุกมุมเมืองทุกแห่งทุกหนนั่นแหละ โดยหาวิธีแอบอ้างต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เงินไทยรั่วไหลอย่างหนึ่งประกาศออกมาเป็นการโฆษณาโจมตีบ้าง ให้ล้มให้เหลวไปทางจิตใจ ทีนี้ก็ก้าวไม่ออก อันนี้ก็ให้ระวังอุบายกลต่าง ๆ ที่เขาจะมาทำลายการดำเนินเพื่อบริจาคสมบัติทั้งหลายเข้าสู่คลังหลวงแห่งประเทศไทยของเรา ให้มีความแน่นหนามั่นคงนี้ อุปสรรคจะมาในแง่ต่าง ๆ มีการถีบการเตะการยัน การกีดการขวาง มาทุกด้านทุกทาง ให้พากันระวังไว้แล้วก็พอ อย่าได้หลงกลมายาของโจรมารเหล่านี้ ซึ่งเคยต้มตุ๋นชาติไทยเรามามากแล้ว มีมากต่อมาก

เมืองไทยจมลงไป ๆ เพราะกลอุบายเหล่านี้แหละ ถ้าเป็นแบบที่ว่านี้เมืองไทยเราเป็นเมืองเงินเมืองทอง เมืองมีน้ำใจ ทำไมจะไม่สูงจรดฟ้าล่ะ ถ้าพูดถึงเรื่องกองสมบัติจะกองอยู่นี้หมด แต่นี้ไหลลงทะเลหมดไม่มีอะไรเหลือเลย บ้านเมืองเลยจะล่มจมไปโดยลำดับ เพราะฉะนั้นหลวงตาบัวจึงได้ตัดสินใจประกาศตนออกช่วยเหลือชาติบ้านเมือง ด้วยความอิ่มพอภายในใจ ธรรมก็อิ่มพอในใจ ธรรมเต็มหัวใจ ทุกสิ่งทุกอย่างเต็มหัวใจแล้ว ช่วยโลกด้วยความเมตตาล้วน ๆ ขอให้พี่น้องทั้งหลายจำคำนี้เอาไว้ เป็นเครื่องยืนยันภายในจิตใจในการบริจาคช่วยชาติบ้านเมือง ●

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

“งานของแผ่นดิน ต้องทำให้สมเกียรติ”

สรุปตลอดวันที่ ๒ พฤศจิกา ทองคำได้ ๒ กิโล ๓๙ บาท ๖๖ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๕๑๕ ดอลล์ กฐินทองคำได้ ๒๙ กอง กฐินเงินสดได้ ๓๖ กอง เงินโอนได้ ๕๒๐ กอง รวมเป็น ๕๘๕ กอง ทองคำที่ได้ทั้งหมดเวลานี้นั้น มอบเข้าคลังหลวงแล้วและยังไม่ได้มอบ รวมทั้งหมดได้ ๕,๒๘๗ กิโลครึ่ง ที่มอบเข้าคลังหลวงเรียบร้อยแล้ว ๕,๐๕๙ กิโลครึ่ง กฐินทองคำ ๘๔,๐๐๐ กองนั้น สำหรับกฐินทองคำได้ ๒๔,๙๒๖ กอง เท่ากับน้ำหนักของทอง ๙๔ กิโล ๕๑ บาท กฐินเงินสดและเช็คและเงินโอน ๕๙,๑๓๙ กอง เท่ากับเงินสด ๙๔,๖๒๒,๔๐๐ บาท รวมกฐินทองคำทั้งหมดได้ ๘๔,๐๖๕ กอง ธรรมดาที่เรากำหนดไว้ ๘๔,๐๐๐ กอง เกินไป ๖๕ กอง นี่เรียกว่าได้แล้ว พอใจ เมื่อวานนี้ตอนบ่ายผ้าป่าที่อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรฯ ทองคำได้ ๒ กิโล ๓๕ บาท ๗๔ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๓๗๖ ดอลล์ เงินสดได้ ๘๑๖,๓๒๐ บาท ๒๕ สตางค์

เป็นอันว่ากฐินทองคำ ๘๔,๐๐๐ กองนั้นได้เรียบร้อยแล้ว ยังเกินไปอีก ๖๕ กอง เป็นอันว่าหมดปัญหาสำหรับกฐินที่กำหนดไว้ ๘๔,๐๐๐ กอง ได้ตามนี้เหมาะ เรียกว่าถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย ได้มากกว่านั้นก็ดีขึ้น ถ้าขาดเสียไม่ค่อยดี มันแสดงถึงน้ำใจคน น้ำใจผู้รักชาติ น้ำใจผู้เสียสละ กำหนดเพียงเท่านี้ทำไมจึงไม่ได้ เสียตรงนี้ เสียตรงนี้เสียมากนะ เกินขึ้นไปนั้นแสดงถึงความสามารถ คุณค่าของชาติไทยเรา เกินไว้ ๆ นี่คุณค่าแห่งชาติไทยทั้งนั้น เรื่องมันอยู่ตรงนั้น ทองคำที่ได้เราก็ส่งเรื่อย เมื่อวานนี้ก็ส่งไปเรียบร้อยแล้วเข้าโรงหลอม แล้วสั่งตายตัวไปเลยนะ อย่างนั้นละ หลวงตาถ้าว่าอะไร ลงออกประกาศขึ้นสนามแล้วยังไงก็ไม่ถอย

นี่สั่งกับทางโรงหลอมเรียบร้อยแล้วให้เขาจัดทองไว้ให้ได้ ๕๐๐ กิโล คือจะขาดจะเหลืออะไรพวกเราจะต้องรับคำสัตย์คำจริงให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ เพราะฉะนั้นจึงสั่งให้ทางโรงหลอมเขาจัดทำไว้เลยเพื่อไม่ให้เสียการเสียเวลา แสดงถึงน้ำใจของเรา ความสัตย์ความจริงของชาติไทยเรา ลงจุดไหนต้องจุดนั้นไม่ให้บกพร่อง ว่า ๕๐๐ กิโลต้องได้ ๕๐๐ กิโล เพราะฉะนั้นจึงต้องสั่งทางโรงหลอมไว้ให้เรียบร้อยเลย ไม่ต้องยุ่งให้เสียเวลำเวลา คือถึงเวลาแล้วอย่างน้อยทองให้ได้ ๕๐๐ กิโลปึ๋งเลยในวันมอบนะ ถ้ามากกว่านั้นก็ยิ่งเป็นการดี สำหรับ ๕๐๐ กิโลนั้น ยังไงก็หลุดไม่ได้ อันนี้ตั้งไว้เลยในงานธนาคารชาติคราวนี้ เพราะเป็นงานของชาติ เป็นงานของแผ่นดินไทยเรา ต้องทำให้สมเกียรติ

เราจึงได้ติดต่อไปทางธนาคารชาติ เรื่องการเงินการทองที่จะนิมนต์พระมาในงานนี้ จัดกันยังไง ๆ ปรึกษาหารือกัน ความมุ่งหมายก็คือว่า ทางธนาคารให้เป็นตามอัธยาศัย เรื่องจตุปัจจัยไทยทานที่จะมาถวายพระซึ่งมาในงานนี้ ๖๑ องค์ ให้เป็นตามอัธยาศัย เช่น

เงินอย่างนี้เป็นต้น เหลือจากนั้นเราจะรับทั้งหมด เราจะถวายพระองค์ละเท่านั้น ๆ นี่อันหนึ่ง แล้วส่วนพิเศษซึ่งมีสององค์ มีสมเด็จท่านวัดชนะสงคราม และรองสมเด็จฯ จังหวัดเชียงใหม่ นอกนั้นก็องค์ละเท่านั้น ๆ เสมอกันหมด ถ้าทางโน้นมีมากน้อยเท่าไรก็ให้ตามอัธยาศัย เหลือจากนั้นเรารับหมด ถ้าทางโน้นไม่มีเลยเรารับทั้งหมดเลยนะ เพราะเป็นความเห็นชอบของเราเอง แล้วค่อนข้างจะลงเด็ดขาดด้วย ควรให้ได้อย่างนั้นจึงจะเหมาะสมกับงานชาติของเรา

เราทำอะไรเราทำเพื่อชาตินี่นะ เราไม่ได้ทำเพื่อขาดเพื่อเหลือ กลัวหมดกลัวยังอย่างนั้น ซึ่งไม่ควรจะมาคำนึงถึงการสิ้นการเปลือง เพียงงานเท่านี้ของชาติไทยทั้งชาติ เราเอาชาติไทยขึ้นตั้งเลยนะ เอา หมด ๆ ไป ยิ่งเราไปเกี่ยวข้องด้วยในงานนี้ จึงทำเหยาะ ๆ แหยะ ๆ โอ๋ย ไม่เอา เรารักษาเกียรติชาติไทยขนาดไหน เช่นอย่างว่างานนี้ก็งานของชาติ แล้วชาติไทยเป็นของเล่นเมื่อไร จึงต้องทำให้สมเกียรติทุกอย่าง คราวนี้ก็ให้ได้ทองคำ ๕๐๐ กิโล เพื่อเทิดเกียรติเมืองไทยของเรา งานนี้เป็นงานที่ระลึก เป็นมหามงคลงานหนึ่งนั่นแหละ จึงต้องพยายามเอาทองคำให้ได้ ๕๐๐ กิโล นี้หมายถึงว่าอย่างน้อยต้องให้ได้เท่านั้น ส่วนมากกว่านั้นเราไม่ว่า

อันนี้เราก็กะไว้เป็นสองพัก คือเงินกฐินทองคำที่ฝากธนาคารไว้ เราจะถอนออกมาให้พอเหมาะกันกับทอง ๕๐๐ กิโล เศษเหลือจากนั้นเราจะเอาไว้ในธนาคารเผื่องวดข้างหน้า คือเราจะมอบทองคำเข้าสู่ธนาคารแต่ละครั้ง ๆ ไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ ที่เศษเหลือจาก ๕๐๐ แล้วเราก็ไม่ถอนหมด เอาไว้ตามนั้นแหละ ถ้าหากว่าไม่พอเราจะถอนออกมาหมด ในกฐินทองคำ ๘๔,๐๐๐ กอง เป็นอย่างน้อยนะ เงินที่เข้าสู่ธนาคารแล้วเราจะถอนออกมาหมดให้พอกับทองคำ ๕๐๐ กิโล ถ้าถอนออกมาหมดแล้วยังไม่พอ เราจะถอนเงินในโครงการนั้นที่เวลานี้มีอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๕๐ ล้าน เรียกว่า***โครงการช่วยชาติ*** ถ้ายังไม่พอ ถอนออกมาจากธนาคารที่ให้นามว่า ***กฐินทองคำ*** ถอนออกมาแล้วยังไม่พอ เราจะถอนนี้อีกเอาจนพอ ให้ได้ ๕๐๐ กิโล

สมมุติว่าทองคำที่ได้ทั้งหมดนี้มันพออย่างนี้นะ เราก็เรียนให้พี่น้องทั้งหลายทราบว่า เราจะไม่ถอนเลย กฐินทองคำเราจะพักไว้เสียก่อนเพื่องวดหน้า นั่นเป็นอย่างนั้นนะ เรากะไว้ กะไว้ไม่ให้บกพร่อง จะขาดไม่ได้ หากทองคำเราได้มันเศษมันเหลือเท่าไรในคราวนี้ อยู่ในวงที่เราจะนำมาเข้านี้แหละ มันเศษมันเหลือเท่าไร ถ้าเป็นทองแท่ง เช่น ๑๒ กิโลครึ่ง เราก็เอาเข้าพร้อมเลย มีกี่แท่งในระยะนั้นเอาเข้าหมด ถ้าไม่พอก็อย่างที่เรียนให้ทราบ กว้านออกมาหมดเลยจนพอ ให้พิจารณาเสียก่อน เพราะนี้เวลายังอีกตั้งเดือนเต็ม ๆ นี่กะว่าจะได้เพิ่มมาอีก ๆ ถ้าไม่ควรไปยุ่งกับเงินกองกฐินในธนาคารเราก็ไม่ยุ่ง เราจะเอานี้ใช้เลย อันนั้นไว้พักหลัง ซึ่งอย่างน้อยก็ ๕๐๐ เหมือนกัน เอาให้เป็นอย่างนั้น

พี่น้องทั้งหลายฟังให้ดีนะ หลวงตาเป็นผู้นำพี่น้องทั้งหลาย ไม่นำอ่อน ๆ แอ ๆ นะ คิดทุกอย่างเต็มหัวใจ ไม่ใช่ว่าโผงผางปึงปังออกมา เอา ๆ ไม่นะ เราคิดทุกอย่างนะ ชาติไทยเรามีเกียรติขนาดไหน รักษาเกียรติชาติไทยรักษากันยังไง รักษากันแบบอ่อนแอท้อแท้เหลวไหลหรือ อย่าให้เห็นนะในเมืองไทยของเรา คราวนี้เป็นคราวสำคัญมาก ล่อแหลมต่ออันตราย อู๋ย หวุดหวิด ๆ นะผ่านมานี้ โธ่ เราถึงขนาดร้องโก้กเชียวนะ เราก็ไม่เคยร้อง มันสะเทือนเอามากนะ เพราะฉะนั้นมันถึงออกแบบผึงเลยซิ ทีนี้เราจะเทิดเกียรติเมืองไทยของเราทุกสิ่งทุกอย่างเวลานี้ค่อยพอเป็นไป ก้าวเดินได้สะดวกสบายแล้ว ทางธนาคารชาติซึ่งเป็นหัวใจของชาตินั้นแหละมาชี้แจงให้เราทราบทุกอย่าง ๆ เราจึงเป็นที่พอใจตามที่ธนาคารชาติมาชี้แจงให้เราทราบ ว่าเวลานี้เบาใจขึ้นมากทีเดียว ทุกอย่างค่อยไหลมาเป็นมา

ฯลฯ

เราเป็นเจ้าของสมบัติจะให้ใครมาแตะต้องได้ยังไง สิ่งนี้ใหญ่โตที่สุด หัวใจของชาติอยู่จุดนี้ เราต้องเอา

ตรงนี้ซิ ได้คิดหมดแล้วนะก่อนที่จะออกพุ่งออกมา จึงต้องเอาให้ได้ ๑๐ ตันคราวนี้ ถ้าได้แล้วสง่างามมาก ดอลลาร์เราก็ไม่น่าจะต่ำกว่า ๑๐ ล้านแหละ เราจะออดเอาจนได้นั่นแหละ ถ้าได้ทองคำ ๑๐ ตันแล้วจะออดเอาให้ได้ ๑๐ ล้าน เพราะเวลานี้ได้ ๗ ล้านแล้ว กว่าจะไปถึงนั้นก็ได้อีกมากมาย เราก็ออด ๆ เอา ถ้าใครเผลอฉวยมับเลย ทั้งออดทั้งฉวย มันมีหลายแบบ จะเอามาช่วยชาติเราเป็นไรไป ฉวยจากนั้นปั๊บเข้านี่ปุ๊บ แน่ะ มันไม่ไปไหน

นี่เราก็ค่อยเบาใจไปแล้วละ คือได้ตกลงกับช่างหลอมเขาหมดเรียบร้อยแล้ว ให้เอามาครบ ๕๐๐ ไว้เลย ทางนี้เราจะพิจารณาเอง ขาดเหลือเท่าไรเราจะเป็นผู้รับพิจารณาทุกอย่าง ๆ จากนั้นก็เที่ยวตีกว้านเอาตามนั้น ไม่พอเท่าไรระวังให้ดีกระเป๋าใคร เซ่อ ๆ ไม่ได้นะ หลวงตาเป็นโจรไม่เหมือนใครนะ ทุกอย่างเด็ดขาด ฉลาดเสียด้วยเรื่องกระเป๋าคนนี้ปั๊บเลยเชียว

แต่เราเบาใจไว้แล้วละ ไม่ได้คิดว่าจะเป็นภาระจะต้องวิ่งเต้นหามาให้ เรารู้สึกว่ามันเบาใจอยู่แล้ว คิดว่าพอไว้เลย จากนี้ถึงโน้นพอว่างั้นเลย รวมทั้งบัญชีของเราก็มีอยู่แล้ว แต่ถ้าหากว่าไม่จำเป็นนักเราก็ไม่กวนมาก ตามความจำเป็นที่เราจะไปถอนออกมา ถอนออกมาเท่าที่จำเป็นซึ่งเรากำหนดไว้ ๕๐๐ กิโล เหลือจากนั้นแล้วเราก็จะพักเงินเหล่านี้ไว้ในบัญชีเสียก่อน งวดหน้าจึงค่อยจะถอนออกมาเลย เป็นงวด ๆ แต่ละงวดนี้จะไม่ให้ต่ำกว่า ๕๐๐ กิโล งวดหนึ่ง ๕๐๐ งวดที่สองก็เป็น ๑ ตัน ทองคำเพียง ๔ ตันกว่าต้องได้ เราได้มาแล้วตั้ง ๕ ตันกว่าแล้วเวลานี้ ต้องได้แน่ ๆ ไม่สงสัย แล้วดอลลาร์เราก็จะได้ ๑๐ ล้านเข้าไปสง่างามทีเดียว

นี้เงินสดเราก็ดูซิพี่น้องทั้งหลายตั้งแต่ช่วยชาติบ้านเมือง ที่เราบุกใหญ่ที่ได้ทำช่วยชาติเรา ปลูกโรงเรียนไม่ทราบว่ากี่สิบหลังนะ ไม่ใช่น้อย แล้วโรงพยาบาลมากกว่านั้นอีก เป็นตึก ๆ จนกระทั่งถึง ๑๕ ล้านก็มี ส่วนโรงพยาบาลศูนย์ไม่นับละ อันนี้มันรวมกันหมดเลย ตึกนี้ก็ประมาณ ๑๐ ล้านกว่าเท่านั้น ส่วนบางแห่งรวมไปหมดทุกอย่าง ตั้ง ๑๕ ล้านก็มี เช่น ทางหล่มสัก คือเขาขอมากอันนี้ ส่วนตึกจริง ๆ ก็ไม่ได้ถึงนั้นแหละ ทีแรกเรากำหนดกันไว้ว่า ๑๒ ล้าน ทีนี้เวลาทำมันไม่เป็นอย่างนั้นซิ สระใหญ่ที่สร้างตึกนั้น ใหญ่ยาวโน้น ขนมาภูเขาจะหมดสักกี่ลูกเราก็ไม่ทราบ เอามาถมนี้หมดเลย ถมจนเต็มหมดแล้วปลูกตึกขึ้นตรงนั้นอีก ยาวเหยียด ๓ ชั้นกลาย ๆ ชั้นที่ ๓ กลาย ๆ ปลูกอะไรบ้างเขาวางไว้ข้างบน

ฯลฯ

นี่ละความปึกแผ่นมั่นคงอยู่กับความรักชาติความเสียสละ ความสามัคคีกันนะ เวลานี้เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชาติไทยเรา รอบด้านเขามองจ้องมาเป็นตาเดียวกันเลย เขาจะดูความสามารถของเมืองไทยเรา แสดงถึงความรักชาติ ความเสียสละเป็นไปมากน้อยเพียงไร นี่เขาจะดูเรา ไม่ต้องสงสัยเขาดูอยู่แล้ว แล้วเราก็รักชาติของเราอยู่แล้ว ความรักชาติกับความเสียสละมันก็ไปพร้อม ๆ กัน ของเราก็มีพร้อมอยู่แล้วเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงทำให้เต็มเหนี่ยวเวลานี้ เป็นเวลาที่สมควรอย่างยิ่ง เช่น ทองคำเราจะได้ในเวลาอย่างนี้เท่านั้น นอกจากนี้แล้วใครไปหาทองคำมามอบให้ เอ้า นี่ทองคำอย่างนี้ไม่มีนะ

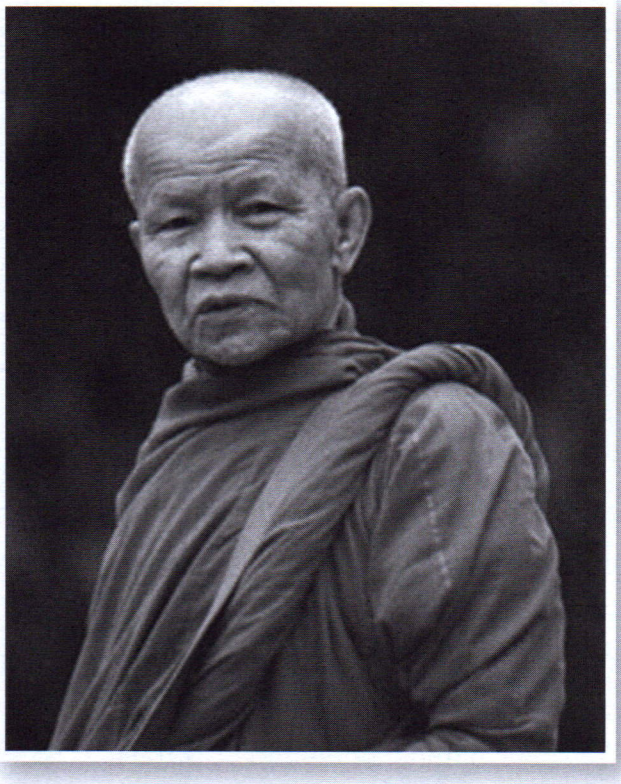

นี่เป็นเวลาจำเป็นเหตุผลพร้อมแล้ว ที่เราจะได้ทองคำซึ่งเป็นลมหายใจของชาติเข้าสู่คลังหลวงของเรา เป็นเวลานี้เท่านั้น จึงต้องขอบิณฑบาตจากบรรดาพี่น้องทั้งหลายตามเหตุผลกลไกที่เหมาะสมแล้วเวลานี้ ถ้าเลยเวลานี้แล้วจะไม่ได้นะ ทองคำจะไม่ได้ เราเกิดมานี้นานก็ไม่ได้ยินว่าใครเอาทองคำมาโยนให้คลังหลวงเท่านั้น ๆ โดยไม่มีเหตุผลกลไกอะไร ไม่เคยเห็น นี่มีเหตุผลกลไกจึงได้ทองคำมาถึง ๕ ตันกว่าแล้ว มาด้วยเหตุผลหาข้อ

ตำหนิไม่ได้นะ ถึงเราจะได้ ๑๐ ตันหรือ ๒๐ ตันก็หาเหตุผลมาตำหนิเราไม่ได้เวลานี้ เป็นเวลาที่เราช่วยชาติของเราจากความล่มจม เข้าใจเหรอ จึงว่าเหมาะสมแล้วพี่น้องทั้งหลายฟังทั่วหน้ากันนะ จำเอาไว้

เรื่องความอยู่ร่วมกันเป็นส่วนรวมต้องเป็นเหมือนอวัยวะเดียวกัน อย่าแตกอย่าแยกอย่ายุอย่าแหย่อย่าทำลายกัน ซึ่งเป็นการทำลายตน เราอยู่ดี ๆ สังขารร่างกายดี เอามีดมาจิ้มลงไปนี้ดูซิ เลือดสาดออกมานี้เป็นยังไง เป็นของดีไหม ต้องหาหยูกหายา เจ้าของเจ็บปวดแสบร้อนหาหยูกหายา จะหายได้มากน้อยเพียงไรก็ต้องได้ยุ่งกันอยู่โดยดี นี่ชาติไทยของเราเมื่อมีความพร้อมเพรียงความสามัคคีกันแล้วก็เหมือนอวัยวะดี อยู่ร่วมกันเป็นผาสุก การประกอบหน้าที่การงานก็สะดวกสบายเพราะอวัยวะสมบูรณ์ไม่มีอะไรบกพร่อง เมืองไทยของเราก็ดีมีความรักซึ่งกันและกัน ประหนึ่งว่า

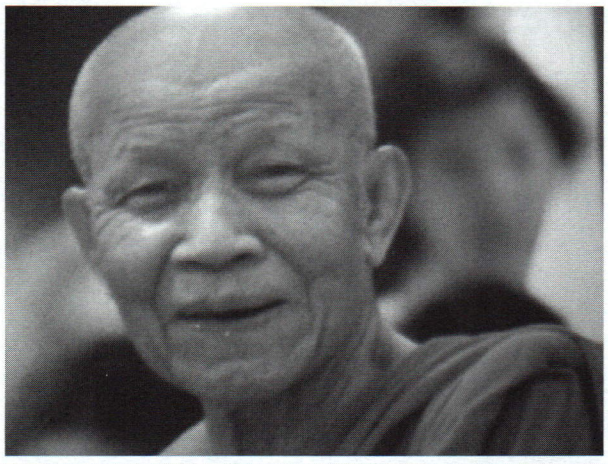

อวัยวะเดียวกัน เกิดมาด้วยบุญด้วยกรรม มาอยู่ร่วมกันแล้วก็ให้มีความรักกัน มีความพร้อมเพรียงสามัคคีกัน อย่าถือสีถือสากันอย่างง่ายดาย ไม่เหมาะสม ให้เราเล็งถึงจุดใหญ่เป็นสำคัญ ชาติไทยของเราอยู่ได้ด้วยจุดใหญ่นะ ถ้ามีการแตกร้าวสามัคคีกันนี้ข้าศึกเข้ามาได้ง่ายด้วย ถ้าเรามีความแน่นหนามั่นคงนี้ เข้ามาไม่ได้ง่าย ๆ นะ ให้รักษาอันนี้ไว้ให้ดี

เรื่องศีลธรรมพี่น้องทั้งหลายอย่าปล่อยอย่าวางนะ การประกอบศีลธรรมเป็นสมบัติประจำใจ ใจนี้เคยพูดแล้วว่าไม่เคยตาย ว่าอย่างนี้เลย เอ้า ยันกันเลย นี่ได้เรียนมาแล้ว ปฏิบัติมาเต็มเหนี่ยวแล้วเรื่องใจดวงนี้ จิตตภาวนา **พุทธศาสนานี้เท่านั้นที่จะเรียนวิถีทางเดินของจิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย ตกนรกหมกไหม้ขึ้นสวรรค์ชั้นพรหมนี้ เป็นวิถีทางเดินของจิตที่เป็นไปด้วยบุญด้วยกรรม กรรมดีกรรมชั่ว กรรมชั่วพาลง กรรมดีพาขึ้น นี่ติดอยู่กับจิตนี้ นอกนั้นไม่ติด สมบัติเงินทองข้าวของอะไร ๆ ก็ตามไม่ติด ส่วนบุญกับบาปติดอยู่ในใจ ใจเป็นของไม่ตาย เอ้า ติดตามไปเรื่อย ๆ ทุกข์ยอมรับว่าทุกข์ แต่ความฉิบหายของจิตไม่มี จิตไม่ตายแล้วไปที่ไหนก็ไปได้ ๆ จนกระทั่งชำระซักฟอกให้บริสุทธิ์เต็มเหนี่ยวแล้วเหมือนพระพุทธเจ้า พระ-อรหันต์ จ้าขึ้นเลยนี่**

นี่ตายที่ไหนดูซิ หมดแล้วเครื่องพาหมุนให้ไปเกิดที่นั่นตายที่นี่ คือใจจริง ๆ ไม่ได้ตายนะ ใจเข้าไปสู่ร่างใดก็เรียกว่าร่างนั้นเกิด เช่น เกิดเป็นสัตว์ เป็นบุคคล แต่ใจนี้ไม่ตาย หากอาศัยบุญกรรมที่อยู่ในนี้พาไปเกิด ถ้าเป็นกรรมชั่ว ไปเกิดเป็นสัตว์ เป็นเปรตเป็นผี นรกอเวจี นี้กรรมชั่วพาจิตดวงนี้ ไสจิตดวงนี้ไป เจ้าของนั่นแหละทำชั่วเอง ด้วยความสมัครใจ ด้วยความลืมเนื้อลืมตัว ไม่เชื่อความจริง ไม่เชื่อบาปเชื่อบุญ ทำแต่บาป บาปบุญไม่ได้เข้าใครออกใคร อยู่กับการกระทำดีทำชั่วของตัวเอง ถ้าทำดีก็เป็นฝ่ายดีไป เป็นบุญเป็นกุศล ถ้าทำชั่วเป็นชั่วไป เป็นบาปเป็นกรรมพาลงนรกได้ไม่สงสัย

ใครอย่าเก่งกว่าศาสดานะ พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้นี้ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาเท่าไรก็บอกแล้ว ๓ ขั้นนะ พระพุทธเจ้าขั้นเยี่ยมที่สุดทรงสร้างบารมีถึง ๑๖ อสงไขย แสนมหากัป ขั้นที่ ๒. ๘ อสงไขย แสนมหากัป ขั้นที่ ๓. ๔ อสงไขย แสนมหากัป จึงเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมาสั่งสอนโลกได้ ทุกสิ่งทุกอย่าง **สวากขาตธรรม** ตรัสไว้ชอบทั้งหมด เพราะรู้ชอบเห็นชอบทุกอย่างแล้วสอนมาไม่ผิด เราคนไหนที่จะเก่งกว่าพระพุทธเจ้า ไปลบล้างด้วยอำนาจแห่งความมืดความบอดของตัวเอง มันจะลงนรกทั้งนั้นแหละไม่ไปอย่างอื่น ถ้าใครเก่งกว่าศาสดาแล้วจมทั้งนั้น เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ชี้นิ้วเลย นี่ศาสดาองค์เอกที่จะตรัสรู้มาสั่งสอนสัตว์โลกเป็นของเล่นเมื่อไร นี้ก็มีเพียงพระองค์เดียว เพราะทำความปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้านี้ตามที่ท่านแสดงไว้ เวลาท่านเสด็จลงมาจากชั้นดาวดึงส์ โปรดพระมารดาของท่านลงมานี้ ท่านเปิดใจเปิดพระทัยของท่านแสดงฤทธิ์ของศาสดาจารย์เวลานั้นให้เห็นทั้งพวกสวรรค์ชั้นพรหม เห็นมนุษย์ เห็นทั้งนรกอเวจี ให้เห็นทั่วหน้ากันหมด ทีนี้ใครก็เกิดความอัศจรรย์ละซิ

พระพุทธเจ้าแสดงฤทธิ์ให้เห็น เมื่อเห็นแล้วใครก็มีความกระหยิ่มยิ้มย่องต่อความเป็นศาสดา ปรารถนา

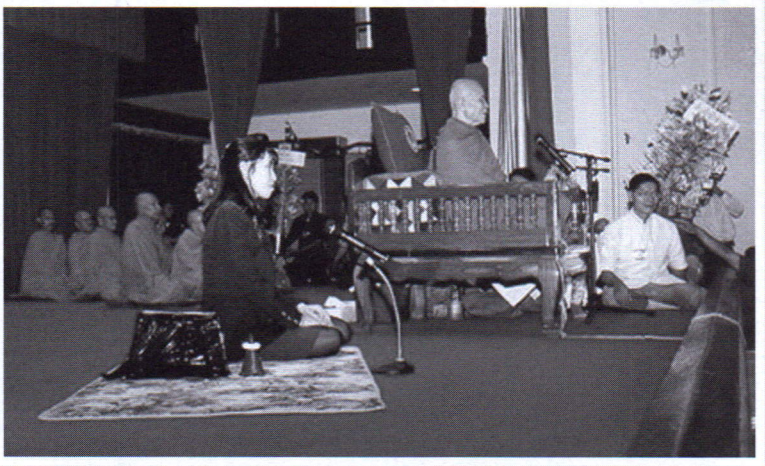

เป็นพระพุทธเจ้า ปรารถนาเป็นพุทธภูมิเวลานั้นไม่ทราบว่ากี่ล้าน ๆ คน ใครอยู่ที่ไหนมันก็เห็นหมด เห็นเรื่องความจริงทั้งหลายที่มีมาดั้งเดิมแต่ไม่เคยเห็น ปิดอยู่นี้ เวลานั้นเป็นฤทธาศักดานุภาพของพระพุทธเจ้าเปิดออกหมด ให้โลกทั้งหลายได้เห็นชัดเจนตามความจริงนั้น ตั้งแต่สวรรค์ชั้นพรหมมานี้เห็นหมด ลงนรกอเวจีเห็นไปหมด อันนี้พระพุทธเจ้าผู้แสดงฤทธิ์เดชก็เห็น เห็นพระพุทธเจ้ามันก็เกิดความอัศจรรย์ในพระพุทธเจ้า ปรารถนาพุทธภูมิอยากเป็นพระพุทธเจ้า นี่ในตำราบอกชัดไว้อย่างนั้นนะ

ทีนี้เวลาปรารถนามากต่อมากนี่ พระพุทธเจ้าก็ทรงรับสั่ง เออ การปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้านี้ก็เป็นฝ่ายดี ท่านว่าอย่างนั้นนะ ก็ยอมรับว่าเป็นของดี แต่ที่จะให้เป็นไปตามความมุ่งหมายนั้น เหล่านี้จะได้ ๑ คน นั่นเห็นไหมท่านว่า คนที่ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ามากขนาดไหน จะได้เป็นพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริงนี้อย่างมาก ๑ คน เพราะยากที่สุดความเป็นพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงมาอุบัติได้เพียงพระองค์เดียว ก็พระองค์ทรงรับสั่งไว้แล้วว่า การที่เป็นพระพุทธเจ้านี้เป็นของที่ยากแสนสาหัส ไม่เอาจริงเอาจังสมภูมิของศาสดาที่จะเป็นพระพุทธเจ้าได้แล้ว เป็นไม่ได้ท่านว่า คือไปก็เถลไถลไปเสีย ไม่ได้ไปละซิ อุ๊ย ไม่ไหวแหละ หลับครอก ๆ เหมือนพวกเรานี้แหละ

ทางจงกรมนั้นคือทางไปสวรรค์นิพพาน ทำไว้ให้นั่นน่ะ ทางจงกรมอยู่ทุกแห่งทุกหน ทางพระก็มี ทางในครัวก็มี ทำไว้เพื่อไปสวรรค์นิพพาน เอ้า ลงไปจะไปสวรรค์นิพพาน พอเดินก้าวไปมันไม่กี่ก้าวละ เหนื่อยแล้ว แวะเข้าหมอนเสีย แวะเข้าเสื่อเสีย ตกลงเลยไม่ถึงสุดทางจงกรม ถึงสวรรค์นิพพานได้ มันแวะเข้าเสื่อเข้าหมอนไปเสียหมด เข้าใจเหรอ แล้วจะพูดอะไรที่ใครปรารถนาแม้แต่ทางจงกรมไม่ได้ยาวอะไรนัก มันยังไปไม่ถึง แวะเข้ามาหมอนเสีย เสื่อเสีย เรากลัวเหลือเกิน กลัวพวกนี้จะแวะ เดี๋ยวนี้หรือหลับครอก ๆ อยู่ก็มีไม่รู้นะ มันไปหาเสื่อหาหมอนไม่ทัน หลับครอก ๆ อยู่ตามนี้ก็ไม่รู้

นี่ละพระพุทธเจ้าปรารถนา ทีนี้เวลาได้ตรัสรู้มาแล้วเรียกว่าโลกนี้ไม่มีใครเสมอเหมือนเลย นี่ละความรู้ที่เป็นขึ้นในจิต *อำนาจของธรรมที่แสดงมาเปิดสิ่งที่ปิดบังคือกิเลสประเภทต่าง ๆ ออกหมดโดยสิ้นเชิง จ้าไปหมดเลย นั่นละจึงได้สอนโลกด้วยความรู้ยิ่งเห็นจริง จึงเรียกว่า สวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้ว ไม่มีผิดมีเพี้ยน* แล้วใครจะเป็นผู้สามารถลบล้างศาสดามีเหรอ จะเป็นไปได้เหรอ ถึงเป็นไปไม่ได้มันก็ไม่ถอยกิเลสนะ เรื่องจะถอยต่อธรรมทั้งหลายไม่ถอย มันต้องลบตลอดเวลา ใครจะทำถูกทำดีขนาดไหนก็ตาม กิเลสมันจะตำหนิทั้งนั้นแหละ ถ้าเป็นทางกิเลสนี้กล่อมไปได้สบาย ๆ ให้ระวังอันนี้ให้ดี เรื่องของอรรถของธรรมซึ่งเป็นของดีงามนี้ กิเลสจะตามเหยียบตามย่ำไปหมดแหละ บาป บุญ นรก สวรรค์จะไม่มี มีแต่ความเพลิดความเพลิน ความสุกเอาเผากิน เต็มบ้านเต็มเมืองเต็มสัตว์เต็มบุคคล นี่ละตัวจอมปลอมที่จะทำลายความจริงที่พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว มันจะไม่ยอมให้ฟังเสียงพระพุทธเจ้า มันจะลงตรงนี้นะ ให้ระวังให้ดี ฝืนให้ดีนะ ไม่อย่างนั้นจมจริง ๆ

เราก็สุดหัวใจแล้วที่สอนพี่น้องทั้งหลาย นี้สอนภูมิของหนูก็ตามเราไม่ได้สงสัยในการสอน ไม่ได้หลับตาสอนนี่นะ ลืมตาตามตาของหนูของช้างนั่นแหละ ตาหนูตาช้างมีเหมือนกัน ตาช้างตาใหญ่เห็นได้ไกล มองไปได้ไกล ตาหนูมันเห็นแค่นี้ก็เอา เราถึงเป็นตาหนูแค่นี้เราก็เอาแค่นี้ แต่แค่นี้เราก็ไม่ไหวแล้วแหละ บางคนมันยังปีนหาเสื่อหาหมอน กำลังเทศน์อยู่มันยังปีนหาเสื่อหาหมอนเข้าใจไหมล่ะ อุ๊ย ลำบากนะสอนคน เอาละพอ ต่อไปนี้จะให้พร

(ขอขอบคุณ: http://www.luangta.com/thamma/thamma_talk_text.php?ID=89&CatID=2)

อธิบายศัพท์ : รู้ไว้ใช่ว่ากับโบราณศัพท์

ใครๆ *ก็ใช้พจนานุกรม แต่ถ้าเป็นคำโบราณที่พจนานุกรมทั่วไปไม่ได้เก็บไว้จะทำอย่างไรดี เพราะพจนานุกรมอย่าง สัพะ พะจะนะ พาสาไท หรือ อักขราภิธานศรับท์ ก็เป็นพจนานุกรมรุ่นเก่าที่รวมคำซึ่งมีใช้ในสมัยที่จัดทำพจนานุกรมนั้น พจนานุกรมโบราณศัพท์ของแท้จึงเป็นงานที่ยากยิ่ง ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะในการรวบรวมคำ พัฒนาการของการใช้คำนั้นๆ ในแต่ละยุคสมัย ตลอดจนตัวอย่างหรือปริบทของการใช้ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความหมายของศัพท์ให้ถูกต้อง ดังเช่น* ***รัตนมาลา : พจนานุกรมแสดงความหมาย สมัย และที่มาของโบราณิกศัพท์ (๒๕๕๓)*** *โดยศาสตราจารย์ ดร.นิยะดา เหล่าสุนทร เป็นพจนานุกรมสำคัญเล่มหนึ่ง ที่วารสารไทยได้รับอนุญาตให้เลือกโบราณศัพท์ที่น่ารู้มาเผยแพร่แก่ผู้อ่าน*

กระบวรปูเปิดก้าม (น.)

◎ *ทั้งหกค่ายรายรอบริมขอบคู* ***กระบวรปูเปิดก้าม****ตามตำรา* (อภัยมณี ต. ๓๔ น. ๕๘๗)

กลศึกชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายปูขยายก้าม แต่ชื่อกลนี้ไม่ปรากฏในจำนวนกลศึก ๒๑ ชนิด ในตำราพิไชยสงคราม

จิ๋วมหริว (ว.)

◎ *งามนิ้วหัตถ์****จิ๋วมหริว*** (พระประธม โคลงนิราศ น. ๒๘๓)

เล็กมาก ปัจจุบันใช้ “(กระ) จิ๋วหลิว”

โชงกา (น.)

◎ *บัดสี่ตำรวจจึงแจ้งโดย****โชงกา****เฉลย* (สังข์ทอง ฉันท์เลขที่ ๕๕)

คำสั่งพระราชา ตัดมาจากคำว่า “ราชโองการ”

ตบศรี (น.)

◎ *แก่พระสวาสดยโบฎก****ตบศรี*** (มหาชาติ ทานกัณฑ์ น. ๖๕)

แผลงมาจากคำว่า **“ดบัสวี”** ว่า **“ผู้บำเพ็ญเพียร, ฤษี”**

ตีนน้ำตีนบก (น.)

◎ *ทาสเศรษฐีพญารี****ตีนน้ำตีนบก*** (กฎหมายตรา ๓ ดวงทาส น. ๙๔)

ทางน้ำทางบก

บัดแมง บัดแม่ง บัดแมล่ง

◎ *แต่อุสุภหนึ่งโดยใหญ่ได้ ๓๕ วา อยู่****บัดแมง****ใหญ่ได้ ๒,๐๐๐ วา* (ไตรภูมิ น. ๒๗๑)

◎ *ธ ก็เสด็จเอาอาศน****บัดแม่ง****แห่งต้นไทร* (มหาชาติวนปเวสน์ น. ๑๐๕)

◎ ***บัดแมล่ง****ชนะแพ้เป็น ที่หั้น* (ทวาทศมาส น. ๗๐๔)

ชั่วครู่ ในทันที ในภาษาถิ่นอีสานมีคำว่า “บัดแม่ง” ว่า ชั่วครู่

มีเม็ด (ก.)

◎ *แต่อาการพูดจาแลพาที* ***มีเม็ด****ดีกว่าศรีสังวาลวอน* (ทิพสังวาล ล. ๗ น. ๒๙๘)

มีกลเม็ด มีชั้นเชิง

โยระดัน (น.)

◎ *อยู่ยังฝั่ง****โยระดัน*** *หนังอูษฐ ครองนา* (ฤาษีดัดตน น. ๘๐๐)

จอร์แดน ชื่อประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน

ระเบิดศาล (ก.)

◎ *จึ่งจุดเทียนชัย**ระเบิดศาล*** (ขุนช้าง เสภา ต. ๑๔ น. ๒๔๐)

เปิดศาล เป็นพิธีทางไสยศาสตร์

วัวหายให้ไว้แก่เสือ เรือหายให้ไว้แก่น้ำ (สำ)

◎ *วัวนอนค้างช้างนอนแรมเจ้าของมิได้เอาเข้าคอกผูกถือไว้ **วัวหายให้ไว้แก่เสือ เรือหายให้ไว้แก่น้ำ*** (กฎหมายตรา ๓ ดวง ลักขณโจร น. ๓๓๐)

เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นก็ให้สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือของผู้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย

กระต่ายแก่ (สำ)

◎ ***กระต่ายแก่**แต่ละตนล้วนกลมาก* (อภัยมณี ต. ๖๒ น. ๑๑๘๖)

◎ *แกล้งทำแยบคาย**กระต่ายแก่** แสนแง่แสนงอนค้อนให้* (คาวี น. ๕๕๒)

ผู้หญิงสูงอายุที่มีเล่ห์เหลี่ยม หรือ ชั้นเชิงมาก

กระต่ายแก่แม่ปลาช่อน (สำ)

◎ ***กระต่ายแก่แม่ปลาช่อน**งอนไม่หาย* (อภัยมณี ต. ๖๒ น. ๑๑๘๗)

◎ ***กระต่ายแก่แม่ปลาช่อน**งอนชด* (อภัยนุราช น. ๑๑)

ผู้หญิงสูงอายุที่มีเล่ห์เหลี่ยม หรือ ชั้นเชิงมาก

หนูกก (น.)

◎ ***หนูกก**จิ้งจกกระเจิงหัก แมงมุมทุ่มทรวงอักหาหยุดไม่* (ขุนช้าง เสภา ต. ๑๕ น. ๒๖๘)

◎ *ทำ**หนูกก**เจาะเจาะเกาะข้างฝา* (ระเด่นลันได น. ๙๙)

เสียงร้องของหนูเป็นลางไม่ดี

หวาม (ว.)

◎ *มันโดดตาม**หวาม**ว่ายสายสมุทร* (อภัยมณี ต. ๒๙ น. ๔๗๓)

วาม โดยเร็ว เทียบคำว่า "วู่วาม"

ห้อง (น.)

◎ *อัฐิจะกอง อยู่**ห้อง**อารัญ* (มะโนรา คำกาพย์ น. ๑๐๔)

บริเวณกว้าง ในสมัยหลังมีความหมายถึงส่วนของเรือนที่มีฝาปิด

อ้ายอึ่งอ่างแช่เกลือ (น.)

◎ ***อ้ายอึ่งอ่างแช่เกลือ**กูเบื่อสับ* (ขุนช้าง เสภาความเก่า น. ๕๔)

คำบริภาษว่าเป็นผู้ที่อ้วนกลม เหมือนอึ่งอ่างที่พองในน้ำเกลือ

อำมรา (น.)

◎ ***อำมรา**รยงร้อยแล้ว เขื่อนขนัน* (ยวนพ่าย น. ๓๓๒)

น่าจะมาจากคำว่า "ออมโลก" ในภาษามอญ ว่าปืนใหญ่

อีช้อนตะแกรง (น.)

◎ ***อีช้อนตะแกรง**แกล้งกันให้ได้อาย* (ขุนช้าง เสภา ต. ๔๒ น. ๓๗๖)

คำบริภาษผู้หญิงว่าแสนงอน

โอ้ฟ้าผ่า (น.)

◎ *ไทยเป่า**โอ้ฟ้าผ่า**มาตามลม* (ขุนช้าง เสภา ต. ๒๙ น. ๑๐๑)

ชื่อคาถาถอนอาถรรพ์

ศุขา (น.)

◎ *ราชวัดฉัตรธง ทำจง**ศุขา** ร้านน้ำกองไฟ* (มะโนราคำกาพย์ น. ๔๔)

ห้องน้ำ

ลำลอง (ว.)

◎ ***ลำลอง**เล่ห์ทิพประไพ หล่อกามพิศไสมย* (สุธน น. ๕๓)

เรืองรอง

ลำเครื่อง (น.)

◎ *เทียบพลเท่าทัพนำ **ลำเครื่อง**พหลดาดาษ* (ตะเลงพ่าย น. ๘๙)

ทหารที่เข้าอยู่ในกระบวนทัพ มีอาวุธพร้อมสรรพ ถ้าเป็นเรือที่บรรทุกอาวุธ ก็เรียกว่า เรือ**ลำเครื่อง**

(ศัพท์และตัวอย่างจาก รัตนมาลา : พจนานุกรมแสดงความหมาย สมัย และที่มาของโบราณศัพท์ โดยศาสตราจารย์ ดร.นิยะดา เหล่าสุนทร ๒๕๕๓)

คำไทย–คำเทศ

อธิบายศัพท์ : ศาสตราจารย์

ตำแหน่งข้าราชการไทย*ในปัจจุบันที่ปรับเปลี่ยนไป อาจสร้างความสับสนแก่ผู้อยู่นอกระบบราชการไม่น้อย เพราะจากชื่อตำแหน่งเดิมต้องเพิ่มคำแสดงความสามารถและประสบการณ์กำกับชื่อตำแหน่ง และบางตำแหน่งอาจเปลี่ยนชื่อตำแหน่งไปด้วย เช่น ข้าราชการประเภททั่วไป ต้องเพิ่มคำว่าเป็นระดับปฏิบัติงาน ระดับชำนาญงาน ระดับอาวุโส หรือระดับทักษะพิเศษ ข้าราชการประเภทวิชาการต้องเพิ่มคำว่าเป็นระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ หรือระดับทรงคุณวุฒิ ตัวอย่างเช่น ชื่อตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (ระดับ ๖ - ๗) เดิม เปลี่ยนเป็น นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ เจ้าหน้าที่จดหมายเหตุ (ระดับ ๓ – ๕) เดิม เปลี่ยนเป็น เจ้าพนักงานจดหมายเหตุปฏิบัติการ บุคลากร (ระดับ ๘) เดิม เปลี่ยนเป็น นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ นักอักษรศาสตร์ (ระดับ ๑๐) เดิม เปลี่ยนเป็น นักอักษรศาสตร์ทรงคุณวุฒิ*

คำไทย – คำเทศ *ของวารสารไทยฉบับนี้เสนอศัพท์ที่น่าสนใจ คือ ตำแหน่งศาสตราจารย์ ที่เรารู้จักกันดี แม้จะมิต้องปรับเปลี่ยนไปตามระบบการกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนดังกล่าวข้างต้น แต่ก็มีการแจกแจงตามลักษณะแต่งตั้ง ตามกฎหมายสำหรับอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนบ้าง ตามระเบียบของแต่ละมหาวิทยาลัยบ้าง* ***พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*** *A-L (๒๕๕๑) และ M-Z (๒๕๕๓) ได้บัญญัติศัพท์และนิยามศัพท์ชุด****ศาสตราจารย์*** *ไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้*

ศาสตราจารย์ : professor

ตำแหน่งทางวิชาการสูงสุดในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทยตำแหน่งทางวิชาการตามกฎหมายสำหรับอาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน คือ อาจารย์ (instructor) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (assistant professor) รองศาสตราจารย์ (associate professor) และศาสตราจารย์ เป็นการกำหนดตำแหน่งที่เหมือนในระบบอเมริกัน

ในระบบอังกฤษโดยมากกำหนดตำแหน่งเป็น “lecturer” เทียบเท่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ “senior lecturer” และ “reader” เทียบเท่ารองศาสตราจารย์ และ “professor” คือศาสตราจารย์ โดยที่ตำแหน่งศาสตราจารย์เป็นตำแหน่งสำหรับอาจารย์ที่มีอาวุโสทางวิชาการสูงสุดและเป็นหัวหน้าภาควิชา (departmental chair) ในบางประเทศเรียกอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยในเชิงยกย่องและสุภาพว่า professor

ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนนั้น ตำแหน่งทางวิชาการที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย และเสนอคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) ให้ความเห็นเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำเสนอนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง คือ ตำแหน่ง**ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ**

การแต่งตั้งอาจารย์ประจำให้ดำรงตำแหน่ง**ศาสตราจารย์**มีเกณฑ์ดังนี้

๑. มีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง
๒. มีผลการสอนและมีความเชี่ยวชาญในการสอน
๓. ผลงานทางวิชาการมีคุณภาพในระดับดีมากหรือดีเด่น
๔. มีจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ

ศาสตราจารย์พิเศษนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้ซึ่งไม่ได้เป็นคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย อาจเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทางวิชาการสูงและเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยมานานหรือผู้เคยดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยที่เกษียณอายุราชการและเป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัย คุณสมบัติของศาสตราจารย์พิเศษ เป็นไปตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัย

ตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา หรือพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัย ใช้อักษรย่อว่า "ศ. (พิเศษ)" ส่วนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ใช้อักษรย่อว่า "ศ."

ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย : university professor

ตำแหน่งศาสตราจารย์ที่เฉพาะมหาวิทยาลัยใดมหาวิทยาลัยหนึ่ง แต่งตั้งจากอาจารย์ประจำที่เป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยผู้มีความเชี่ยวชาญพิเศษประสบความสำเร็จในสาขาวิชาและเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาติ เช่น มหาวิทยาลัยดุ๊ก (Duke university) เรียกตำแหน่งว่า "James B. Duke Professor" หรือสถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology) เรียกตำแหน่งว่า "Institute Professor" ตำแหน่งนี้เทียบได้กับศาสตราจารย์พิศิษฐ์ (distinguished professor)

ศาสตราจารย์พิศิษฐ์ : distinguished professor

ตำแหน่งศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งเพื่อเป็นเกียรติยศแก่ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยผู้มีความเชี่ยวชาญพิเศษ มีผลงานดีเด่น ประสบความสำเร็จในการค้นพบและการเรียนการสอน และเป็นผู้นำทางวิชาการของสาขาวิชานั้นๆ ในระดับนานาชาติ เป็นตำแหน่งที่สูงกว่าศาสตราจารย์ปรกติซึ่งเทียบได้กับศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย (university professor) ในระบบอเมริกัน

ศาสตราจารย์อาคันตุกะ, ศาสตราจารย์รับเชิญ : visiting professor

ตำแหน่งของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยอื่นหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเชิญมาสอนหรือทำวิจัยในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น ๑ ปี หรือ ๒ ปี อาจารย์ที่ได้รับเชิญอาจดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์อยู่ก่อนแล้วได้ ทั้งนี้ศาสตราจารย์อาคันตุกะไม่ใช่ตำแหน่งทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยบางแห่งกำหนดให้มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์อาคันตุกะ (visiting assistant professor) รองศาสตราจารย์อาคันตุกะ (visiting associate professor) หรือศาสตราจารย์อาคันตุกะ

บุคคลที่เป็นอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยหนึ่งอาจได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์อาคันตุกะของอีกมหาวิทยาลัยหนึ่งก็ได้

กิตติเมธี : research professor

ศาสตราจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญยิ่งในศาสตร์สาขาเฉพาะตนซึ่งมหาวิทยาลัยเชิญมาทำงานวิจัยและพัฒนาบุคลากรในศาสตร์สาขานั้น เป็นตำแหน่งที่กำหนดระยะเวลาและค่าตอบแทนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมาจากกองทุนมหาวิทยาลัย ในประเทศไทยเป็นตำแหน่งที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาปฏิบัติงานวิจัยและบริการวิชาการที่นอกเหนือและสูงกว่างานของศาสตราจารย์ประจำ เช่น กิตติเมธีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ศาสตราจารย์กิตติคุณ, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ : professor emeritus; emeritus professor

ตำแหน่งที่แต่งตั้งจากอาจารย์ประจำ ผู้เคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยซึ่งมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษและพ้นจาก

ตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภามหาวิทยาลัยอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณในสาขาวิชาที่ศาสตราจารย์นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้ ศาสตราจารย์ผู้นี้อาจสอนในมหาวิทยาลัยต่อไปก็ได้ แต่ไม่ใช่ศาสตราจารย์ที่ต่ออายุราชการ บางมหาวิทยาลัยจะปรากฏชื่อศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณแยกจากศาสตราจารย์ธรรมดาในคู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การเรียกชื่อศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณนั้นขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรียกว่า ศาสตราจารย์กิตติคุณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรียกว่า ศาสตราจารย์เกียรติคุณ

ตำแหน่งศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณ ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา หรือพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัย ใช้อักษรย่อว่า “ศ. กิตติคุณ” หรือ “ศ. (เกียรติคุณ)” ส่วนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ใช้อักษรย่อว่า “ศ.”

ตำแหน่งศาสตราจารย์กิตติคุณหรือศาสตราจารย์เกียรติคุณที่เป็นสตรี ซึ่งมีใช้ในบางประเทศ ภาษาอังกฤษใช้ว่า professor emerita

ศาสตราภิชาน : named professor

ตำแหน่งที่ไม่ใช่การกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัย แต่งตั้งเพื่อดึงดูดผู้ทรงคุณวุฒิยิ่งมาทำงานในมหาวิทยาลัย เป็นตำแหน่งที่ได้รับเงินสนับสนุนอย่างพอเพียงจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย ผู้ได้รับการแต่งตั้งอาจเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ หรือนักวิชาการที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางวิชาการก็ได้ เป็นตำแหน่งที่กำหนดภารกิจชัดเจน มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และมีค่าตอบแทนของแต่ละตำแหน่งไม่เท่ากัน

กรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราภิชานมีสิทธิใช้คำว่า “ศาสตราภิชาน เงินทุน...” แล้วตามด้วยชื่อเงินทุนศาสตราภิชานนั้น ๆ ตามประกาศแต่งตั้งของสภามหาวิทยาลัยต่อท้ายชื่อของตนตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศาสตราภิชาน ดังเช่นตามประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแต่งตั้ง “ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย เป็นศาสตราภิชานกองทุนคณะครุศาสตร์ นายวิระ มาวิจักขณ์ เป็นศาสตราภิชานเงินทุนบริษัทเม็กเท็กแมนูแฟคเจอริ่ง คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด”

ศาสตรเมธาจารย์, ศาสตราจารย์อาวุโส : chair professor

๑. ตำแหน่งทางวิชาการสูงสุดและเป็นนักวิชาการอาวุโสของมหาวิทยาลัยที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา (departmental chair)

๒. ตำแหน่งเกียรติยศเพื่อเป็นการยกย่องศาสตราจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำในมหาวิทยาลัย เป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาติและได้แสดงให้เห็นประจักษ์ว่าเป็นผู้นำในการยกมาตรฐานของมหาวิทยาลัยในด้านการสอน การวิจัย และการบริการทางการศึกษา เช่น ศาสตรเมธาจารย์ทางฟิสิกส์ หรือศาสตราจารย์อาวุโสทางฟิสิกส์ (Chair Professor of Physics)

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้กำหนดตำแหน่ง “chair professor” และใช้ชื่อภาษาไทยว่าศาสตราจารย์เกียรติยศ

ศาสตราจารย์วุฒิคุณ : adjunct professor

ตำแหน่งของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยให้ปฏิบัติการสอน วิจัย หรือเป็นที่ปรึกษางานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยทำงานไม่เต็มเวลา

มหาวิทยาลัยบางแห่งของต่างประเทศอาจแต่งตั้งอาจารย์ประจำของภาควิชาหนึ่งที่ไปช่วยสอนบางเวลาให้อีกภาควิชาหนึ่งในมหาวิทยาลัยเดียวกันเป็นศาสตราจารย์วุฒิคุณก็ได้ เช่น รองศาตราจารย์ทางฟิสิกส์และศาสตราจารย์วุฒิคุณทางเคมี (Associate Professor of Physics and Adjunct Professor of Chemistry)

ศาสตราภิชาน : distinguished scholar

ตำแหน่งที่ไม่ใช่การกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

ของมหาวิทยาลัย แต่งตั้งเพื่อดึงดูดผู้ทรงคุณวุฒิยิ่งมาทำงานในมหาวิทยาลัย เป็นตำแหน่งที่ได้รับเงินสนับสนุนอย่างพอเพียงจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย ผู้ได้รับการแต่งตั้งอาจเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ หรือนักวิชาการ ที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางวิชาการก็ได้ เป็นตำแหน่งที่กำหนดภารกิจชัดเจน มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและมีค่าตอบแทนของแต่ละตำแหน่งไม่เท่ากัน *[มีความหมายเหมือนศาสตราภิชาน : named professor]*

กรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราภิชานมีสิทธิใช้คำว่า "ศาสตราภิชาน เงินทุน..." แล้วตามด้วยชื่อเงินทุนศาสตราภิชานนั้นๆ ตามประกาศแต่งตั้งของสภามหาวิทยาลัยต่อท้ายชื่อของตนตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศาสตราภิชาน ดังเช่นตามประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแต่งตั้ง "ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย เป็นศาสตราภิชานกองทุนคณะครุศาสตร์ นายวิระ มาวิจักขณ์ เป็นศาสตราภิชานเงินทุนบริษัทเม็กเท็กแมนูแฟคเจอริ่ง คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด"

ศาสตราจารย์คลินิก : clinical professor

ตำแหน่งทางวิชาการที่สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งบุคลากรฝ่ายเวชกรรมที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านการสอน การวิจัย การค้นคว้าทดลอง และวิธีบำบัดรักษาในภาคเวชปฏิบัติ ซึ่งมีคุณค่าทางวิชาการ

ตัวอย่าง กรณีมหาวิทยาลัยมหิดล คุณสมบัติบางประการของศาสตราจารย์คลินิก คือจะต้องมีอายุตั้งแต่ ๕๕ ปีขึ้นไป สอนและให้บริการทางวิชาการเป็นผลดีติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี มีคุณธรรม และประพฤติตามจรรยาบรรณของอาจารย์ มีภาระงานสอนและปฏิบัติการทางคลินิกตามข้อกำหนด มีผลการสอนระดับเชี่ยวชาญ มีเอกสารการสอนหรือสื่อการสอนอย่างน้อย ๑ หัวข้อในระดับดีมาก งานปฏิบัติการทางคลินิกที่ทำเป็นประจำในมหาวิทยาลัยเป็นผลดีมาก ตำแหน่งศาสตราจารย์คลินิกใช้อักษรย่อว่า ศ. คลินิก

รองศาสตราจารย์ : associate professor

ตำแหน่งทางวิชาการของบุคคลซึ่งทำหน้าที่สอนและวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา เป็นตำแหน่งที่สูงกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์แต่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ แต่งตั้งโดยสภาสถาบัน พิจารณาจากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งและผลงานทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ใช้อักษรย่อว่า รศ.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ : assistant professor

ตำแหน่งทางวิชาการของบุคคลซึ่งทำหน้าที่สอนและวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา เป็นตำแหน่งที่สูงกว่าอาจารย์ แต่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ แต่งตั้งโดยสภาสถาบัน พิจารณาจากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งและผลงานทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ใช้อักษรย่อว่า ผศ.

การเขียนหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณา กราบบังคมทูล กราบทูล พระมหากษัตริย์จนถึงพระอนุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้านั้น ไม่สมควรเขียนไปกราบบังคมทูลพระกรุณา กราบบังคมทูล กราบทูล โดยตรง ให้เขียนถึงราชเลขาธิการ หรือราชเลขานุการในพระองค์ หรือเลขานุการของพระบรมวงศ์หรือพระอนุวงศ์พระองค์นั้น เพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา กราบบังคมทูล กราบทูล

(ราชาศัพท์ เอกลักษณ์ของชาติ : ๒๕๕๓)

บุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓

รับพระราชทานรางวัลเข็มเชิดชูเกียรติและเกียรติบัตร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และผู้บริหารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นำบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติและเกียรติบัตร เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา จำนวน ๖ ราย ดังนี้

๑. สาขาพัฒนาสังคม ประเภทหน่วยงาน ได้แก่

ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค เดิมชื่อว่า สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้ สถานที่สาธิต นิเทศงาน เผยแพร่ข่าวสารด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านสวัสดิการผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่าย และศูนย์ต้นแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุที่มีมาตรฐาน

๒. สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเภทบุคคล ได้แก่

๒.๑ ศาสตราจารย์จำรัส ลิ้มตระกูล เป็นผู้บุกเบิกการวิจัยด้านการออกแบบวัสดุที่มีโครงสร้างระดับนาโนเมตร เพื่อประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรม และมีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ในเชิงอุตสาหกรรมและเชิงพาณิชย์ เช่น นาโนซีโอไลต์ ซึ่งเป็นสารประกอบที่มีความสำคัญมากในอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและปิโตรเคมี มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติมากกว่า

๑๕๐ เรื่อง และถูกจัดเป็นกลุ่มวิจัยด้านซีโอไลต์ชั้นนำของโลก

๒.๒ ศาสตราจารย์สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว ได้แต่งตำราเรียนและบทความเกี่ยวกับการวิจัยด้านเซลล์แสงอาทิตย์ เลเซอร์เอนจิเนียริง ออปโตอิเล็กทรอนิกส์และนาโนอิเล็กทรอนิกส์ ตีพิมพ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย เช่น นักวิจัยอาวุโส เมธีวิจัยอาวุโส และในปี ๒๕๕๑ ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขาวิศวกรรมศาสตร์ และได้รับประกาศเกียรติคุณเป็นนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ สาขาวิศวกรรมและอุตสาหกรรมวิจัย นอกจากนั้น ยังเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกงานด้านนาโน-อิเล็กทรอนิกส์และนาโนโฟโตนิกส์ในประเทศไทย

๓. สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย ประเภทบุคคล ได้แก่

๓.๑ พลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น (ด้านสถาปัตยกรรมไทย) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรมไทยเป็นอย่างมาก และเป็นศิลปินแห่งชาติที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมไทยมาตลอด ซึ่งผลงานที่ได้รับการกล่าวขานทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้แก่ การออกแบบพระเมรุมาศของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และพระเมรุสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

๓.๒ เภสัชกรหญิงสุภาภรณ์ ปิติพร (ด้านการแพทย์แผนไทย) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาทางคลินิกขั้นต้นของผลิตภัณฑ์จากเสลดพังพอนตัวเมียในการรักษาโรคเริมและงูสวัดเป็นครั้งแรกของประเทศไทย เป็นผู้คิดค้นวิธีสกัดและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเปลือกมังคุดเพื่อทดแทนยาฆ่าเชื้อใส่แผลโพรวิโดนไอโอดีน ทำให้ได้รับรางวัลวิจัยดีเด่นจากงานวิจัยชิ้นนี้ และยังเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรในการพัฒนายาจากสมุนไพรขึ้นใช้ในโรงพยาบาลแทนยาแผนปัจจุบันหลายขนานด้วย

๓.๓ นายอภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล (ด้านศิลปะภาพยนตร์) เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ มีผลงานที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ มากกว่า ๒๐ รางวัลจากทั่วโลก นอกจากนั้นยังเป็นหนึ่งในยี่สิบศิลปินนานาชาติที่ร่วมรับผิดชอบการสร้างภาพยนตร์สั้นให้แก่สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในวาระครบรอบ ๖๐ ปีของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และในปี ๒๕๕๒ พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์แห่งประเทศออสเตรียได้จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับผลงานของนายอภิชาติพงศ์เป็นภาษาอังกฤษโดยละเอียดด้วย

ต่อมาเมื่อวันพุธ ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ บุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นทั้ง ๖ รายนี้ ได้เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณจากนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

โครงการคัดเลือกบุคคล หน่วยงาน และโครงการดีเด่นของชาติ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๗ จนถึงปัจจุบัน โดยมีแนวทางการพิจารณาและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ จะต้องเป็นผลงานดีเด่นของหน่วยงานของภาครัฐ องค์กรเอกชนต่างๆ หรือของบุคคล ซึ่งเป็นผลงานที่ได้กระทำมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี โดยยังต้องกระทำอยู่อย่างต่อเนื่องไปในอนาคตจนเห็นผลแน่นอน และจะต้องเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง นอกจากนั้น บุคคลเจ้าของผลงานที่ส่งเข้ารับการคัดเลือกจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี มีคุณธรรม และจริยธรรมในการครองตนอย่างเหมาะสม มีแนวทางและอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จเป็นปูชนียบุคคลที่สมควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลทั่วไป โดยจะพิจารณาตามประเภทหรือสาขาของผลงาน หรือวิชาชีพในด้านใดด้านหนึ่งตามที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ได้รับรางวัล และเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ ยึดถือเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

ปฏิทินกิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ประจำเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๕๔

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่
๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ - ๑ มีนาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี วันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๓ มกราคม ๒๕๕๔	พิธีมอบโล่และเกียรติบัตรแก่ผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ในงานแผ่นดินของเรา ระหว่างวันที่ ๑ - ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓	ห้องประชุมอรรถไกวัลวที สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๓ มกราคม - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๘ มกราคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติ ๘ มกราคม ๒๕๕๔	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔	การฝึกอบรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เรื่อง “เอกลักษณ์ของชาติ”	โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพฯ
๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔	พิธีมอบรางวัล “คนดีศรีสังคม”	ศาลากลางจังหวัดอุทัยธานี
๑ มีนาคม ๒๕๕๔	การฝึกอบรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เรื่อง “เอกลักษณ์ของชาติ”	โรงเรียนวัดอัมพวา กรุงเทพฯ
๘ มีนาคม - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันครองราชย์ ครบ ๑๐๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๔ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๖.๔๕ - ๐๗.๐๐ น.	การเผยแพร่บทความสดุดีบุคคลสำคัญ สัปดาห์ละ ๑ เรื่อง	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย FM 92.5, AM 819, AM 891, www.prd.go.th, www.identity.opm.go.th

มาใช้คำไทยกันเถิด

คนไทย บางคนรวมทั้งสื่อมวลชนต่างๆ มักใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทยทั้งในการพูดและการเขียน ทั้งที่ศัพท์ภาษาต่างประเทศเหล่านั้นมีคำภาษาไทยอยู่แล้ว และไม่ใช่ศัพท์วิชาการที่จำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อความเข้าใจแต่อย่างใด

มาใช้คำไทยกันเถิด

ใบเก็บเงิน/ใบเรียกเก็บเงิน ไม่ควรใช้ *บิล (bill)*

☺ **ใบเก็บเงิน/ใบเรียกเก็บเงิน**ใบนี้ไม่ถูกต้อง เพราะเจ้าหน้าที่การเงินไม่ได้ลงนาม

☹ *บิล*ใบนี้ไม่ถูกต้อง เพราะเจ้าหน้าที่การเงินไม่ได้ลงนาม

ป้ายโฆษณา/แผงโฆษณา ไม่ควรใช้ *บิลบอร์ด (billboard)*

☺ **ป้ายโฆษณา/แผงโฆษณา**ขนาดใหญ่ทำลายทัศนียภาพของบ้านเมือง

☹ *บิลบอร์ด*ขนาดใหญ่ทำลายทัศนียภาพของบ้านเมือง

ดื่ม ; แก้ว (เครื่องดื่ม) ไม่ควรใช้ *ดริ๊งก์ (drink)*

☺ คืนนี้ไป**ดื่ม**กันไหม

☹ คืนนี้ไป*ดริ๊งก์*กันไหม

☺ ซื้อ ๑ **แก้ว** แถม ๑ **แก้ว**

☹ ซื้อ ๑ *ดริ๊งก์* แถม ๑ *ดริ๊งก์*

ถอน ; พัก ; ส่ง ; ส่งลง ไม่ควรใช้ *ดร็อป (drop)*

☺ เขา**ถอน**วิชาภาษาเยอรมัน เพราะเรียนหนักเกินไป

☹ เขา*ดร็อป*วิชาภาษาเยอรมัน เพราะเรียนหนักเกินไป

☺ พวกดารา**พัก**การเรียนเพื่อไปแสดงละคร

☹ พวกดารา*ดร็อป*การเรียนเพื่อไปแสดงละคร

☺ ช่วยนำเอกสารไป**ส่ง**ไว้ที่โต๊ะทำงานด้วย

☹ ช่วยนำเอกสารไป*ดร็อป*ไว้ที่โต๊ะทำงานด้วย

☺ เขาขอให้ฉัน**ส่ง**เขา**ลง** (รถ) ที่ป้ายรถเมล์

☹ เขาขอให้ฉัน*ดร็อป*เขาที่ป้ายรถเมล์

แช่แข็ง ; ตรึง ไม่ควรใช้ *ฟรี้ซ (freeze)*

☺ ช่วยเอาเนื้อหมูออกจากช่อง**แช่แข็ง**ให้ด้วย

☹ ช่วยเอาเนื้อหมูออกจากช่อง*ฟรี้ซ*ให้ด้วย

☺ ปัจจุบันรัฐบาล**ตรึง**อัตราข้าราชการทุกแห่ง

☹ ปัจจุบันรัฐบาล*ฟรี้ซ*อัตราข้าราชการทุกแห่ง

ในร่ม/ในอาคาร ไม่ควรใช้ *อินดอร์ (indoor)*

☺ โรงแรมมีสระว่ายน้ำ**ในร่ม/ในอาคาร**

☹ โรงแรมมีสระว่ายน้ำ*อินดอร์*

กลางแจ้ง ไม่ควรใช้ *เอ๊าต์ดอร์ (outdoor)*

☺ ผมชอบกีฬา**กลางแจ้ง**

☹ ผมชอบกีฬา*เอ๊าต์ดอร์*

ป้อนเข้า ไม่ควรใช้ *อินพุต (input)*

☺ ข้อมูลที่**ป้อนเข้า**คอมพิวเตอร์นี้หลากหลายเกินไป

☹ ข้อมูลที่*อินพุต*เข้าคอมพิวเตอร์นี้หลากหลายเกินไป

ผลที่ได้/ผลผลิต ไม่ควรใช้ *เอ๊าต์พุต (output)*

☺ **ผลที่ได้/ผลผลิต**ของโครงการนี้เกินเป้าหมาย ควรสนับสนุนให้ทำต่อไป

☹ *เอ๊าต์พุต*ของโครงการนี้เกินเป้าหมาย ควรสนับสนุนให้ทำต่อไป

การลงทุน, ผลที่ได้/ผลผลิต ไม่ควรใช้ *อินพุต, เอ๊าต์พุต (input, output)*

☺ ในการค้า ถ้า**ผลที่ได้/ผลผลิต**ไม่คุ้มกับ**การลงทุน** กิจการจะไปไม่รอด

☹ ในการค้า ถ้า*เอ๊าต์พุต*ไม่คุ้มกับ*อินพุต* กิจการจะไปไม่รอด

เกินจริง/ไม้ ; เกินพอดี ไม่ควรใช้ *โอเว่อร์/เว่อร์ (over)*

☺ พนักงานคนนี้ชอบพูด**เกินจริง/ไม้** จึงไม่มีใครคบ
☹ พนักงานคนนี้ชอบพูด*โอเว่อร์/เว่อร์* จึงไม่มีใครคบ

☺ คุณเฉิดฉายชอบแต่งตัว**เกินพอดี**เป็นประจำ
☹ คุณเฉิดฉายชอบแต่งตัว*เว่อร์*เป็นประจำ

แสดงท่ามากเกินไป ไม่ควรใช้ *โอเว่อร์แอ๊กต์ (overact)*

☺ ทำไมเธอต้อง**แสดงท่ามากเกินไป**ขนาดนี้
☹ ทำไมเธอต้อง*โอเว่อร์แอ๊กต์*ขนาดนี้

บรรทุกเกิน/บรรทุกเกินพิกัด ไม่ควรใช้ *โอเว่อร์โหลด (overload)*

☺ เรือโดยสารจมเพราะ**บรรทุกเกิน/บรรทุกเกินพิกัด**
☹ เรือโดยสารจมเพราะ*โอเว่อร์โหลด*

ใส่กุญแจ ; รัด ; แปลง ; ส่วน ไม่ควรใช้ *ล็อก (lock)*

☺ จะออกจากบ้านอย่าลืม**ใส่กุญแจ**ประตู
☹ จะออกจากบ้านอย่าลืม*ล็อก*ประตู

☺ เขาถูกผู้ร้าย**รัด**คอเพื่อชิงทรัพย์
☹ เขาถูกผู้ร้าย*ล็อก*คอเพื่อชิงทรัพย์

☺ เขาแบ่งขายที่ดินเป็น**แปลงๆ**
☹ เขาแบ่งขายที่ดินเป็น*ล็อกๆ*

☺ เขาแบ่งพื้นที่ขายของเป็น**ส่วนๆ**
☹ เขาแบ่งพื้นที่ขายของเป็น*ล็อกๆ*

ฉากรัก ไม่ควรใช้ *เลิฟซีน (lovescene)*

☺ ละครเรื่องนี้มี**ฉากรัก**หลายฉาก
☹ ละครเรื่องนี้มี*เลิฟซีน*หลายฉาก

จอง/สำรอง ไม่ควรใช้ *บุ๊ก (book)*

☺ ช่วงสงกรานต์ควร**จอง/สำรอง**ที่นั่งรถไฟล่วงหน้า
☹ ช่วงสงกรานต์ควร*บุ๊ก*ที่นั่งรถไฟล่วงหน้า

เป็นที่นิยม/มาแรง ไม่ควรใช้ *บูม (boom)*

☺ สมัยนี้ดนตรีไทย**เป็นที่นิยม/มาแรง** เพราะอิทธิพลของภาพยนตร์เรื่องโหมโรง
☹ สมัยนี้ดนตรีไทย*บูม* เพราะอิทธิพลของภาพยนตร์เรื่องโหมโรง

ซุ้ม/ร้าน ไม่ควรใช้ *บู๊ท (booth)*

☺ ในงานแสดงสินค้า มีผู้มาออก**ซุ้ม/ร้าน**เป็นจำนวนมาก
☹ ในงานแสดงสินค้า มีผู้มาออก*บู๊ท*เป็นจำนวนมาก

กระจาย ไม่ควรใช้ *ดิ๊สทริบิ้วต์ (distribute)*

☺ หัวหน้าควร**กระจาย**งานให้ลูกน้องทำอย่างทั่วถึง
☹ หัวหน้าควร*ดิ๊สทริบิ้วต์*งานให้ลูกน้องทำอย่างทั่วถึง

การจัดจำหน่าย ไม่ควรใช้ *ดิ๊สทริบิ้วต์ชั่น (distribution)*

☺ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่กระบวนการผลิตสินค้า แต่อยู่ที่ **การจัดจำหน่าย**

☹ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่กระบวนการผลิตสินค้า แต่อยู่ที่ *ดิ๊สทริบิ้วต์ชั่น*

ผู้จัดจำหน่าย ไม่ควรใช้ *ดิ๊สทริบิ้วต์เต้อร์ (distributor)*

☺ บริษัทของเขาเป็น**ผู้จัดจำหน่าย**เครื่องเบญจรงค์
☹ บริษัทของเขาเป็น*ดิ๊สทริบิ้วต์เต้อร์*เครื่องเบญจรงค์

ไม่เดียงสา/ไม่ประสีประสา ; บริสุทธิ์ ; ซื่อ ; ไม่ทันคน ไม่ควรใช้ *อินโนเซ้นต์ (innocent)*

☺ เขา**ไม่เดียงสา/ไม่ประสีประสา**เรื่องผู้หญิง
☹ เขา*อินโนเซ้นต์*เรื่องผู้หญิง

☺ คดีนี้ผมเชื่อว่าเขา**บริสุทธิ์**
☹ คดีนี้ผมเชื่อว่าเขา*อินโนเซ้นต์*

☺ เขาทำหน้า**ซื่อ** ทั้งๆ ที่เป็นคนวางแผน
☹ เขาทำหน้า*อินโนเซ้นต์* ทั้งๆ ที่เป็นคนวางแผน

☺ คนนี้ท่าทาง**ไม่ทันคน** คงทำธุรกิจไม่ได้นาน
☹ คนนี้ท่าทาง*อินโนเซ้นต์* คงทำธุรกิจไม่ได้นาน

ทุ่มลด (ราคา) ไม่ควรใช้ *ดั๊มป์ (dump)*

☺ ห้างสรรพสินค้า**ทุ่มลด**ราคาจนร้านค้าย่อยอยู่ไม่ได้
☹ ห้างสรรพสินค้า*ดั๊มป์*ราคาจนร้านค้าย่อยอยู่ไม่ได้

(ศัพท์และตัวอย่างจากหนังสือ ศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน : ๒๕๔๙)

